

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów kult odpowiada Antoni Konieczny za ogłoszenia i reklamy o dr Marjan Chelmitowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Męcz. 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 442

Poznań, sobota, dnia 26 września 1931

Rok XXVI

W 600-lecie bitwy pod Płowcami

Rocznica sześćsetlecia bitwy, stoczonej na polach pod Płowcami, przypadająca na dzień jutrzejszy, stwarza szczególną okazję do ogólniejszych rozważań natury politycznej.

Różny jest ciężar gatunkowy poszczególnych rocznic w różnych epokach dziejów narodu. Doniosłe bowiem zdarzenie w historii narodu jest wyrazem pewnej linii politycznej po której naród szedł w tym czasie. Zależnie od tego jaki naród ma w danej chwili kierunek polityczny, reaguje on rozmaicie na poszczególne zdarzenia z przeszłości.

Otóż rocznica bitwy płowieckiej przypada na taki moment w naszych dziejach, w którym tendencja polityczna narodu odpowiada jego linii politycznej w okresie, w którym toczona była walka pod Płowcami. Ta zaś tendencja jest podkreślanie praw narodu polskiego do Pomorza i do oparcia państwa o morze. W imię tych praw Polska Lokietka skrwawiła się w walce o Pomorze, w imię obrony tych praw Polska dzisiejsza zdolna jest do nie mniej wielkiego wysiłku.

Podkreślić bowiem należy najsilniej, że ogrom nateżenia psychicznego i fizycznego, na jaki zdobyła się ówczesna Polska, jest miernikiem tego, do czego naród polski jako taki zdolny jest w każdej epoce w obronie swych praw najświętszych. Liczba poległych przed laty sześciuset i cyfra spalonych wówczas wsi, miast i kościołów jest znakomitą „załącznikiem“, popierającym to twierdzenie.

Rocznica bitwy płowieckiej i pamięć bohaterów tej walki jest tem bardziej droższą, że nie jest wyrazem tylko samej abstrakcyjnie pojętej ofiarności narodu, lecz, że ofiarność ta mieści się w ramach rozumnie pojętych jego celów politycznych. Ofiarność bowiem o takim nateżeniu, gdy połączy się właśnie z rozumnie pojętym kierunkiem politycznym, potrafi poprowadzić naród do wielkości i sławy. My, którzy w świeżej pamięci mamy świadomość stałego niedawnego rozbratu pomiędzy ofiarnością i patriotyzmem a celowością działań politycznych, ze szczególnym sentymentem musimy się odnosić do tych czasów, w których wspomniana unia rozumu i ofiarności prowadziła naród na szczyty rozwoju. Istnienie zaś takich epok w dziejach narodu powinno napajać dzisiejsze pokolenie większą ufnością w siły i możliwości, które tkwią ukryte w duszy narodu polskiego.

Powiedzieliśmy wyżej, że bitwa płowiecka jest tym faktem z naszych dziejów, który dosadnie charakteryzuje, jaki był wówczas stosunek narodu polskiego do zagadnienia dostępu do morza. Twierdzenie to rozszerzmy w tym sensie, że cała przeszłość polska jest równie dosadnym wyrazem stosunku, jaki łączył Polskę z Pomorzem. — Trzeba się nam w tę przeszłość mocno włączyć, istotę tego stosunku zrozumieć, by przekonać się, że jest to coś o wiele mocniejszego od tych idei, które

Tragiczna śmierć b. min. Aleksandra hr. Skrzyńskiego

Ostrów, 26. 9. (Tel. wł.). Zwłoki zmarłego tragicznie ś. p. Skrzyńskiego przewieziono jak już donieśliśmy rano, do szpitala miejskiego w Ostrowie: dzisiaj popołudniu o godz. 3 dr. Dubiski dokona sekcji zwłok.

Do Ostrowa przybyła dzisiaj siostra zmarłego hr. Stadnicka. Zwłoki ś. p. Skrzyńskiego przewiezione będą do rodzinnego grobu w Zagórzach w Małopolsce.

Rannego poważnie kamerdynera Szymańskiego poddano wczoraj zaraz po przewiezieniu go do szpitala miejskiego operacji. Szymański ma złamaną nogę w stawie karkowym i odniósł ogólne kontuzje. Jak się okazuje, nie bez szwanku również wyszedł z katastrofy płk Morawski, który odniósł lekkie kontuzje.

Sensacyjne odkrycie pod Lesznem?

Leszno, 26. 9. (PAT). W Gronowie odkryto kamień narzutny, na którym wyryto w języku francuskim wiadomość, że w miejscu tem Napoleon Bo-

naparte jadł śniadanie, przyczem podana jest data i rok. Kamień ten zostanie poddany badaniu w kierunku autentyczności znalezionej napisu.

Szczegóły nowej ustawy o ustroju adwokatury

Warszawa, 26. 9. (Tel. wł.). — W uzupełnieniu szczegółów, dotyczących ustawy o ustroju adwokackim, należy wspomnieć, że wedle projektu sądowego sądy dyscyplinarne miałyby pozostać w rękach adwokatury, a nie sądów. W pierwszej instancji wszystkie sprawy miałyby być rozpatrywane przez rady adwokackie. Jeżeli jedynostka zostanie uchwałą rady pokrzywdzona, wtedy może wnieść skargę, którą rozpatrzy sąd apelacyjny.

Chodzi tu przede wszystkim o uchwałę rady adwokackiej w sprawie przyjmowania lub nieprzyjmowania nowych członków, dalej o takie sprawy, jak skreślenie z listy lub zawieszenie na rok. Ze strony rady adwokackiej występuje w tych wypadkach

rzecznik dyscyplinarny jako oskarżyciel. Odwołanie do sądu apelacyjnego od uchwały rady adwokackiej, istniejące zresztą we wszystkich ustawodawstwach europejskich, zastępuje nieistniejące w adwokaturze odwołanie się do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Nowy projekt przewiduje trzy instancje samorządu adwokackiego, a mianowicie walne zebranie adwokatów, radę adwokacką jako organ wykonawczy samorządu adwokackiego, wreszcie sąd dyscyplinarny. Rady adwokackie mają obejmować okręgi sądów apelacyjnych.

Natomiast nowy projekt nie przewiduje istnienia naczelnej rady adwokackiej. (w)

Napreżona sytuacja w Niemczech

Nerwowy nastrój w związku z wizytą francuską — W niedzielę wybory w Hamburgu — Groźba inflacji

Berlin, 26. 9. (PAT). — Z wielkim napięciem oczekują tu rezultatów zbliżającej się wizyty francuskich mężów stanu oraz wyników wyznaczonych na niedzielę bieżącego tygodnia wyborów w Hamburgu.

Dotychczasowa sytuacja wewnętrzna jak i zewnętrzna Niemiec jest niejasna dla społeczeństwa niemieckiego, stale napreżonego oczekiwaniem. Do zwiększenia nerwowego nastroju przyczynia się zwłaszcza obawa inflacji, której domagają się pewne bardziej wpływowe sfery gospodarcze. Nastrój ten jest również rezultatem zwiększonej podaży na rynku papierów państwowych oraz akcji większych przedsiębiorstw niemieckich. Obniżenie się kursów niemieckich pożyczek zagr. jest znaczną. Wystarczy tylko wspomnieć, że np. 7 proc. pożyczka obniżyła swoją wartość rynkową w ciągu jed-

nego tygodnia o 22 proc., także notowania 6 i pół proc. niemieckiej pożyczki dolarowej na giełdzie amsterdamskiej wykazują przeciętny spadek o 21 proc., a 7 proc. boni dolarowe o 14 proc. Również poziom kursów pożyczki Younga obniżył się w ub. tygodniu znacznie w Nowym Jorku z 49 na 38. W związku z tym stanem papierów niemieckich na giełdach zagranicznych z wielu stron podnoszą się głosy, iż rząd niemiecki powinien przedsięwziąć stanowcze środki w celu powstrzymania spadku kursu niemieckich akcji zagranicą, a odnośnie banki emisyjne powinny więcej zwrócić uwagi na utrzymanie swoich papierów na odpowiednim kursie. Wszyscy jednak zdają sobie sprawę z tego, że w obecnej chwili jest to niemożliwe.

reprezentuje rewizjonizm niemiecki. Trzeba uzmysłwić sobie, że nie panowanie Polski na Pomorzu, lecz właśnie owe „rewizjonizmy“ są tendencjami przejściowymi.

Pamiętamy bowiem dobrze, że tym, który program polski pomorski mocno postawił i przeprowadził, był pierwszy historyczny książę polski — Mieszko I. Podbój Pomorza w granicach między Odrą i Wisłą był treścią jego życia. Następcą Mieszka pod

tym względem był Bolesław Krzywousty, którego główny trud życiowy wyraził się w ponownym ugruntowaniu granic Polski nad Bałtykiem.

Jeżeli później w dobie rozbitcia dzielnicowego, w wieku XIII Pomorze się usamodzielniało, to pamiętajmy, że stało się to w tym okresie dziejów Europy i Polski, w którym panowała powszechna tendencja do rozczłonkowania wielkich organizmów państwowych. Wszak podówczas i wielkie są-

siednie cesarstwo rzymskie narodu niemieckiego uległo rozbitciu na szereg organizmów pomniejszych.

Od końca jednak wieku XIII, t. zn. od czasu, w którym poszczególne dzielnice polskie okazują ponowną tendencję do zjednoczenia, żywy udział w tem dziele bierze Pomorze. Pamiętajmy, że pierwsze Królestwo Polskie z doby podzielnicowej, królestwo Przemysła II., terytorjalnie opiera się o Wielkopolskę i Pomorze.

Jest przylem rzeczą niewątpliwą, że czynnikiem, który skłaniał Pomorze do nawrotu do współpracy z resztą Polski, było niebezpieczeństwo niemieckie, które od połowy XIII wieku wyraziło się w dwóch komórkach zarodkowych późniejszego Królestwa Pruskiego, t. j. w marchji brandenburskiej i w państwie krzyżackim, osadzonych z dwóch stron Pomorza gdańskiego. Pierwszą kooperację Pomorza z Polską w wieku XIII zawdzięczamy zamachowi margrabiów brandenburskich na Gdańsk. — Tym, który w roku 1272 ten zamach odparł, a pośrednio przygotował sukcesję Przemysła II. w księstwie pomorskim, był książę wielkopolski Bolesław Położny.

I państwo Lokietka z roku 1306 sięga Pomorza. Dopiero zamach brandenburski z roku 1308 i zdradziecka pomoc krzyżaków, doprowadziły do pierwszej dłuższej rozłąki Pomorza z Polską.

Uporczywe jednak walki o Pomorze: Płowce, Grunwald, wojna trzynastoletnia dosadnie pouczają, że była to strata, z którą nigdy się nie liczone jako z ostateczną. To też pokój toruński z roku 1466, podobnie, jak i bitwy płowiecka i grunwaldzka traktować musimy jako wyraz silnej i niezmiennej woli Polski do oparcia swych słupów granicznych o wybrzeże morskie.

Nie inną ona była i w końcowych dniach istnienia dawnej Rzeczypospolitej. Wszak przymierze polsko-pruskie z końca XVIII wieku rozbiło się o stanowczą niechęć Polski do odstąpienia Gdańska i Torunia Prusom.

Godnymi wykonawcami tej samej idei politycznej byli ci działacze wojenni i pokojowi, którzy w dobie rozbiorów podkreślali nieustale i niezankle prawa Polski do Pomorza. Wnet po trzecim rozbiorze szandar myśli tej uniósł wysoko Henryk Dąbrowski; w niedawnych zaś stosunkowo czasach, w dobie okrutnej przeciw Polsce zmowy trójcesarskiej program ten przypomniał Jan Popławski, któremu słusznie należy się pomnik w zachodniej dzielnicy Polski.

Ci ludzie, jak Mieszko I, Bolesław Krzywousty, Lokietek, Jagiello, Kazimierz Jagiellończyk, jak później Henryk Dąbrowski i Jan Popławski, działaniem swym potwierdzają tezę, że ślady związku Pomorza z Polską ciągną się od lat tysiąca, i że po okresach jego rozluźnienia czy nawet rozerwania następowało, jako stała reakcja, ponowne twierdzenie praw polskich do morza.

Taka jest historia naszej przeszłości, z której wyrasta nauka na przyszłość. Takie jest aktualnie - polityczne i polityczno-pedagogiczne znaczenie wielkiej rocznicy płowieckiej.

Płowce

Ostre stadium sporu polsko-krzyżackiego o Pomorze, datujące się od roku 1327, weszło w stan największego nasilenia w r. 1331. Wtedy to po szeregu wypraw z lat ubiegłych zdecydowali się Krzyżacy na rozstrzygającą walkę z Lokietkiem, zapewniając sobie pomoc wojskową ze strony ówczesnego króla czeskiego Jana luksemburskiego, który, uważając się za dziedzica Wacława II, króla czeskiego i polskiego i syna jego Wacława III, odmawiał Lokietkowi praw do tronu polskiego, chcąc go w ostatecznym razie pozostawić przy królestwie „krakowskim”, sobie natomiast rezerwując wyłączne uprawnienia do Wielkopolski. Umowa obu sprzymierzeńców przewidywała spotkanie w końcu września pod Kaliszem.

Jako przygotowanie głównej rozprawy potraktowali Krzyżacy swój najazd na Wielkopolskę w lipcu 1331 r. Najazd ten, który trwał zaledwo 10 dni, miał na celu zniszczenie Wielkopolski, by w ten sposób podciąć źródła obrony wojskowej Lokietka w starciu głównym, przygotowywanym na wrzesień.

Ogrom spustoszeń, wywołanych wyprawą lipcową dosadnie malują źródła współczesne. Według nich wyprawa zaczęła się dnia 22 lipca wyprawą Krzyżaków z punktu wypadowego, którym była ziemia chełmińska. Następnie przeszli oni Wisłę pod Wyszogrodem i po zdobyciu Bydgoszczy skierowali się w lasy położone na południe od Bydgoszczy, idąc na Inowrocław. W Inowrocławiu była nieco silniejsza załoga polska, dlatego też zdobycie tego grodu się nie powiodło, co więcej nawet, załoga polska pozostająca pod dowództwem wojewody poznańskiego, Mikołaja z Biechowa ruszyła w ślad za nieprzyjacielem, który zapuścił się dalej w głąb kraju.

Poszli mianowicie Krzyżacy w kierunku na Kruszwice, której nie zdobywali, dokoła której dokonali jednak znacznych spustoszeń. Okrążywszy Strzelno, ruszyli następnie na Słupcę, którą zdobyli i spalili. Idąc dalej w kierunku na Pyzdry (gdzie spodziewali się schwycić królewicza Kazimierza stanęli tam 27 lipca. Po zajęciu i spaleniu Pyzdry ruszyli na północ-zachód. Wówczas to odłączył się od głównej armii jeden oddział, drugi kierując się bardziej na zachód. Ten to oddział został pod Zaniemiślem otoczony i wycięty w pień. Główna armia szła tymczasem na Pobiedziska, stąd zaś do Gniezna. W Gnieźnie ocalały tylko katedra i dwa klasztory, reszta poszła na pastwę ognia. Po zniszczeniu arcybiskupiej prowincji żnińskiej, skierowali się Krzyżacy następnie na Toruń. Ogółem wyprawa trwała 10 dni.

Druga wyprawa ruszyła prawdopodobnie 12 września. Pozostawała pod dowództwem znanych z poprzedniej wyprawy landkomtura chełmińskiego Ottona von Luterberga i wielkiego marszałka Dietricha von Altenburga. Z innych dostojników krzyżackich, uczestniczących w wyprawie, wymienić należy komtura Bałgi Henryka Reussa von Plauen.

Sily krzyżackie, biorące udział w wyprawie, obliczyć trzeba co najmniej na 2000 ciężkozbrojnych, obok kilku tysięcy wojska pomocniczego. Wojska te, jak i poprzednie, ruszyły z ziemi chełmińskiej, kierując się jednak tym razem na Płock. Stamtąd poszli Krzyżacy przez Koło do Uniejowa. W czasie tej drogi jeden oddział pod dowództwem Luterberga odłączył się od głównej armii i skierował się na Łęczycę. Gród łeczycki obronił się, miasto natomiast zostało spalone. Oddział Luterberga musiał się zresztą szybko cofać przed następującym wojskiem polskim. Inny oddział podobnie, jak i poprzedni, wysłany dla dokonania spustoszeń, poczynił je w ziemi sieradzkiej.

Spotkanie tych dwu oddziałów z główną armią dokonano się pod Kaliszem, gdzie Krzyżacy spodziewali się spotkać z Janem luksemburskim. Czekali jednak nadaremnie cztery dni. Jan nie spieszył się. Historjografja przypuszcza, że nie spieszył się, nie chcąc się narazić ówczesnemu królowi węgierskiemu, z którym nawiązał podówczas rokowania dyplomatyczne, a który był sojusznikiem polskim. To też niezależnie od Krzyżaków, dopiero po ich odwróceniu z Kalisza, dotarli pod Poznań, z pod którego następnie po nieudalnym oblężeniu cofnął się na Wrocław. Miało to miejsce już po bitwie płowieckiej.

Tymczasem Krzyżacy, nie poła-

Pieśń o Płowcach i szarym żołnierzu

Na ugorach, na stężalej ziemi,
Pośród wrzosów szron biały polyska.
Babie lato nitkami srebrnymi
Przyodziało posępne ścierniska.

Słońce wstało i blademi barwy
Oświeciło bezleśne rozłogi.
Na równinie, jak snów ciężkich larwy,
Mgły się snują i dymy pożogi.

Leci, wiatrem miotany szyderczo,
Liść — zwarzony nocnymi przymrozkami.
W pustych sadach nagie drzewa sterczą.
Nagie stoi zgorzelisko wioski.

Przed miesiącem z pól zwiezione plony
Teraz marnie gorzej po gumnach.
Czarną chmurą nadleciały wrony,
Szarpiąc zwłoki niegrzebione w trumnach.

Nadleciały — i złowrogo kraczą;
Wilk i wicher wyją ponad zgłiszczce.
Garstka zbiegów rozmyśla z rozpaczą,
Czy straconą dziedzinę odzyszcze.

A do wtóru tym pieśniom martwoty
Gwar nieznany huczy, w uszach klaszcze.
Widać białe w oddali namioty,
Z czarnym krzyżem białe widać płaszcze.

To dziś Krzyżak, co w polskie wpadł łany,
Spalił gumna i chaty płowieckie.
Jako pajak, krzyżakiem przezwany,
Wkrąg rozpostarł swe sieci zdradzieckie.

Jęk się szerzy po polskiej ziemi,
Echem wszędy stokrotnem odbijan,
Ze rycerze Krzyża — zakonnicy —
Lżą kościoły, mordują chrześcijan.

Kraj, co miodem płynął, krwią dziś spływa,
W łzach i w dymie nie widać już słońca...
Doloż nasza, dolo nieszczęśliwa!
Kiedyż, kiedyż zjawi się obrońca?

Przebóg! Cóż tam zabiło wśród mgławic
Na sinawej — hen — lasów krawędzi?
Jako w chmurach rój gromkich błyskawic,
Tak w kurzawie huf rycerzy pędzi!

Lecą... Zdała zbroić słyhać chrzęsty,
Ziemia głucho stukiem kopyt tętni.
Lecą — żądzą ogarnięci zemsty —
Żądzą walki śmiertelnej namiętni.

Król Władysław te hufce prowadził,
Zwany Łoktek — że mały był wzrostem.
Strzymał wojsko — szeręci wyładził —
I przemówił do nich słowem prostem:

„Spójrzcie, chłopcy! Tam rozbił obozy
Wróg, co ziemię naszą napadł zdradnie
Mamyż czekać wśród lęków i grozy,
Aż on na nas zdradziecko napadnie?”

O, nie dozwól mi Pan Bóg, bych miał-ci
Patrzeć w strachu i gnuśnym beczynie,
Jak wróg żony i córki nam gwałci,
Jak rabuje nam domy, świątynie!

My — o własną chudobę stoimy;
Tam — o cudze walczy knecht-najemca.
Krwia swą woła na nas kraj rodzimy,
Byśmy precz stąd gnali cudzoziemca!

Lud nasz ufne wyciąga k'nam dłonie;
Jeśli nam nie zaufa — to komuż?
Spieszmy walczyć ku jego obozom,
Tak, o Panie Chryste, nam dopomóż!” —

Mieczem skinął — i stopę wparł w strzemię.
Koł — co żar miał w żrenicy i w chrapach —
Niecierpliwie kopytem bił ziemię,
Jakby blisko krwi świeżej czuł zapach.

czywszy się z Janem, szli marszem z Kalisza wprost na północ. Wyprawa zakończyła się fiaskiem. Projektowano, że połączone bowiem sily czesko-krzyżackie pobiją Lokietka, zajmą Wielkopolskę dla Czech, a Kujawy dla Krzyżaków i faktycznie zrobią z Lokietka „króla krakowskiego”, jak go nazywały źródła czeskie.

Za cofającymi się Krzyżakami szły wojska polskie, ścigające ich już od Łęczycy. Pod Koninem dochodziło już do starcia, Lokietek jednak nie zdobył się na decydującą walkę. Odpowiedni moment przyszedł dopiero wówczas, kiedy Krzyżacy, dotarłszy pod Radziejów, podzieliłi się tutaj na trzy oddziały, które przyjęły kierunek marszowy na wschód, idąc na Brześć kujawski, będący kluczem Kujaw. I wówczas to, gdy tylna straż znajdowała się pod wsią Płowcami, oddzielną 8 klm. od Radziejowa, napadły na nią wojska Lokietka. Pierwszym atakującym był rehabilitujący się Wincenty z Szamotuł.

„Walka była zaciekła i obfe strony poniosły znaczne straty, co podkreśla kronika oliwska. Początkowo Krzyżacy trzymali się silnie, mimo przeważających sił polskich; trzykrotnie ude-

rzały oba wojska na siebie i rozchodzili się, aby odpocząć. Wreszcie wśród walki padł koń brata zakonnego Iwana, który dzierżył sztandar. Ponieważ drzewce było przymocowane do siodła, nie było sposobu podnieść z powrotem sztandaru, wskutek czego powstała wśród Krzyżaków wielka panika. Skorzystali z tego Polacy i otoczyli wojska zakonne ze wszystkich stron, zdobywając nad nimi przewagę i zadając im stanowczą klęskę. Wielki marszałek Dietrich von Altenburg, ranny w twarz, dostał się do niewoli, a wraz z nim 56 braci, wśród których znaleźli się wielki komtur Otto von Bonsdorf, Herman von Osttingen, komtur Elbląga i Albert von Ore, komtur gdański. (Zajęczkowski, „Polska a Zakon Krzyżacki”, str. 249—250). Druga faza bitwy rozpoczęła się w momencie, w którym na pole walki, opanowane przez wojska Lokietka, przybyły oddziały krzyżackie, zawezwane przez gońców, a będące uprzednio w drodze na Brześć. Oddziały te prowadził Otto von Luterberg (centrum) i Henryk Reuss von Plauen (czoło).

Rezultaty tej drugiej walki źródła krzyżackie przedstawiają jako zwy-

„Naprzód!” — Okrzyk rycerze podchwycą —
Błysły włócznie — miecz z pochew wydobył —
Buchnął w niebo śpiew: „Bogurodzico!
Po żywocie daj nam rajski pobyt!”

Spiął rumaka — i w bój ruszył śmiało
Król sędziwy, co nie znał bojaźni.
Za nim groźną, lecz sforną nawałą —
W bój pomknęli rycerze żelazni.

Wróg nie zmieszkał hardo stawić czoła,
Taką nagłą rzeczy widząc postać.
Łańcuchami szyki wzwiódł dokoła,
By tem łacniej w miejscu mógł się ostać.

Już się zwarli w natarciu gorącym —
Krzyk się podniósł — zgiełk — piekielny zamęt
Wrzawa bitwy piorunów tysiącem
Uderzała o niebios firmament.

Bitwa była to wielka i sławna.
Próżno odsiecz Krzyżactwu nadsięga!
Padł na placu groskomtur Piotr z Pławna
I komtury Gdańska i Elbląga!

Pół dnia walkę toczono zajadłą,
Zmiłowania wzajem nie dający.
Jak wieść niesie, w onej bitwie padło
Samych Niemców czterdzieści tysięcy.

A gdy słońce wspięło się ku górze,
Król Władysław panem placu ostał.
Obóz wrogów — a w nim skarby duże —
Jako zdobycz w ręce swoje dostał.

Lecz król wcale nie myślał o zysku
Ani chciał się skarbem rozkoszować.
Poszedł pieszo po pobojowisku
Zbierać rannych i trupy pochować.

Obok zwłok chorążego Krystyna —
Niewiadomo — żywy czy umarły —
Leżał Szary Wojownik-chudziński,
A trzy włócznie bok jemu rozdarył.

Żyw był jeszcze: — bo gdy król przechodził,
Otwarł oczy i, choć mu jelita
Krwia broczyły, twarz swą rozpogodził.
Więc przystanął król Łoktek i pyta:

„Ty się śmiesz, Florjanie? Nie przykro-ć?
Bok twój trzema włóczniami rozdarty!” —
„Królu! Polska, rozdarta po trzykroć,
Dzięki tobie się zrosła — raz czwarty!”

„Prawda, prawda, mój Szary Wojaku!”
Król mu odrzekł, w bojach spracowany —
„Złych najeźdźców stariłsiśmy do znaku!..
Ale... ciebie wszak bołą te rany?”

„Królu! Nigdy nie wnosil protest,
Gdym Ojczyźnie krwią składał ofiary;
Przecież z tobą już w bitwach dwudziestu
Mężniem stawał — ja, Żołnierz twój Szary!...

Rany żadne nie zwykły mnie boleć;
Gorszą znacznie w sercu chowam bliznę...
Królu!... memu sąsiadowi poleć,
By mym dzieciom... zwrócił ojcowiznę!...

Król się oparł na długim koncerzu —
I pomyślał — i rzekł w odpowiedzi:
„Prawda, prawda, mój Szary Żołnierzu!
I mnie gorzej bołą — źli sąsiedzi!”

Pieczę nad nim lekarzom powierza:
„Dajcie jemu ratunek copędzej!
Szary Żołnierz za Króla-Żołnierza
Nie powinien ran cierpieć i nędzy!”

Wiec był zwołan jeszcze przed dnia kresem;
Słowom króla przyklaśnięto hucznie:
„Szary Żołnierz mianowan komesem.
A za godło mieć będzie — Trzy Włócznie!”
Józef Birkenmajer.

cięstwo krzyżackie. Źródła polskie — jak rocznik t. zw. Traski — donoszą o zwycięstwie polskim, wspominając jednak, że sukces byłby jeszcze większy, gdyby część wojsk nie była wycofała się z pola walki.

Do pewnego stopnia wyjaśnia sprawę fakt, że pod Płowcami dostał się do niewoli polskiej Henryk Reuss von Plauen. Ponieważ wracał on z czołem armii z pod Brześcia, nie mógł brać udziału w pierwszym starciu. Jeżeli zaś dostał się do niewoli w drugim starciu, nie mogło być ono połączone z klęską Polaków, Henryk von Plauen był bowiem jednym z trzech dowodzących armią krzyżacką. Ponadto podnieść trzeba, że Krzyżacy nazajutrz po bitwie spiesznym marszem wycofali się w kierunku na Toruń.

Nie tutaj jest miejsce na historyczno-naukowe analizowanie szczegółów bitwy pod Płowcami. Nie była ona — jak wiadomo — rozprawa ostateczną; natomiast zaważyła silnie na psychologii narodu polskiego pod względem moralnym, uwidoczniając mu, że jednak może pokonać Krzyżaków. Rozgromienie wojsk Zakonu Krzyżowego miało nastąpić dopiero pod Grunwaldem.
Z. W.

Polska w Genewie

Dierność delegacji polskiej — Skargi niemieckie zlikwidowane — Skargi ukraińskie wniesione na Radę — Niepomyślny rozwój spraw Gdańska — Skutki zewnętrzne sytuacji wewnętrznej

Geneva, 24 września.

Zgromadzenie Ligi Narodów, które zapowiadało się tak blado, kończy się wśród burzy i sensacji. Trudności na komisji rozbrojeniowej w sprawie rozbrojenia co stanowi bardzo niepomyślny prognostyk dla konferencji rozbrojeniowej, spadek funta szterlinga, wywołujący nowe zaburzenia w położeniu gospodarczym, wreszcie zatarg zbrojny chiński - japoński, jako znamienita ilustracja możliwości gwarancyjnych zawartych w pakcie Ligi — oto wiązanka podniecających wypadków, które rozmaniły dostatecznie obrady genewskie.

Ale w wypadkach tych nie należy dopatrywać się tylko sensacji. Są one wyrazem wyjątkowych wręcz chwil, jakie świat przeżywa. Chwile te wymagają od każdego państwa wielkiej czujności i dużej aktywności. Trzeba umieć nie tylko nadążyć wypadkom, ale je wyprzedzać. Trzeba przede wszystkim umieć wyzyskać wyjątkowe okoliczności dla umocnienia pozycji swego państwa.

Jak na tem tle przedstawia się bilans polityki polskiej w Genewie? Nie trudno go zestawić. Polska w tym roku nie weszła ani do prezydium Zgromadzenia, ani nie otrzymała nawet wiceprzewodnictwa w żadnej komisji, nie ofiarowano jej też żadnego referatu. Minister Zaleski nie przemawiał w generalnej dyskusji na Zgromadzeniu Przemówienia i interwencji polskie w komisjach były rzadkie, z wyjątkiem może komisji rozbrojeniowej. Na komisji politycznej, delegat Polski, radca ambasad polskiej w Paryżu, p. Mühlstein, zajął się natomiast troskliwie położeniem Żydów w Palestynie, proponując rozciągnięcie na nich traktatu o mniejszościach. Nie mamy większych zmartwień!

Bierność licznej bardzo delegacji polskiej była w Genewie powszechnie zauważona. Wobec różnych ogólnych problemów, omawianych w Lidze, nie zajęliśmy żadnego stanowiska, choć można było rozwinąć szczęśliwy pomysł konwencji o rozbrojeniu moralnym. Tem jaskrawiej za to wystąpiła niestety rola Polski w Genewie, jako klienta Ligi. Licznie zgromadzona prasa światowa nad Lemanem dowiadywała się o Polsce, gdy chodziło o jej sprawy bezpośrednio, w których występowałyśmy jako strona, zazwyczaj atakowana i słabo broniona.

Były to sprawy mniejszościowe i gdańskie. Co do mniejszości, to co prawda udało się zamknąć na Radzie sprawę skarg niemieckich, jeśli chodzi o wybory w Poznańskim, na Pomorzu i na Śląsku, choć nie wiadomo kosztem jakich zobowiązań polskich, nie udało się natomiast zlikwidować w Komitecie trzech skarg ukraińskich, które zostały wniesione na Radę i będą przedmiotem obrad w styczniu 1932 r. Kto wie, jakie wrażenie zrobiła „pacyfikacja” zagranicą, kto czytał złośliwe pochwały „Journal de Geneve” dla „odwagi” komitetu trzech, — ten może się spodziewać dużych jeszcze przykości i trudności dla dyplomacji polskiej z powodu tej niefortunnej kwestji, która już poważnie zaszkodziła Polsce.

Co do spraw gdańskich to najważniejsza była kwestja prawa pobytu w Gdańsku polskich statków wojennych. Sprawa ta jest znana czytelnikom „Kurjera” z korespondencji z Gdańska. Senat gdański wypowiedział Polsce to prawo. Otóż w Genewie sprawa ta została sprowadzona na grunt prawny i skierowana do Trybunału Haskiego, który ma orzec, czy na zasadzie traktatu wersalskiego i konwencji polsko - gdańskiej, polskie okręty wojenne mogą stacjonować w Gdańsku. Otóż dla Polski sprawa ta ma znaczenie polityczne i ubolewać należy, że nie była przez rząd polski traktowana na gruncie wyłącznej politycznym. Chodzi przecież o to, czy Polska ma specjalne prawa w porcie gdańskim, czy Gdańsk znajduje się w stosunku do Polski w stanie zależności, czy mamy pewne obowiązki, jeśli chodzi o bezpieczeństwo w wolnym mieście, i wogóle czy pragniemy prowadzić politykę umacniania naszych praw nad morzem.

Jeżeli stopniowo będziemy z tych praw w praktyce rezygnowali, jeżeli polskie okręty wojenne będą traktowane przez Gdańsk, jak statki obce, zaczęną się przed Gdańskiem otwierać coraz pomyślniejsze możliwości wyłamy-

wania się z zależności od Polski. Wolne miasto prowadzi wyraźną politykę, zmierzającą do pełnej niezależności. Dlaczego idziemy mu na rękę? Czemu zgodziliśmy się, aby wolne miasto narówni z państwami udzielniemi podpisało pakt Kellogga, co może stać się, podobnie jak inne, ważnym precedensem? Czemu zgodziliśmy się na dopuszczenie wolnego miasta do komisji paneuropejskiej, chociaż traktat wersalski wyraźnie stwierdza, że politykę zagraniczną Gdańska prowadzi Polska?

Dyskusja gdańska w Radzie Ligi wykazała słabość Polski nawet wobec tak małego przeciwnika, jakim jest Gdańsk. Delegat Polski, p. Strassburger, podkreślał jak najsilniej naszą ugodowość. Prezes senatu gdańskiego, p. Ziehm, przemawiając po niemiecku, był wprost wyzywający w podkreśleniu łączności Gdańska z Rzeszą, w czym sekundował mu p. Curtius, który z zapalem wmieszał się do sporu. Pewność siebie obu tych panów była zastanawiająca.

W związku z tem stwierdzić musimy, że sprawy gdańskie zaczynają się źle przedstawiać. Opinia polska musi na nie zwrócić baczną uwagę. Manifestacje antypolskie w Gdańsku, zachwata polityka p. Ziehma w Genewie, — wszystko to wskazuje, że możemy się z tej strony spodziewać różnych niespodzianek, i że dalsza ugodowość i bierność polityki polskiej byłaby bardzo niebezpieczna.

Tymczasem bierność polskiej polityki zagranicznej jest podobno celowa i ma być wyrazem najnowszej i najbardziej przemyślanej taktyki. Wychodzi ona z założenia, że dla Polski układa się tak świetna konjunktura, iż należy czekać, aż Europa zachodnia, zniszczona przez kryzys, szukać będzie oparcia o nas. Najlepiej więc narazie nie angażować się w sprawy europejskie. Zachodnia Europa sama nas odkryje i tem lepiej nas oceni. Słowem, wyrazem naszej „mocarstwowości” ma być obecnie pewnego rodzaju „splendid isolation”. Tendencje te idą tak daleko, że odzywają się głosy, że Polska niema

interesu zabiegać o miejsce w Radzie Ligi Narodów w roku przyszłym. Po co ma się bowiem mieszać w spory europejskie?

Ta zdumiewająca teoria może być tłumaczona w różny sposób. Przede wszystkim wydaje się, że to nie tyle my z Europą, co Europa z nami nie chce rozmawiać. Kryzys zaufania odbija się również na polityce zagranicznej. W przewidywaniu więc różnych porażek dorabia się ad hoc niezwykłą teorię.

A poza tem teoria ta wypluwa niewątpliwie z tendencji, które znane są w historii Polski. Od czasu, gdy na politykę naszego państwa zaczęły wywierać wpływ ziemie wschodnie i litewskie naszą politykę zagraniczną zaczęła cechować bierność w stosunku do spraw europejskich. Angażowaliśmy się tylko na wschodzie. Od wojny trzydziestoletniej Polska nie bierze udziału w sprawach europejskich. Ale to właśnie stało się przyczyną jej zgub. W chwili rozbiorów nikt nie stanął w naszej obronie, bo nikomu nie byliśmy potrzebni.

Państwo polskie po takich doświadczeniach musi prowadzić politykę zagraniczną aktywną, musi brać udział w wypadkach europejskich, musi czynną swoją postawą wykazywać swoją użyteczność — inaczej wypadki rozgrywać się będą bez niego i wbrew niemu. A konjunktura jest dla naszej polityki zagranicznej istotnie bardzo korzystna. Wzrost potęgi Francji, kryzys w Niemczech, osłabienie Anglii, szukanie przez Rosję kontaktu z Francją, — wszystko to stwarza doskonałe i wyjątkowe warunki dla rozwinięcia wielkiej inicyjatywy. A tymczasem co się np. dzieje z rokowaniami z Sowieciami? Nic nie słychać, aby p. Zaleski skorzystał ze swego spotkania w Genewie z p. Litwinowem dla popchnięcia lub wyjaśnienia tej sprawy.

Inna rzecz, że trudno uprawiać czynną politykę zagraniczną, gdy nasza dyplomacja zajęta jest głównie likwidowaniem zewnętrznych skutków polskiej polityki wewnętrznej. Mimo to bierna postawa delegacji polskiej w Genewie właściwa nie była, zwłaszcza w przededniu konferencji rozbrojeniowej oraz wobec prób zmiany obecnego sposobu wyborów do Rady Ligi, co może stać się okazją do odebrania nam półstałego miejsca w Radzie.

R. Piestrzyński.

Niemieckie szpiegostwo gospodarcze

Inżynierowie niemieccy, pracujący zagranicą, na usługach niemieckiej ekspansji gospodarczo - politycznej — Co to jest „Arbeitsgemeinschaft der Auslandsingenieure”

Każdemu technikowi czy przemysłowcowi, bez względu na narodowość i przynależność państwową, znana jest nazwa „Verein deutscher Ingenieure in Berlin”, jako organizacji inżynierów z akademickim wykształceniem, która kroczy jakoby na czele wszystkich techniczno-gospodarczych organizacji na świecie. W roku bieżącym związek ten obchodził 75-tą rocznicę swego istnienia. Do związku należy 53 stowarzyszeń okręgowych, 29 grup miejscowych i trzy związki zagraniczne. Ogólna liczba członków wynosi 31.000. Związek wydaje trzynastoletnie czasopismo, fachowo prowadzonych: 10 w języku niemieckim i po jednym w języku angielskim, hiszpańskim i rosyjskim, które to publikacje czytane są na całym świecie. Chcąc zapoznać się z pracą tego związku na polu wszelkiej techniki, wystarczy wziąć do ręki ostatnie sprawozdanie sekretariatu z roku 1930, jakie przedłożone zostało na tegorocznym walnym zgromadzeniu w Kolonii nad Renem. Jest to naprawdę olbrzymie dzieło, jeśli chodzi o pracę badawczo-naukową lub literacką, o wychowanie i kształcenie inżynierów, odczyty, problemy fachowe i t. p. Śmiało można twierdzić, że stały rozmach przemysłu niemieckiego w ostatnich dziesięciu latach zawdzięczać należy głównie Związkowi Niemieckich Inżynierów. Niemniej jednak powiedzieć można, że i inne państwa miały z pracy tej organizacji poważne korzyści.

W sprawozdaniu podkreślono, że pożądanym jest, aby obok pracy na terenie narodowym popierana była i fachowa współpraca międzynarodowa. Doszedłszy do tego wniosku, związek postanowił popierać pracę w tym kierunku zagranicą i za pośrednictwem wolnych stowarzyszeń inżynierów zagranicznych (oficjalna nazwa brzmi: „Arbeitsgemeinschaft der Auslandsingenieure”) chce gromadzić doświad-

czenia, któreby mogły być pomocne w pracy fachowców, zajmujących się w kraju lub za granicą zagadnieniami eksportowymi.

Jak „Arbeitsgemeinschaft der Auslandsingenieure”, utworzony przez Związek Inżynierów Niemieckich przedstawia sobie tę współpracę międzynarodową w praktyce i jak ją zamierza zorganizować, wynika jasno z kwestjonarjusza, którego rozesłanie jest pierwszym czynem na tej drodze. Kwestjonarjusz ten wystosowany został do inżynierów niemieckich, pracujących zagranicą, i wzywa do nawiązania łączności ich z centralą berlińską.

W okólniku powiedziano dosłownie:

„Odpowiedz na poniższe pytania ma dla każdego niemieckiego inżyniera, pracującego zagranicą, wielkie znaczenie i może przynieść odpowiednie korzyści, bowiem na podstawie danych, zebranych przez Arbeitsgemeinschaft mogą być opracowane cenne wskazówki.

„1) Gdzie Pan jest osiedlony i jak długo?

„2) Czy Pan dotychczas jest obywatelem Rzeszy Niemieckiej?

„3) Czy pańska, czynność ogranicza się tylko do specjalnych działów, czy też ma charakter ogólny?

„4) Czy czynność tę wykonywa Pan dla siebie czy z polecenia innych?

„5) Czy pańska działalność zgodna jest z niemieckimi uśłowianiami gospodarczymi zagranicą?

„6) Czy obecne pańskie stanowisko umożliwi Panu informowanie nas o widokach eksportowych oraz odpowiedź na pytania, które mają dla nas wielkie znaczenie?

„7) W jaki sposób według pańskiego zdania „Arbeitsgemeinschaft” może popierać niemiecki ruch gospodarczy w państwie, w którym Pan żyje?

„8) W jaki sposób „Arbeitsgemein-

schaff” może Panu osobiście się przyśłużyć?

„Imię i nazwisko:

„Miejsce zamieszkania:”

„Wypełnienie niniejszego kwestjonarjusza traktowane jest jako zgłoszenie się do naszego „Arbeitsgemeinschaft”. Zgłaszający się członek nie ponosi żadnych wydatków. Ewentualne wydatki, które powstałyby teraz lub później przy pozyskiwaniu informacji zostaną pokryte według poprzedniego porozumienia”.

Jeśli uważnie przeczytamy ten kwestjonarjusz i jeśli choć trochę potrafimy czytać między wierszami, nie chce nam się wierzyć własnym oczom. To ma być międzynarodowe towarzystwo techniczne, które ma przyczynić się do „zbliżenia narodów”?

Jakie właściwie znaczenie ma kwestjonarjusz, który dosłownie zacytowaliśmy i jaką wagę przypisać mu należy? Ścisłejszych danych kwestjonarjusz nie zawiera. Powiedziano w nim tylko tyle, że „cele naszego „Arbeitsgemeinschaft” widoczne są z treści kwestjonarjusza, z której wynika, jak wiele zależy w wzajemnej współpracy zagranicznych inżynierów z „Arbeitsgemeinschaft”. Oprócz tego w kwestjonarjuszu zaznaczono, by adresat przynajmniej podał, dlaczego nie mógł zdecydować się na wypełnienie kwestjonarjusza.

Z tego wszystkiego jasno odtworzyć sobie można cele, do jakich zdążyła ta organizacja niemiecka. Wszyscy obiektywni obserwatorzy zrozumieją, że chodzi w tym wypadku o wykorzystanie inżynierów zatrudnionych zagranicą dla celów ekspansyjnej polityki gospodarczej Rzeszy Niemieckiej.

Chodzi tu niewątpliwie o szpiegostwo gospodarcze i przemysłowe, organizowane na wielką skalę, ostrożnie ukrywane pod płaszczykiem międzynarodowej współpracy technicznej. Pewnym jest, że inżynierowie Rzeszy Niemieckiej, zatrudnieni poza granicami swej ojczyzny, wykorzystywani są jako zamaskowani informatorzy przemysłu niemieckiego, na szkodę państw, z których gościnności korzystają i które umożliwiły im egzystencję. Poczynania takie muszą być ostro potępione i nie można wątpić, że tego rodzaju „współpraca” spotka się z odpowiednią reakcją, w odnośnych krajach.

Zaznaczyć przy tem należy, że i w polskim przemyśle, zwłaszcza na Górnym Śląsku i w Łodzi, pracuje wielu inżynierów niemieckich, należących do „Arbeitsgemeinschaft der Auslandsingenieure”. Mamy nadzieję, że kompetentne czynniki państwowe i gospodarcze przyjrzą się bliżej ich działalności i kontaktowi, jaki utrzymują z Rzeszą Niemiecką.

Oferta i odpowiedź

Donosiliśmy przed paru dniami o tem, że nowy ambasador francuski w Berlinie p. François - Poncet po przyjeździe do Berlina zaprosił do siebie przedstawicieli prasy niemieckiej i zagranicznej, aby udzielił im wywiadu, pomijając w tem zaproszeniu właśnie dziennikarzy polskich, co jest tem dziwniejsze, że wchodzi w grę ambasador sprzymierzonego z nami państwa.

— We wzmiankowanym wywiadzie p. François - Poncet nie szczędził Niemcom komplementów, uderzając nawet w stronę lirycznie - wspomnieniową i oświadczał m. i. z pewną rzewnością: „Wielokrotnie podróżowałem po Niemczech i przebywałem w wielu miastach, zachowując zawsze niezapomniane wrażenia z tych dni mej młodości”.

Ofertę p. François - Poncet i gotowość jego do ścisłej współpracy z Niemcami rozmaicie przyjęto w Niemczech. „Local Anzeiger” np. zupełnie wyraźnie stwierdza, że podstawowym warunkiem tej współpracy musi być „całkowita rewizja traktatów”. Motyw ten snuje się w mniej lub więcej wyraźny sposób poprzez artykuły niemal wszystkich pism niemieckich.

Odpowiedź jest aż nadto wymowna...

Transport jaskółek samolotem.

W i e d e Ń, 26. 9. (PAT). Wczoraj odszedł do Wenecji transport 2.000 jaskółek samolotem. Przeszło 200 jaskółek nie wytrzymało trudów podróży. Ptactwo wypuszczono w Wenecji na wolność w obecności konsula austriackiego. Jaskółki poleciały w dalszą drogę na południe. Dzisiaj ma być odesłanych samolotem do Wenecji 20.000 jaskółek.

Niespodzianka i — srogi zawód z rzekomo wygraną dolarówką

Złośliwy figiel... reporterów

Warszawa, 26. 9. (Tel. wł.) — Przed kilku tygodniami w rozmaitych dziennikach polskich i żydowskich rozpowszechniono sensacyjną wiadomość, że dozorczyni domu przy ul. Nalewki 39, wdowa Agnieszka Symecka, wygrała dolarówkę w kwocie 8 tysięcy dolarów

Na wiadomość o tem tłumy życzliwych zaczęły ją odwiedzać. Niespodziewanie wyszło na jaw, że Symecka ma mnóstwo krewnych, o których dotychczas nie slyszano. Delegacji instytucyj przychodzili z prośbą o asygnowanie datków. Wreszcie jakiś reporter żydowski ogłosił fotografię Symeckiej w kilku dziennikach a m. in. w krakowskim „Nowym Dzienniku”.

Wszystkie te objawy życzliwości

Symecka przyjmowała z niezwykłym rozczuleniem. Po pewnym czasie jednak zaczęła się zastanawiać, kto jej dostarczył owych 8 tysięcy dolarów, albowiem dolarówkę nie miała i nie ma. Wprawdzie przed jakimś czasem po domach na Nalewkach chodził agent jakiegoś banku lwowskiego i pobierał zaliczki na dolarówki, których jednak nie doreczal przed zaplaceniem umówionej sumy, — ale Symecka żadnej dolarówki nie kupowała. Gdy tak minęło kilka tygodni Symecka zgłosiła się do policji, która znalazła się w trudnym położeniu, bo musiała tłumaczyć, że wszystko, w co uwierzyła, jest tylko złośliwym figlem. (w)

Ostatnie zebranie „Strzelca” w Poznaniu.

Życzenia organizacyj dla „Kurjera Poznańskiego”

Oprócz życzeń poprzednio już wymienionych, względnie zacytowanych, następujące jeszcze organizacje i instytucje nadesłały życzenia „Kurjerowi Poznańskiemu” z okazji jego jubileuszu:

Koło Stronnictwa Narodowego na św. Łazarzu w Poznaniu: M. Dolatowski — prezes, Alojzy Kniat — sekretarz.

Zarząd powiatowy Stronnictwa Narodowego w Chodzieży.

Koło Stronnictwa Narodowego w Chodzieży.

Koło Stronnictwa Narodowego w Gostyniu: Mieczysław Hejnowicz — prezes, Franciszek Janaszewski — sekretarz.

Koło Stronnictwa Narodowego w Strzelnie: adw. Frankowski — prezes.

Zarząd powiatowy Stronnictwa Narodowego w Kole (woj. łódzkie): Z. Koczyński — prezes, L. Mroźewski — sekretarz.

Koło Stronnictwa Narodowego w Kole (woj. łódzkie): Tadeusz Sikorski, W. Pertkiewicz, S. Woźnicki, Leonard Mroźewski — sekretarz.

Powiatowy wydział Obozu Wielkiej Polski na pow. chodzieski.

Placówka Obozu Wielkiej Polski w Chodzieży.

Placówka Obozu Wielkiej Polski w Pniewach.

Placówka Obozu Wielkiej Polski w Rogoźnie: W. Jaraczewski — kierow-

nik, A. Kozłowski — sekretarz, C. Szatkowski — skarbnik.

Towarzystwo gimnastyczne „Sokół” w Zbąszyniu.

Towarzystwo Powstańców i Wojaków Poznań, Stare Miasto: St. Libera — prezes, Swojak — sekretarz.

Towarzystwo b. Powstańców i Wojaków „Straż” w Toruniu: Kromczyński — sekretarz.

Bractwo Kurkowe w Pniewach: Wache — prezes, Wł. Śramkiewicz — wiceprezes.

Stowarzyszenie Porządku Publicznego w Poznaniu, dzielnica II-ga, Stare Miasto: St. Libera — prezes, St. Przybylski — sekretarz.

Sekcja dla spraw Muzeum Polskiej Armji Błękitnej przy Tow. Wydawn. „P. A. B.” w Poznaniu: Weigelt — przewodniczący.

Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Środzie: ks. Ziembiewicz — patron, St. Błaszak — prezes, Cz. Olejniczak — sekretarz.

Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Golejewku (pow. rawicki): Kazimierz Rosiński — wicepatron.

Syndykat Dziennikarzy Polskich we Lwowie.

Towarzystwo Dziennikarzy Polskich we Lwowie.

Związek Organizacji Przemysłu Graficznego i Wydawniczego w Polsce. Stowarzyszenie Zakładów Graficznych w Warszawie.

Korporacja Zakładów Graficznych

LEKARZA-DENTYSTY J. CIAŻYŃSKIEGO
WODA DO UST
ARISTODONT
dezynfekuje jamę ustną
zapobiega zapaleniu dziąseł.
Cena za flakon zł. 3,50
J.R.S. STEMPNIEWICZ-POZNAŃ
Pw 7547-S. 18.67.

i Wydawniczych na Województwo Pomorskie z siedzibą w Toruniu: Edward Stefanowicz — prezes, Teodor Szutkowski — sekretarz.

Drukarnia i Księgarnia św. Wojciecha w Poznaniu: ks. Józef Prądzyński, Karol Szott, Szczepan Jeleński.

Drukarnia Katolicka S. A. w Poznaniu: B. Winiewicz, Z. Chrzanowska.

Księgarnia i Drukarnia J. B. Lange w Gnieźnie.

Wydawnictwo „Gazety Rawickiej”: Leon Trzebiński.

Redakcja „Orełdownika Powiatowego” w Rawiczu.

Wydawnictwo „Naszej Chodzieży” w Chodzieży.

Dyrekcja „Informacji Prasowej Polskiej” w Warszawie: Stanisław Jarkowski Polska Agencja Reklamy (PAR) w Warszawie.

Polska Agencja Reklamy (PAR), oddział we Lwowie.

Polska Agencja Reklamy (PAR), oddział w Bydgoszczy: Nowicki.

Towarzystwo Reklamy Rudolf Mosse, oddział w Warszawie.

Towarzystwo Przemysłowe (Stary Przemysł) w Poznaniu: Gadebusch — prezes, K. Chojnacki — sekretarz, Pałowski — skarbnik.

NIEDOMAGANIA STAROŚCI

w różnych formach usunąć dziś można przez stosowanie joachim-stalskian

OKŁADÓW RADOWYCH „RADIUMCHEMA”

zalecanych przez największe powagi lekarskie przy reumatyzmie, ischiasie, sklerozie, zapaleniu stawów i nerwobólach. nw 5 883

Żądajcie bezpłatnych prospektów: „Radiumchemia”, Warszawa, Śniadeckich 22, tel. 8-83-11.

Towarzystwo Przemysłowców na Wildzie: Krüger — prezes, Wł. Vogt — sekretarz.

Bank Przemysłowców S. A. w Poznaniu: Bogajski, Adamczewski.

Komunalny Bank Kredytowy: M. Rakowski, Adamczewski.

Związek Drogerzystów Rzpl. Polskiej w Poznaniu: Gadebusch, W. Gładysz.

Związek Wytwórców Win i Soków Owocowych, w Poznaniu: Kontrowicz — prezes, Skowroński — sekretarz.

Związek Towarzystw Pracowników Fryzjerskich Z Z R. P., centrala Poznań: J. Przysada — prezes, M. Andrzejewski — sekretarz.

Towarzystwo Kupeców Samodzielnych w Pniewach: S. Wache — przewodniczący, H. Przewoźny — sekretarz.

Dyrekcja kinoteatrów „Apollo” i „Metropolis” w Poznaniu.

Zespół rewjowy kina „Metropolis”: Helena Grossówna, Janina Leonowicz, W. Zdzitowiecki, Władysław Ilcewicz.

Roznosicielki i roznosiciele „Kurjera Poznańskiego”.

Wspaniałe zebranie O. W. P. w Poznaniu

W czwartek, dnia 24 bm, o godz. 20 odbyło się na sali Domu Królowej Jadwigi z wielkim zainteresowaniem oczekiwane zebranie ogólne sekcji grodzkiej Obozu Wielkiej Polski.

W obecności około 700 członków ora gości, kol. B. Poradzewski, kierownik wydziału grodzkiego na miasto Poznań, zagał zebranie, i po odebraniu raportu, udzielił głosu ks. prałatu Prądzyńskiemu, który w dłuższym referacie zobrazował walkę społeczeństwa polskiego z zaborcami i wypuklił znaczenie wartości moralnych, cechujących ówczesne społeczeństwo, dzięki którym odzyskaliśmy niepodległość. Czcigodny ks. prałat zwrócił również uwagę na znaczenie Kościoła i religji katolickiej w wychowaniu młodego pokolenia, które realizuje szczytne hasła Wielkiej Polski. Burza oklasków była wyrazem wdzięczności i zrozumienia.

Następnie p. adw. dr. Szeib w krótkich, a treściwych słowach poruszył zagadnienie upadku państw protestanckich, wskazując na Anglię i Niemcy, które zawsze kierowały się tylko wiarą w pieniądź i brutalną siłę, w przeciwstawieniu do narodów romańskich i słowiańskich, przed którymi stoi wspaniała przyszłość.

Pan poseł Kawecki, zobrazował obecne położenie gospodarcze kraju. Wszystkich mówców darzono rzęsiestmi oklaskami, wyrażając im w ten sposób serdeczne podziękowanie.

Hymnem Młodych zakończono podniosłe zebranie.

Placówka O. W. P. Poznań-Rataje

W niedzielę, dnia 20 września odbyło się uroczyste zebranie nowopowstałej placówki O. W. P. Poznań-Rataje.

Założenie placówki poprzedził kilkotygodniowy kurs kandydatów, na którym wygłoszono szereg referatów. Przez referaty te zaznajomili się kandydaci z zadaniami, obowiązkami i celami Obozu Wielkiej Polski.

Po zagajeniu zebrania zarządzono

raport, po którym nastąpił uroczysty akt przyjęcia kandydatów na członków oraz wręczenia mieczyków Chrobrego. Okolicznościowy referat wygłosił kol. Śliwiński.

Na koniec kol. Jankowski w krótkich słowach wezwał wszystkich członków do wyteżonej pracy. Odśpiewaniem hymnu Młodych zakończono podniosłą uroczystość.

WZRYT DOSKONAŁOŚCI
REVUE
ZEGAREK

1 p 318

ANIBA
CHRONI SKÓRĘ TWARZY I RĄK
PRZED WIATREM I NIEPOGODĄ
KREM GLICERYNOWY
LICERIELL
nw 5 803

Przed sesją sejmową

Warszawa, 26. 9. (Tel. wł.) Dziś o godz. 10 na zaproszenie premiera przybyli do prezydium Rady Ministrów wszyscy ministrowie wraz z referentami budżetowymi celem rozpatrzenia i przygotowania całości budżetu na rok przyszły. Konferencja ta jest początkiem prac uzgadniających. Do Sejmu rząd wniósł dotychczas około 70 projektów. (w).

Stronnictwo Narodowe

Koło Śródmieście.

Pierwsze powakacyjne zebranie miesięczne naszego Koła odbędzie się w wtorek, 29 b m., o godz. 20 w salce Stron. Narodowego (św. Marcin 65). Porządek obrad przewiduje m i ciekawy odczyt

p. pos. prof. dr. Bohdana Winiarskiego

który wygłosi aktualny referat p t:

„Wobec sesji sejmowej”

O liczne i punktualne przybycie członków, zwłaszcza pp obwodowych, prosi
ZARZĄD.

Dobrze ogolony
łatwiej zdobywa powodzenie w karierze życiowej. Przełożeni, klienci i piękne panie przywiązują dużą wagę do dobrego wyglądu.

Zrób więc właściwy wybór!

Nożyk nowego typu

goli szybko i znakomicie, nadaje się do wszystkich aparatów Gillette - starego i nowego typu.

nw 582

Zatrważające wieści z woj. krakowskiego i Śląska Cieszyńskiego

Wisła wzbiera w dalszym ciągu — W Krakowie zalane sutereny

Warszawa, 26. 9. (Tel. wł.) Doniesienia, które w przeciągu wczorajszego wieczora i nocy napływały z województwa krakowskiego i Śląska Cieszyńskiego, brzmią bardzo zatrważająco

Okazuje się, że na Śląsku Wisła w dalszym ciągu wzbiera i poziom jej dochodzi do 6 i pół metra. Obawiają się przerwania wałów ochronnych. Kilka wsi zostało ewakuowanych

Dopływy Wisły w województwie krakowskim wzbierają dalej. Wczoraj i nocą padał deszcz. Na sobotę spodziewają się kulminacyjnego punktu przyboru. Z Krakowa wysłano na wzburzoną rzekę Rabę pontony z wojskiem. Jeden z tych pontonów z 7 żołnierzy i oficerem zerwał się i popłynął Rabą w dół w kierunku Bochni.

W Krakowie o godz. 11 wieczorem zamknięto dla ruchu Stary Most. Na nadbrzeżnych ulicach woda zalała sutereny, m. i. dostała się do sal gimnastycznych towarzystwa „Sokół”. Przychowice pod Krakowem są zalane. (w)

Kraków, 26. 9. (PAT). Z powodu dalej trwających deszczów w okolicy górnej Soły, woda na Sole w Żywcu podniosła się nad ranem o 330 cm,

tak, że stan wody na Sole jest obecnie 1.40 mtr ponad poziom normalny. W Dworach przy ujściu Soły stan wody wynosi 4.15 mtr ponad stan normalny. W Smolicach przy ujściu Skawy do Wisły stan wody podniósł się o 4.70 mtr ponad stan normalny. Woda na Wiśle w Czernichowie posiada stan 3.60 mtr ponad stan normalny. Również w Nowym Sączu wskutek deszczów woda przybrała o 2.45 mtr ponad stan normalny. Opadła tylko na Rabie w Proszówkach pod Bochnią o 1.20, tak, że jej stan obecnie wynosi 5.85 mtr ponad poziom normalny. Naogół woda na rzekach górskich podnosi się, tylko na Rabie spada.

Warszawa, 26. 9. (Tel. wł.) — Wedle nadchodzących informacji z województwa krakowskiego i ze Śląska sytuacja powodziowa znacznie się poprawiła.

Istnieje niebezpieczeństwo przerwania przez Wisłę wału ochronnego koło Zarzeczca, gdzie pracują saperzy i straż ogniowa z Bielska i Królewskiej Huty. Punkt kulminacyjny przyboru spodziewany jest około godz. 5 po południu. (w)

Deklaracja Rady Ligi Narodów w sprawie zatargu chińsko-japońskiego

Genewa, 26. 9. (Tel. wł.) Wśród bardzo licznie zgromadzonej publiczności i przedstawicieli prasy, po wysłuchaniu przemówień przedstawiciela Japonji, Chin oraz lorda Cecilja, przewodniczący Rady Ligi Lerroux odczytał deklarację następującej treści:

Wycofanie wojsk japońskich ze strefy spornej jest na drodze wykonania i z jednej i drugiej strony czynione są wysiłki celem doprowadzenia do uspokojenia. Rada ma nadzieję, że w ten sposób dojdzie do pokojowego załatwienia konfliktu. Rada Ligi Narodów musi przede wszystkim liczyć na zdecydowaną wolę obu zainteresowanych stron, na ich lojalne i szczerze życzenie nie pogorszenia sytuacji. Rada zechce z pewnością wystosować apel z jednej strony do Japonji, by dokonała możliwie najszybciej wycofania wojsk z drugiej strony Rada zechce przyjąć

do wiadomości deklarację przedstawiciela Chin, przypominając mu jednocześnie zobowiązania zawarte w telegramie jego rządu z dnia 23 b. m., w którym jest powiedziane, że rząd chiński w miarę wycofywania wojsk japońskich bierze na siebie odpowiedzialność za bezpieczeństwo obywateli japońskich i opiekę nad ich dobrem poza granicami wspomnianej strefy. Niema wątpliwości, że Rada uważa za pożądane, by ją informowano o środkach, jakie zostaną podjęte przez obie strony w wykonaniu wystosowanych do nich apelów. W tych warunkach proponuje odroczenie debaty w tej sprawie. Składając przez wzgląd na powagę deklaracji, które wysłuchaliśmy dziś, mam nadzieję, że członkowie Rady Ligi zapoznają się z niemi poważnie. Rada Ligi zbierze się natychmiast po porozumieniu się jej członków.

Straszna zemsta przemysłników

Wstrząsająca katastrofa na morzu pod Tallinem — 9 osób utonęło

Tallin, 26. 9. (Tel. wł.) — Niezwykle wstrząsająca katastrofa wydarzyła się ostatnio na morzu, niedaleko Tallina. Łódź motorowa pod dowództwem kapitana marynarki udała się na morze, w celu poszukiwania przemysłników alkoholowych. Z nieznanych przyczyn na łodzi nastąpił wybuch i łódź w jednej chwili zatoniła, przyczem zginęła cała załoga prócz kapitana, którego uratowała znajdująca się w pobliżu łódź rybacka. Kapitan, po przybyciu na ląd, natychmiast wyruszył

na nową łódź na miejsce wypadku, w celu ustalenia przyczyn wybuchu. Gdy łódź znalazła się na miejscu katastrofy, nastąpił znowu wybuch i również z przyczyn niewiadomych. Część załogi wraz z uratowanym poprzednio kapitanem zatonała, reszta zaś zdołała uratować się. Ogółem woda pochłonęła 9 ofiar.

Jak przypuszczają, wybuch jest dziełem zemsty przemysłników, którzy prawdopodobnie do obudwu łodzi niepostrzeżenie wsunęli bomby zegarowe.

Śnieg w Zakopanem

Zakopane, 26. 9. (Tel. wł.) We wtorek spadł pierwszy śnieg w Zakopanem, utrzymując się cienką warstwą na Reglach i okolicznych wzgórzach.

Następnego dnia t. j. we środę, nastąpiły dalsze obfite opady śnieżne. Śnieg, który sypał przez cały dzień i noc, chwilami przechodząc w gęste śnieżycę, tworzył niesamowity krajobraz zimowy. Drzewa okryte jeszcze zielonym liściem, uginają się pod ciężarem nawisów śnieżnych, wskutek czego w kilku miejscach przez obłamanie gałęzi uszkodzone zostały lokalne przewody telefoniczne. Z powodu tego już dawno nie pamiętnego w Zakopanem o tak wczesnej porze nastania zimy, powstały dla tutejszych rolników szkody, gdyż śnieg poprzysypywał nie tylko siano, niewykopane ziemniaki, ale jeszcze również w wielu miejscowościach niewykoszone owo.

Śnieg w dalszym ciągu sypie. Temperatura w Zakopanem około 0 st., w

górach warstwa śnieżna na 20 kilka cm gruba, a temperatura waha się od 2—3 st. poniżej zera.

Zakopane, 26. 9. (Tel. wł.) Dzisiaj rano w Zakopanem padał śnieg przy temperaturze minus 1. Wzgórza pokryte są białym całunem. (w)

Do czego to zmierza?

Warszawa, 26. 9. (Tel. wł.) Prezydent miasta Słomiński — jak już donosiliśmy pokrótce — odrzucił stanowcze żądania deputacji strajkujących aktorów, która przybyła wczoraj domagać się zerwania umowy, zawartej przez miasto z dyr. Krzywoszewskim, i zaangażowania napowrót całego zespołu. Odpowiedni delegaci udali się do rządu ze skargą na miasto.

Przyjął ich wiceminister spraw wewnętrznych p. Korsak, któremu delegaci oświadczyli, że administracja poręczająca teatrów, powierzona dyr. Krzywoszewskiemu, jest „rozporządzeniem się majątkiem teatrów miejskich bez rady miejskiej”, dalej opowiadali, że miasto przyrzekło zaangażować wszyst-

kich aktorów byłego zespołu i t. d. Wiceminister Korsak odbył wieczorem konferencję informacyjną z prez. Słomińskim, na której otrzymał wyjaśnienie, jak rzeczy się mają naprawdę.

Odbyła się też konferencja między osobami upoważnionymi przez dyr. Krzywoszewskiego a ZASP-em. Ten ostatni oświadczył, że wszyscy aktorzy muszą być zaangażowani z powrotem, a dyr. Krzywoszewski musi złożyć ZASP-owi 200.000 złotych w wekslach „na zabezpieczenie gazy”. Inaczej ZASP nie pozwoli nikomu angażować się do teatrów miejskich.

Rozkaz Hitlera

w związku z przyjazdem ministrów francuskich.

Berlin, 26. 9. (Tel. wł.) Naczelny komitet partji hitlerowskiej wydał rozkaz, zabraniający wszystkim swym członkom brania udziału w ewentualnych manifestacjach przeciwko ministrom francuskim. Niezastosowanie się do zarządzenia komitetu karane będzie natychmiastowym wykluczeniem z partji.

Dzisiejsze wygrane.

Warszawa, 26. 9. (Tel. wł.) — Podczas dzisiejszego ciągnięcia loterii wygrana 20 tys. padła na nr. 51 174, 127 620; 15 tys. na nr. 131 743; 10 tys. na nr. 9 204; po 5 tys. na nr. 31 800, 100 994, 131 645; po 3 tys. na nr. 8 599, 62 832, 91 427, 171 995. (w)

Zbrodniczy zamach na pociąg.

Warszawa, 26. 9. (Tel. wł.) Pociąg osobowy, idący z Wilna do Królewskiego koła stacji Lyntupy uległ katastrofie wskutek zbrodniczego rozkręcenia szyn. Parowóz i 3 wozy osobowe spadły z nasypu. W ludziach ofiar niema. (w)

Zarobek „Żegluga Polskiej” na spadku funta

Gdynia, 26. 9. (Tel. wł.) Jak wiadomo P. P. „Żegluga Polska” zamówiła przed kilku miesiącami w Nasków w Danji dwa statki handlowe, które mają być gotowe w styczniu i lutym roku przyszłego i obsługiwać „Linję Bałtycką”. Kontrakt na budowę statków zawarty został ze stocznią duńską w funtach angielskich, bez żadnych zastrzeżeń na wypadek spadku tej waluty. Obecnie, wobec spadku funta angielskiego, „Żegluga Polska” zaoszczędza na tych statkach około 10.000 funtów, ponieważ obiekt przedstawia wartość zgrą 70.000 funtów. Zarobek „Żegluga Polskiej” jest jednak w pewnym stopniu teoretyczny, ponieważ należność ma być uregulowana w długoterminowych ratach i niewiadomo czy do tego czasu funt angielski nie odzyska dawnej wartości. S. B.

Na wybrzeżu szaleje burza

Hel, 26. 9. (Tel. wł.) Z powodu trwającej wciąż burzy i silnych fal, rybacy na półwyspie pościągali wszystkie żaki wystawione na węgry. Połów tej ryby zapowiadał się bardzo dobrze, ale został teraz przerwany. Rybacy z Boru i Jastarni sprzedali do Danji 300 centnarów żywych węgorzy za cenę 80 oerów za funt, a obecnie, razem z helanami, 160 centnarów do Gdańska po 1 gulden za funt. Dzisiejszej nocy jeden z rybaków helskich złowił pierwsze w tym sezonie sproty, około 2 centnarów.

Przed burzą, szalejącą na otwartym morzu, liczne żaglowce i parowce skryły się w zatoce puckiej i czekają cierpliwie na lepszą pogodę i możliwość kontynuowania rejsów. S. B.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.929 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu naliczył dziś za 100 mk. niem. w dewizach 205.90 zł, gotówką 205.20 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173.51 do 173.77 zł, gotówką 173.17 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 26. 9. 1931.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję słabszą. Jak zwykle w soboty, nie dokonano większych transakcji.

Do notowania doszło tylko papierami procentowymi, mianowicie płacono za 2% pożyczkę konwersyjną, która się silnie obniżyła, 4.50 zaś papiery lokacyjne Pozn. Ziem. Kredyt ofiarowano w dalszym ciągu. 8% listy dolarowe stare utrzymały się w kursie i notowały 84% w oddaniu natomiast 6% listy żytnie doznały lekkiej zniżki i notowały 14.— również w oddaniu.

Akcje bankowe względnie przemysłowe bez notowania, poszukiwano Bank Polski po 113.50 bez oddawców. W obrotach pozagiełdowych ofiarowano 4% premjówki dolarowe po 43.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):
4% Pożyczka konwersyjna 41½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 84.—% O.
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 14.— O.
Tendencja. słabsza.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parwet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Poznań, dnia 26. 9. 1931

Ceny orientacyjne

Zyto nowe, zdrowe, suche	21.50—22.00
Usposobienie spokojne	
Pszemica nowa zdr sucha	19.75—20.75
Usposobienie słabsze	
Jęczmień przemysłowy	19.50—20.50
Usposobienie niejednolite	
Jęczmień browarowy	23.50—24.50
Usposobienie spokojne	
Owies	19.50—20.50
Usposobienie spokojne	
Maka żytnia 65% w work.	33.00—34.00
Usposobienie spokojne	
Maka pszenna 65% w work.	31.50—33.50
Usposobienie spokojne	
Otręby żytnie	12.50—13.25
Otręby pszenne	11.75—12.75
Otręby pszenne (grube)	12.75—13.75
Rzepak	28.00—29.00
Groch Victoria	22.00—25.00
Groch Polgera	23.00—25.00
Ziemniaki jadalne	2.30—2.50

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 60 tonn, pszenicy 30 tonn, jęczmienia 60 tonn, owsa 115 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 26. 9. 1931.

Waluty	Gotówka	
	St. Zjedn. tr.	sp. 8,93;
Dolary	8,91;	8,93;
kup. 8,89.		
	Dewizy:	
	trans.	sprzed. kup.
Nowy Jork	8,925	8,945 8,905
czeki		
Nowy Jork	8,929	8,949 8,909
kabel		
Pariz	35,20	35,29 35,11
Paryż	26,44	26,50 26,38
Praha	174,54	174,97 175,11
Szwajcaria	173,47	174,33 173,47
Gdańsk		

Tendencja utrzymana.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożyczk. inwest.	80.00	82.50
4% pożyczk. inw. szt. ser.		87.75
5% pożyczk. korw.		43.75
10% pożyczk. kol.		99.50

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—113.00
Sole Potasowe	0.00—85.00
Częstocice	0.00—29.00

Tendencja przeważnie słabsza.

Komentarz.

Dla papierów państw. tendencja niejednolita, dla listów zast. przew. słabsza, z akcją słabsze przemysłowe, bankowe utrzymane. Bank Polski słabszy, Sole Potasowe utrzymane.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 26. 9. 1931.

Pszemica march.	216.00—219.00
Wyroste i słabsze ziarno w wyjątkach dopuszczono.	
Tendencja spokojna.	
Pastewna pszenica march.	194.00—199.00
70—71 kg.	
Tendencja spokojna.	
Jara pszenica march. 78 do 79 kg.	221.00—223.00
Tendencja spokojna.	
Zyto march 72—73 kg.	189.00—191.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	149.00—156.00
Tendencja spokojna.	
Jwies march	137.00—144.00
Tendencja mocna.	
Maka pszenna	26.75—32.50
Tendencja stała.	
Maka żytnia 70%	27.50—29.25
Lepsze gatunki powyżej notowań.	
Tendencja mocniejsza.	
Ospa pszena	10.50—10.75
Tendencja stała.	
Ospa żytnia	9.25—9.50
Tendencja stała.	
Groch Victoria	20.00—27.00
Makuchy Iniane	13.30—13.50
Makuchy arachid 50% loco Hamburg	0.00—11.40
Makucha arachid. 50% loco Hamburg	0.00—11.50
Wyroki suche parwet Berlin	6.20—6.30
Srót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	0.00—11.30
Srót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	0.00—12.00
Ogólna tendencja spokojna.	

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Szajka złodziei kolejowych przed sądem

12 ludzi zasiadło na ławie oskarżonych — Bezczelne grabieże w wagonach pociągów tranzytowych

Dziś o godz. 9 przed czwartym wydziałem karnym sądu okręgowego rozpoczęła się sensacyjna rozprawa przeciwko zorganizowanej szajce złodziejskiej, która wykradała różne towary z wagonów. Proces wywołał ogromne zainteresowanie, to też audytorjum przepelnione jest publicznością. Na ławie oskarżonych zasiadło 12 osób, a mianowicie: Fr. Heichel, Sylwester Heichel, M. Grek, Wład. Jankiewicz, Michał Promiński, Michał, Piotr, Jan i Bronisława Floryszczakowie, Teodor Balbierz, Pelagja Balbierz i Marta Kłos.

Wszystkim zarzuca się, że wspólnie i świadomie po poprzednim porozumieniu się, dokonali 10 lutego br. na odcinku kolejowym Poznań, Główna, Bogucin kradzieży w wagonie, gdy przejeżdżał niemiecki pociąg tranzytowy. Wskoczyli oni do wagonu z napisem „München“ i po wyrwaniu plomb oraz kłódki wtargnęli do środka, kradnąc zwój pasów transmisyjnych wagi 18 kg., belę dywanów, tkanine materiały bawełniane przeszło 100 kg. różnego sukna, sieć rybacką wagi 30 kg. itd. Łup zawieźli w bezpieczne

miejsce autem, poczem towar sprzedawali zaufanym osobom.

Parę dni później zamierzali oni dokonać takiej samej kradzieży pod Gniezdem. Przyjechali zatem z Żydem, Szają Pomerancenbaumem, samochód zostawili na boku a sami ukryli się pod mostem w pobliżu Gniezna. Gdy nadjechał pociąg tranzytowy, wyskoczyli i wskoczyli do jednego z wagonów. Wyprawa tym razem skończyła się niefortunnie, bowiem włamywaczy zauważył pełniący służbę kolejarz. Wszystkim udało się co prawda uciec, a tylko Pomerancenbaum spadł z wagonu i dostawszy się pod koła, poniósł śmierć na miejscu. W wyniku dalszych dochodzeń całą szajkę ujęto i osadzono w areszcie śledczym.

Dziś prócz wymienionej szajki, złożonej z 5 osób, zasiadli na ławie oskarżonych również paserzy oraz ci, którzy ukrywali towar i wreszcie nabywcy skradzionych przedmiotów. W chwili, gdy to piszemy, odbywa się badanie świadków, których zezwawano niemal trzydziestu. Oskarżeni tylko częściowo przynajmniej do winy. (z.)

Zabójca Hałas

stanie przed sądem okręgowym w Poznaniu.

Jak już donosiliśmy został 23 bm. aresztowany w Bourg-en-Bress we Francji w miejscowości, odległej o przeszło 500 klm od Paryża morderca 16-letniego Jankowiaka zamieszkałego w Poznaniu przy ul. Bukowskiej 31. Aresztowania dokonał miejscowy prokurator, poczem Hałasa odtransportowano do Lyonu do dyspozycji prokuratora sądu apelacyjnego, skąd po załatwieniu szeregu formalności przewieziony będzie do Poznania, gdzie stanie przed tutejszym sądem okręgowym. (z.)

Poświęcenie organów w kościele św. Marcina

Jutro, w niedzielę o godz. 18, odbędzie się w kościele parafjalnym św. Marcina w Poznaniu uroczystość poświęcenia organów. Aktu poświęcenia dokona J. E. Najprzew. ks. biskup Dymek.

Z okazji poświęcenia nowych organów odbędzie się o godzinie 18 recital organowy prof. Nowowiejskiego. Program jest następujący:

1. O. Singenberger: Responsorjum „Ecce Sacerdos Magnus“. (Chór Kościelny a capella).
2. Przemówienie X. Proboszcza.
3. F. Hofmiller: Psalm 150 „Laudate Dominum“ (Chór Kościelny a capella).
4. Poświęcenie organów przez J. E. Najprzew. X. Biskupa Dymka.
5. Haendel — Gounod: Hymn „Na chwałę Boga“ (Chór Kościelny a capella).
6. J. S. Bach: Koncert organowy No 1 G Dur a) Allegro b) Adagio c) Finale — (Organy solo).
7. St. Moniuszko: a) „Ojczyzna“; b) Modlitwa „Dziękuj Ci, Przedwieczny Panie“. (Chór Kościelny z tow. organów).
8. F. Nowowiejski: Symfonia No 3 — A mol „Souvenir de Lourdes“; a) Preludium festivo b) Recitativo c) Pastorale d) Finale (Organy solo).
9. Ks. Eug. Gruberski: Kantata ku czci św. Cecylii (Chór Kość. z tow. organów).

Napiw wiernych do świątyni, tak z powodu poświęcenia organów jak i zapowiedzianego koncertu, będzie niewątpliwie bardzo wielki.

KALENDARZYK

Sobota, 26 września 1931.

Słońce: wschód 5:43; — zachód 17:43; — długość dnia 12 godzin
Księżyc: wschód 17:37; — zachód 5:04; — pełnia

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano; Temperatura powietrza niska plus 5 st. C., pochmurno, wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowa-

Kalendarz

wyłącznie do notowania terminów

na rok 1932

wykonany na białym, piśmiennym kartonie, otzymają wszystkie dotychczasowi abonenci nasi oraz nowi abonenci. przybyli od 1 października, za przedłożeniem kw tu z opłaconej przedpłaty za październik

już w środę, 30 bm.

Adm niestracja.

dnie powszednie od godz. 11—17, w niedziele i święta od godz. 12—15.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Z Towarzystwa Młodych Przemysłowców. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 28 bm. o godz. 20 na sali Domu Rzemieślniczego. Na porządku obrad referat znanego podróżnika p. Tadeusza Perkitnego na temat: „Wrażenia z podróży po Francji, Skandynawji i Brazylii (Ameryka)“ z przeżyciami. — Przy tej sposobności przypominamy, że inkasenci Towarzystwa powinni się wylegitymować na zadanie członka.

— * Z Poznańskiego Tow. Pszczelarzy. Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, dnia 27 bm. o godz. 15 w lokalu zebrań Restauracja Zamkowa, św. Marcina 40.

— * Narodowa Organizacja Kobiet — Koło prawy brzeg Warty donosi swoim członkom i sympatykom, że pierwsze zebranie po przerwie letniej odbędzie się w ostatni wtorek miesiąca, 29 bm. o godz. 7,30 wieczorem na salce Domu Katolickiego na Śródcie. W programie wykład p. Majewskiej. O liczny udział członków uprasza Zarząd.

WYCHOWANIE, KURSY

— * Kurs przeciwalkoholowy dla duchowieństwa odbył się 22 bm. pod kierownictwem ks. prałata Szumana z Nawry. Sala była zapelniona kapłanami i klerykami. Wykłady o nowej ustawie przeciwalkoholowej, o stanie obecnym polskiego ruchu przeciwalkoholowego oraz o pracy przeciwalkoholowej kapłana w kościele i poza kościołem wywołały żywe zainteresowanie, o czym świadczyła ożywiona dyskusja. Wśród gości z poza diecezji widzieliśmy ks. dyrektora Zynędę ze Zw. Młodzieży Polskiej w Wąbrzeźnie, ks. kapłana Mościckiego z Wilna, ks. prof. dr. Ciemnińskiego ze Lwowa i ks. Sprusińskiego z Warszawy.

— * Czytelnia dla Kobiet rozpoczyna kursy robót ręcznych, które obejmują: trykotaż ręczny, tweedy, haft biały i kolorowy, mereżki, koronki, filc, klockowe, irlandzkie, artystyczne cerowanie, balik, liworyzacje. Zgłoszenia przyjmuje codziennie Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantarka 9. II p. od godz. 11—13 i od 17—19.

PODZIĘKOWANIA

— * Dla ubogiej dziatwy szkolnej, P. Władysław Goździejewski, fabryka koptert, ksiąg handlowych i kajetów w Poznaniu, ofiarował dla ubogich uczniów II szkoły powszechnej im. Konarskiego 1500 zeszytów. W imieniu ubogiej dziatwy składa kierownictwo szkoły p. Goździejewskiemu najserdeczniejsze podziękowanie. (—) B. Ikert, rektor.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Polskie Towarzystwo Krajoznawcze (Touring Klub) oddział w Poznaniu (M. Focha 18, tel. 71-52) urządził w niedzielę, 27 bm. pierwszą wycieczkę jesienią do Zaniemyśla. Odjazd z Poznania o godz. 9:37. W Zaniemyślu wycieczka zwiedziła m. in. na jeziorze wyspę Edwarda, na której dłuższy czas przebywał i zmarł hr. Edward Raczyński, oraz inne zabytki tamtejsze. W przejeździe przez Śródę projektowane jest zwiedzenie przepięknego kościoła farnego. Powrót do Poznania o godz. 20:30. Zbiórka w hallu dworca głównego na 15 minut przed odjazdem pociągu. Goście mile widziani.

— * Konkurs gazowy. Dnia 14 października odbędzie się „konkurs gotowania na gazie“ w sali Belwederu przy ul. Marsz. Focha 42. Konkurs ma na celu zainteresowanie szerszej publiczności kwestją racjonalnego i oszczędnego stosowania gazu w gospodarstwie domowym. Do konkursu może się zgłosić każda pani — konsumentka gazu Gazowni Poznańskiej. Za pięć najlepszych wyników gotowania konkursowego wyznaczono 5 nagród, wystawionych w oknie składu Gazowni Miejskiej przy ul. Nowej 10.

Zgłoszenia i warunki konkursu przyjmuje skład Gazowni Miejskiej przy ul. Nowej 10 w godzinach od 9—13 i od 15—17.

— * „Swit“, miesięcznik poświęcony walce z alkoholizmem, numer kongresowy za październik i listopad zawiera m. in. artykuł wstępny, poświęcony przyszłemu kongresowi w Krakowie (11—13. 10) omawia potem jubileusz harcerski oraz ży-

Przy niedostatecznej funkcji kiszki, cierpieniach wątroby i dróg żółciowych, otyłości i artretyzmie, katarze żołądka i jelit, opuchlinie kiszki grubych, cierpieniach odbytnej naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa“ szybko usuwa objawy zastoinowe i bóle w podbrzuszu. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 5869

wot Forela, podaje piękną rozprawę p. t. „Dziwaczki-pionierki“ dalej rozprawę p. M. Orłowskiej, kierowniczkę szkoły handlowo-przemysłowej z Leszna na temat: „Praca abstynencka wśród młodzieży żeńskiej“ itd. Zamawiać należy pod adresem Poznań, Al. Marcinkowskiego 26.

— * Uczestnicy Powstania Wielkopolskiego 1918-19. Strzelanie związkowe o puhar związku, odbędzie się w niedzielę, 27 bm. na strzelnicy Bractwa Kurkowego w Szelągu. Zbiórka zawodników o godz. 8 na strzelnicy u zast. kdt. Związku kpt. w st. sp. Karlewicza.

— * Przyjaciel Trzeźwości, kwartalnik dla szerzenia wstrzeźliwości między ludem, ukazał się już na IV kwartał i podaje m. in. rozprawę p. t. Zbawiciel nasz, a kwestja alkoholizmu i mnóstwo drobnych artykułów, wierszy i złotych myśli. Adres Poznań, Al. Marcinkowskiego 26.

— * Komitet zjednoczonych organizacji przeciwalkoholowych miasta Poznania urządził w niedzielę, dnia 27 bm. wspólne zwiedzenie gazowni miejskiej przy ul. Za Groblą. Punkt zborny o godz. 12 przy portjerni.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Magistrat stol. m. Poznania przypomina właścicielom domów względnie ich prawnym zastępcom, że termin odbioru domowych książek meldunkowych oraz formularzy ankietowych upływa z dniem 30 bm. — Z powodu wzmożonego ruchu w ostatnich dniach, uprasza się o jak najszybszy odbiór książek domowo-meldunkowych jak i druków w przynależnych komisariatach. Niezastosowanie się do wydanych zarządzeń w czasie oznaczonym przewiduje sankcje karne.

Równocześnie uprasza się właścicieli domów do złożenia deklaracji, dotyczących prowadzenia meldunków.

— * Zjazd zarządów Stowarzyszeń Zw. Polek. W dniach 19 i 20 września odbył się zjazd zarządów Stowarzyszeń, należących do Katolickiego Związku Polek w Poznaniu. Pierwszy dzień poświęcony był konferencjom religijnym, drugi referatom, omawiającym aktualne zagadnienia katolickiej pracy społecznej i metody tejże pracy. Zjazd zgromadził poważną liczbę, bo przeszło 80 delegatek, świadomych swej odpowiedzialności i swego poważnego zadania jako czolowych przedstawicielek Akcji Katolickiej. Szczególnie licznie stawily się delegowane kół pomorskich, należących dotychczas do Poznania, a które teraz tworzą własną centralę na Pomorzu. Celem wspólnego zaznajomienia się odbyła się podczas zjazdu w lokalach Związku herbatka towarzyska z bardzo licznym udziałem nań.

— * Pogotowie Lekarskie Zw. Lekarzy Z. P. (tel. 55-55) przy ul. Pocztowej 30 dzuruje bez przerwy we dnie i w nocy. — W miesiącu czerwcem br. udzielono ogółem 972 porad, z czego na wizyty w miescie przypada 546 porad, zaś 426 konsultacje na Stacji Pogotowia. Ubogim udzielono ogółem 167 porad, w tem 69 wizyt i 98 konsultacji. Pogotowie Lekarskie interwenjowało w 293 wypadkach nieszcześliwych, w czem 138 ran, 15 oparzeń, 10 otruc, 44 krwotoków, 38 stłuczeń, 12 zwichnięć, 10 złamań i 26 innych. Do klinik i szpitali przewieziono 153 chorych. Pogotowie Lekarskie posiada cztery wozy sanitarne do przewożenia chorych w miescie i poza miasto. Przy tej sposobności zwraca się do publiczności, by przy zgłaszaniu wizyt podawała zawsze, czy dany pacjent należy do Kasy Chorych, czy też nie, gdyż do chorych kasowych wolno Pogotowiu używać tylko wozów kasowych, natomiast chorych prywatnych i ubogich przewozi Pogotowie własnymi karetkami.

KRONIKA WYPADKÓW

— * Nagły zgon. W Kuźnikach w powiecie ostrzeszowskim zmarła nagle 30-letnia Pelagja Glowacka. Wobec niesumienia się w związku z zgonem sp. Glowackiej podejrzenia, iż zmarła ona śmiercią nienaturalną, prokurator zarządził sekcję zwłok. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * Kradzieże i włamania na prowincji. W Tarnowie w pow. obornickim włamano się do właściciela restauracji, p. Henryka Świstka. Nieznani włamywacze zabrali gramofon, 35 płyt, odzież męską, bieliznę, 150 tabliczek czekolady, wyroby tytoniowe, napoje alkoholowe, kilka złotych w bilonie i srebrny zegarek kieszonkowy. Poszkodowany ocenia swe straty na 800 zł. — W Wyrzyskach, w pow. chodzieskim włamano się do mieszkania rolnika Emila Schytęgo i skradziono odzież męską i damską oraz bieliznę wartości 1600 zł. — W Krobi w pow. gostyńskim włamano się do mieszkania p. Józefa Furmanowskiego. Złodzieje przeszukali wszystkie skrytki i schowki w poszukiwaniu gotówki. Włamywaczy, którzy zabrali odzież i bieliznę ujęto wkrótce. Są nimi Roman Pulaczew-

ski i Bronisław Niedziałkowski, pochodzący z powiatu nieszwawskiego. Znalaziono u nich 14 kluczyków do zamków przypilowanych specjalnie do otwierania zamków patentowych, 9 wytrychów nowego systemu i inne narzędzia złodziejskie. — Ubiegłej nocy włamano się w Wolsztynie do mieszkania p. Marcyny Lisiewicz. Włamywacze wtargnęli oknem do pokoju znajdującego się obok mieszkania i skradli maszynę do pisania marki „Remington” nr. 367228, ponadto cygara i papierosy, wyrządzając straty na sumę 1500 zł. (k)

— **Porzucili skradzioną kozę.** Na ul. Kościelnej starszy przodownik policji p. Laskowski z komisariatu VII napotkał nocą trzech podejrzanych osobników niosących wypełnione plecaki. Gdy p. Laskowski zbliżył się do nich, nieznajomi porzucili plecaki i zbiegli niepoznani. W pakunkach znaleziono mięso z kozy, którą skradziono z chlewika p. Jana Perlika na forcie VIa. Złodzieje zabili kozę na miejscu i poćwiartowali, zabierając mięso do plecaków. (k)

— **Okradziony w tramwaju.** W tramwaju linii I okradziono p. Franciszka Zbyszewskiego z Pogorzeli. Niewyśledzony złodziej kieszonkowy ukradł portfel z zawartością 600 zł. (k)

— **Kradzież z włamaniem.** Przy ul. Żupańskiego 2 nieznanymi złoczywcami włamano się do mieszkania p. Marji Szulczewskiej i zabrali trzy płaszcze damskie oraz męskie, należące do p. Adolfa Jezierskiego. Straty wyrządzone przez włamywaczy, ocenia się na tysiąc złotych. (k)

— **Podjeżdżana spółdzielnia.** W Skoczowie powstała pod nazwą Stow. Rolniczo-Handlowe Z. O. U. „Pionier” spółdzielnia, która ogłasza w dziennikach, że potrzebuje zdolnych rzemieślników, obiecując dobre zarobki. Ponieważ stwierdzono, że przedsiębiorstwo to nie istnieje na tak szerokich podstawach, jak się reklamuje, przeto w interesie publicznym należy przed nim przestrzec. Przestrożę taką wydały również władze policyjne w Poznaniu. (k)

JARMARKI

— **Pleszew.** Dnia 1 października br. odbędzie się jarmark kramny, na bydło i konie.

— **Swarzędz.** Dnia 1 października rb. odbędzie się jarmark na towary kramne, konie, bydło i świnię.

Z WIELKOPOLSKI

— **Buk.** (Z Tow. Kat. Robotników.) W niedzielę, 20 bm. odbył się obchód 40 rocznicy encykliki „Rerum Novarum”. — Zebrano stowarzyszenia miejscowe wysłuchały mszy św. podczas której podniesione kazanie wygłosił ks. Jadrzyk. Po sumie odbyło się uroczyste zebranie w Domu Katolickim ku uczczeniu wielkiego papieża robotników Leona XIII. Po powitaniu zebranych przez prezesa Tow. Robotników p. Szajka, wybrano prezydium zebrania, poczem Towarzystwo „Harmonia” wykonało śpiew odpowiedni do uroczystości. Przemówienia wygłosili: ks. Pawlak: „Powstanie i znaczenie encykliki”; p. poseł Górczak: „Rerum Novarum a państwo”. Mówcy zwrócili uwagę na aktualność kwestji robotniczej w dobie obecnej. Wśród uczestników zebrania uwydatniał się niestety brak pracodawców i tych, których sprawa robotnicza obchodzić powinna.

— **Miejska Górka.** (Srebrne gody.) Mistrz piekarski p. Jan Kucmerowicz wraz z swą małżonką Walentyną z domu Dorszewską obchodzili onegdaj srebrne gody małżeńskie. P. Kucmerowicz należy do gorliwych obywateli i działaczy społecznych i narodowych. Piastuje urząd prezesa w Kole Śpiewackim, sekretarza w Tow. Przemysłowców i cechu piekarskim oraz skarbnika w miejscowym Kole Stronnictwa Narodowego. Jest też członkiem w kilku dalszych towarzystwach miejscowych. (ew.)

— **Rogoźno.** (Osobiste.) W ubiegłym czwartek opuścił nasze miasto ogólnie znany i poważany pedagog i wychowawca młodzieży ks. prefekt Pinke. Na dworcu delegacja młodzieży tuł. gimnazjum wręczyła mu kwiaty. Ks. prefekt Pinke objął nową placówkę duszpasterską we Wronekach.

— **(Z działalności młodzieży.)** W pobliskim Gościejowie odbyła się uroczysta akademja Stow. Młodzieży Polskiej ku czci „Cudu Wisły”. Akademję zagał kierownik szkoły p. Spirewka. Zkołei wygłosił referat p. Adamczak p. t. „Cud Wisły”. Drugi wykład p. t. „Pomorze i dostęp do morza” wygłosił p. Jabłoński, a p. Luczkowiakówna mówiła na temat „Adam Mickiewicz”. Poza tem na program akademji złożyły się deklamacje i monologi.

— **(Pożar.)** W zabudowaniach rolnika p. Pytla w Bogdanowie wybuchł groźny pożar. Ogień strawił doszczętnie stodołę wraz ze żniwem i narzędziami rolniczymi oraz chlew. Straty sięgają kilkudziesięciu tysięcy złotych. W związku z pożarem aresztowano właściciela gospodarstwa p. Pytła, podejrzanego o podpalenie. — **(Kradzieże.)** W ubiegłym tygodniu dokonano w Rogoźnie całego szeregu kradzieży. Za sprawcami zarządono dochodzenia. (ske.)

— **Środa.** (Z Tow. Czyt. Lud.) Za długoletnią, owocną działalność na terenie T. C. L. w dowód uznania otrzymał prezes T. C. L., p. Czesław Kobylński list pochwalny od Zarządu Głównego z Poznania. Bibliotekarz T. C. L. na miasto Śro-

dę p. Seredyński został przez Pow. Komitet zwolniony, a jego miejsce zajął p. Winc. Glowacki. Zwyczajne walne zebranie T. C. L. na okręg Środa odbędzie się w sobotę, 26 bm.

— **(Kurs anatomji i higieny.)** Przy Kasie Chorych urządzono kurs taki dla dorosłych panienek, starszymi dra Walczyńskiego, naczelnego lekarza Pow. Kasji Chorych. Kurs trwał trzy miesiące i zakończył się egzamin kandydatek i odpowiednim świadectwem dla uczestniczek. Wykładowi: higienistka P. K. Ch., p. Langiewiczowa, dr. A. Henke, lekarz zakładowy i dr. Kubis. Kurs odbywał się w sali wykładowej niem. Szkoły Roln. dyr. Perka. Ukończyło go 15 słuchaczek, które zaznamiły się z anatomją i fizjologją człowieka, wychowaniem dziecka i pomocą w nagłych wypadkach.

— **(Kradzież.)** W środę w nocy zakradł się złodziej do zabudowań kierownika szkoły p. Fonroberta w Madrem i skradł wiewpra wagi jednego centnara.

— **(Pożar.)** Dnia 20 bm. wybuchł pożar w zagrodzie pp. Kościelniaków i zniszczył stodołę ze zbożem i chlew, przyczem spłonęły dwa konie, trzy sztuki bydła, 7 świń i 25 kur. Strata wynosi 9500 zł, zabezpieczenie tylko 5700 zł.

— **(Kurs obcych języków.)** Z początkiem października zostanie otwarty kurs języków: angielskiego, francuskiego, włoskiego i łaciny. Nauka odbywać się będzie w godzinach wieczornych dwa razy tygodniowo. Dla młodzieży szkolnej przewidziane są osobne oddziały w godzinach popołudniowych. Zgłoszenia i bliższe informacje przy ul. Krótkiej 12, II p. (Bank Ludowy) codzień między godz. 2 a 7 popołudniu od 25 do końca września. (ak.)

Września

Agencie Kurjera Poznańskiego przejmuję z dniem 1 października r. b. p.

Wacław Olek

Września, Rynek 23.

Za mówienie oraz przedpłatę na październik i dalsze miesiące, prosimy skutecznie odtąd tylko u p. Oika. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

Dostawa jeszcze tego samego dnia.

— **Września.** (Ze Stow. Młodych Polek.) Zebranie miesięczne zagała i przewodniczyła wiceprezesa druchna Stryczyńska. Pogadankę na temat samodzielności przeprowadziła czł. patronatu p. Kryślakówna. Zebranie uchwaliło urządzić wkrótce wieczornicę o urozmaiconym programie. W meczu „walka narodów” w dniu 20 bm. pomiędzy druchniami z Gniezna a Wrześnią zwyciężyły druchny wrześniańskie w stosunku 4:1. Zebranie w listopadzie będzie miało charakter wieczornicy listopadowej z odpowiednim odczytem i deklamacjami. Na wiosnę roku przyszłego odbędzie się we Wrześni wystawa prac kobiecych, w czem wezmą także udział druchny z S. M. P. Każde zebranie miesięczne jest urozmaicone odczytem, deklamacjami i monologami o treści wesołej.

— **(Z Tow. Czyt. Lud.)** Biblioteka T. C. L. we Wrześni jest powiększona o wiele nowych i dobrych książek. Najnowsze wydania znanych i poczytnych autorów znajdują się w bibliotece. Jasno o przejrzyście wydany katalog, drukowany w księgarni p. A. Pradzińskiego, ułatwia czytelnikom wyszukanie odpowiednich książek. Biblioteka otwarta jest w środy od godz. 17.30—19 i w niedziele od godz. 12—13.30. Katalog nabyć można w bibliotece za 50 groszy.

— **(Z Okr. Zw. Powstańców i Wojaków.)** Z poster 22 okręgów Zw. Powstańców i Wojaków, obejmujących teren województwa poznańskiego i pomorskiego stanęło 16 do zawodów strzeleckich w Poznaniu. Nagrodę wędrowną — piękny srebrny puchar — zdobył zespół okręgu wrześniańskiego i to pp. ogrodnik miejski (Oblamski, p. Wasielewski i p. Szwacki (wszyscy z Wrześni). Zdobyta chlubnie nagroda przez zespół wrześniański świadczy wymownie o wyteżonej i sumiennej pracy, jaka panuje wśród tego sympatycznego tówarzysztwa. (y.)

Pielgrzymka do Borku

W sobotę, 3 października b. r. urządziła Sodalicja Pań Miejskich p. w. Niepokalanego Poczęcia Najśw. Marji Panny dla swych członków pielgrzymkę do cudownego obrazu Matki Boskiej Pocieszenia w Borku. Wyjazd nastąpi koleją z Poznania o godz. 6.10 rano. Przyjazd do Borku o 8.22. Powrót do Poznania o 13.52. Koszta podróży III kl. wynoszą 12.00 zł.

Legitymacje, uprawniające do udziału w pielgrzymce, wydaje za złożeniem odpowiedniej kwoty sodaliska, p. A. Mańkowska (magazyn robót ręcznych). Al. Marcinkowskiego 19, do czwartku 1 października rb. włącznie, jak również służy bliższymi informacjami.

Zachęca się panie-sodaliski gorąco, aby w obecnych ciężkich czasach licznie pospieszyły do stóp Wszechmocnej Pani wypro-

sić łaski dla siebie, pociechę i ratunek dla smutnych i strapionych, oraz błagać o opiekę nad Ojczyzną naszą.

Z Starego Przemysłu

Pierwsze powakacyjne a zarazem inaugurujące sezon zimowy zebranie Tow. Przemysłowego („Stary Przemysł”) odbyło się wczoraj na sali Strzechy Budowniczych. Przy dość licznym udziale zagał je p. prezes Gadebusch, który po odczytaniu protokołu udzielił głosu prelegentowi p. red. Grudzińskiemu do wygłoszenia referatu na temat: „Podróż dookoła świata w 24 godzinach”

Prelegent wykazał, że na wystawie Kolonialnej w Paryżu można w przeciągu 24 godzin objechać całą kulę ziemską i zapoznać słuchaczy z poszczególnymi częściami kolonii wszystkich kontynentów, od Marokka poprzez Tunis, Algier, Tripolis aż do Indochin. Następnie omówił p. red. Grudziński stosunek polskiego świata gospodarczego do istoty wystawy paryskiej oraz nakreślił cel i zadanie, jakie ta wystawa ma w stosunku do naszego handlu i przemysłu. Długotrwałe oklaski były nagrodą dla prelegenta, poczem przewodniczący otworzył dyskusję, w której zabierali głos pp. Berkan, B Piotrowski i inni, dorzucając kilka bardzo ciekawych szczegółów do referatu.

Następnie przystąpiono do dyskusji nad nowelizacją ustawy rzemieślniczej, nadesłanej w charakterze ankiety przez Związek Tow. Przem. i Rzemieślniczych. Ze względu na obszerny materiał postanowiono zwrócić się do Związku Tow. z prośbą o prolongatę terminów do nadsyłania spostrzeżeń nad tą nowelizacją, przyczem p. prezes Gadebusch wykazał pokrótce zalety oraz braki nowego projektu.

Przedewszystkiem wprowadza nowy projekt — zdaniem mówcy — pewne skrepowanie handlu i przemysłu. Niektóre punkty, ograniczające przemysł domowy są dobre na kresach, gdzie mają za cel ułbicie pokatnego rzemiosła żydowskiego, co jednakże w naszej dzielnicy nie jest koniecznym. Również krytycznie omawia sprawę spółek rzemieślniczych. Przychylna się natomiast do słusznej zmiany warsztatów więziennych, które są niezdrową konkurencją dla naszego rzemiosła.

Następnie wygłosił p. radca Berkan sprawozdania z jubileuszu towarzystw w Ostrowie i Śremie, oraz z walnego zebrania Związku Obrony Przemysłu Polskiego, w których uczestniczył jako reprezentant Starego Przemysłu. W najbliższych dniach (termin dokładny podany zostanie w prasie codziennej) odbędzie się zwiedzenie fabryki firmy H. Cegielski w związku z wypuszczeniem na rynek nowych parowozów, które obecnie znajdują się na ukończeniu. Wycieczka odbędzie się popołudniu o godz. 3 a o ile frekwencja dopisze, są projektowane dalsze wycieczki do fabryki Blask, elektrowni i gazowni miejskiej itd.

Następne zebranie odbędzie się 30 października.

Po wolnych głosach solwował p. prezes przeszło dwugodzinne obrady. (in)

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Inż. P. D.** Dodatek nie przysługuje. (K.)

— **E. u. R.** Owszem, przy umowach bezterminowych opłatę pobiera się za 5 lat. (K.)

— **Ikwon.** Według tego, co Pan piśsze, miałby Pan niewątpliwie prawo do 20 zł. (K.)

— **P. L. Leśniewicz.** Niewątpliwie należy się odszkodowanie. Radzimy polecić sprawę adwokatowi i w porozumieniu z nim ustalić sumę odszkodowania. (K.)

— **Emeryt z Jeżyca.** Koszt instalacji właściwie powinien ponieść właściciel domu. W drugiej sprawie: nie wolno odnajmować mieszkania bez zgody właściciela domu; w razie sporu radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K.)

— **Fr. Oborniki.** Artykuł 10 ustawy o Najw. Tryb. Adm. przepisuje, że skargę należy wnieść w terminie dwumiesięcznym od dnia doręczenia zaskarżonego zarządzenia. Jest więc już za późno. (K.)

— **J. F. Górna Wilda.** Nie może potrącać bez zgody Pani. (K.)

— **Bławatek.** Owszem, winien nadal płacić. (K.)

— **Halicz-Halicki.** Morges w Szwajcarii. (K.)

— **T. D. Z.** Będzie Pan musiał dopłacić różnicę między równowartością wpłaconej sumy a wartością zwaloryzowanej hipoteki i odsetek. Według naszego obliczenia dopłata powinna wynosić 1580 zł. Sad bankowi przyzna tę sumę. (K.)

— **Esbe Wolczyn.** Nie ma Pani prawa żądać zwrotu, gdyż nie osiągnęła Pani jeszcze 60 miesięcy składowych. (K.)

— **P. J. Pawłowski.** Niech Pan racje swoje przedstawi w sądzie; nam trudno to rozstrzygnąć. Prawdopodobnie będzie Pan musiał coś płacić, oczywiście o ile Pan wogóle może płacić. (K.)

— **R. R. 47047.** Radzimy wysłać doniesienie karne do prokuratury sądu okręgowego w Warszawie. (K.)

— **Stały Abonent K. P. G.** Niech Pan się odpowiednio porozumie z gospodarzem. (K.)

— **I. S. Iao.** Sumy tej nie może Pan potrącić z dochodu. (K.)

— **S. W. Poznań.** Sprawa zależy od tego, kto według umowy najmu był właścicielem mieszkania. Radzimy starać się o porozumienie z gospodarzem. (K.)

— **I. K.** Oczywiście może Pan na tych warunkach wynająć. (K.)

— **Stały abonent.** Prosimy przesyłać w redakcji naszej lub w którejkolwiek bibliotece numery naszego pisma z sierpnia br. (K.)

— **S. S. 350.** Niema rady, zgodził się Pan, więc musi Pan płacić. (K.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Kółko Wycieczkowo-Muzyczne im. Mozarta.** Lekcja w sobotę, dnia 26 bm. o godz. 17 w lokalu klubowym, ulica Masztalarska 7.

— **Klub Sp. „Skra” w Poznaniu** urządzi 26 bm. wielką zabawę jesienną w salach p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej nr 8a. Początek o godz. 20.30.

— **Stowarzyszenie Polskiej Młodzieży Katolickiej** pod wezwaniem św. Kazimierza Poznań-Jeżyce. Zwiedzanie katedry odbędzie się w niedzielę, 27 bm. Zbiórka o godz. 13.45 przy katedrze. O liczny udział druhów uprasza Zarząd.

— **Tow. Cech. Czeladzi Szewskiej** zwołuje wszystkich członków i kandydatów na zebranie w niedzielę, 27 bm. o godz. 9.30 u p. Ogłowicza, ul. Ślusarska 6. — Po zebraniu wspólna fotografia.

— **Bractwo św. Stanisława Tum.** — Kwartalne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 27 bm. o godz. 15 na sali Domu Katolickiego

— **Bractwo Wstrzemięźliwości przy parafii Farniej.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, 27 bm. o godz. 16 na sali Księgarni św. Wojciecha przy Al. Marcinkowskiego 22. Na porządku obrad m. in. wykład.

— **Tow. Przem. „Jedność”** pod wezw. św. Antoniego w Poznaniu. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 29 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń przy ul. Ślusarskiej 6. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.

— **Kl. Sport. „Strzał”** Poznań-Lazarz. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się 2 października o godz. 20 na sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8.

— **Tow. Młodych Przemysłowców** (wydział szewski). Zebranie wydziału odbędzie się we wtorek, 29 bm. o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: J. S. za otrzymane łaski z prośbą o dalsze 5 zł. Marja Wittek - Sękowska ze Studzianek, 2 zł. — Franciszka Jankowska, Gdynia, z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 20 zł. — L. A. z podziękowaniem 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 107 zł.

Na chleb św. Antoniego: L. A. z podziękowaniem 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 6 zł.

TEATRY

— **Ostatnie trzy przedstawienia „Kraciwiaków i górali”** w Teatrze Narodowym odbędą się w sobotę o godz. 4 i w niedzielę o godz. 4 i 8 wieczorem. Przedstawienia popołudniowe cieszyły się do dnia dzisiejszego dużym powodzeniem i nie wątpimy, że sala Ogrodu Zoologicznego zapełni się po brzezi publicznością i na tych trzech ostatnich przedstawieniach. Bilety po cenach minimalnych nabyć można na godzinę przed rozpoczęciem przedstawienia.

Z Teatru Polskiego.

Ostatnie przedstawienia Teatru Regionalnego odbędą się w sobotę i w niedzielę. W niedzielę po południu ukaze się śliczna, pełna poezji i oroku widowisko muzyczne „Księżok się zni” (Wesele Łowickie). Kto nie miał sposobności oglądania tego pełnego oroku i swojskości obrazka, oprawnego w ramę bajecznie kolorowych kostjumów, rozpięwanego i roztańczonego, powinien pośpieszyć do Teatru Polskiego na kończące się występy Teatru Regionalnego.

Inauguracja sezonu w Teatrze Polskim.

W pierwszych dniach października Teatr Polski otworzy swe podwoje rozpoczynając sezon zimowy.

Zainauguruje sezon pełna tężyźnia i humoru komedia Fredrowska „Wielki człowiek do małych interesów” ze znakomitym artystą Aleksandrem Zelwerowiczem w roli tytułowego bohatera sztuki p. Jenialkiewicza.

W „Wielkim człowieku do małych interesów” wystąpi również cały szereg nowo pozyskanych sił artystycznych. zw 11 178

Kursy Rytmiki i Plastyki Walentyny Wiechowiczowej.

Kurs dla pań: rytmika, plastyka, technika. Kurs dla dzieci: rytmika, gry rytmiczne. Kurs pedagogiczny: elementy rytmiki i gier rytmicznych dla nauczycielek szkół niższych.

Wpisy i informacje w Studium Wychowania Fizycznego (park Wilsona) codziennie od 4 do 5. zw 11 153

Teatr Nowy

DZIŚ — „Mąż z grzeczności” — Występ Leszczyńskiego.

Niedziela, 27 9 „Mąż z grzeczności”. — Występ Leszczyńskiego

Poniedziałek, 28 9. „Mąż z grzeczności” — występ Leszczyńskiego.

Wtorek, 29 9. „Mąż z grzeczności” — występ Leszczyńskiego.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

KSIĄŻKA Z PRZED 600 LAT

(W przeddzień rocznicy Płowieckiej)

Książką tą jest dzieło dr. St. Zajaczkowskiego pt. „Polska a zakon krzyżacki w ostatnich latach Władysława Łokietka”. Trudno o bardziej aktualny materiał sprawozdawczy.

Czytelnikom naszego pisma znany jest ogólnie przebieg wypadków z ostatnich lat Władysława Łokietka. Więc po gwałtownym zaborze Pomorza w roku 1309 rozpoczynają się od końca drugiego dziesiątka XVI. wieku uporczywe starania o odzyskanie Pomorza. Więc najpierw, w latach 1319—1321, ma miejsce proces o Pomorze wytoczony Krzyżakom przed sądem ustanowionym dla tego celu przez papieża; gdy proces ten nie wydał rezultatów faktycznych, po kilku latach przewlekania sprawy doszło do starcia zbrojnego, które rozpoczęte w roku 1327 zakończyło się rozejmem zawartym w roku 1332; bohaterski Łokietek nie dożył już końca rozejmu, umierając na kilka miesięcy przed jego upłynięciem.

W tym zakresie historjografia polska starała się zrekonstruować przebieg poszczególnych wypadków; lata te mają też pokaźną reprezentację w polskiej literaturze historycznej. Brakło jednak syntetycznego opracowania. Dodajmy nawiasowo, że takiego opracowania pilnie domagają się całe rządy tak Łokietka, jak Kazimierza Wielkiego. Ze opracowanie takie może dać wiele, świadczy właśnie książka Zajaczkowskiego.

Owóż najpierw o procesie przed sądem papieskim. Wiedzieliśmy zdawna, że wyznaczenie sądu i skład sądu (sędziami byli poddani Łokietka) były sukcesem dyplomacji Łokietka, której przedstawicielem w stolicy ówczesnego papieża, tj. w Awinionie był wielki mąż stanu, biskup kujawski Gerward. Było też zgóry do przewidzenia, że wyrok, który zapadnie będzie dla króla polskiego pomyślnym. Przewidywali to i Krzyżacy, wnosząc od początku zastrzeżenia co do składu sądu, u końca zaś zakładający apelację od jego wyroku.

To wszystko było znane. Tłukła się jednak po literaturze naukowej wiadomość, że Krzyżakom udało się w roku 1323 doprowadzić w Awinionie do kasacji wyroku i do wyznaczenia nanowo sędziego w osobie biskupa sambijskiego. Wiadomość taką podał historyk Prus Voigt, na poparcie zaś swego twierdzenia powołał dwie bulle papieskie z archiwum królewieckiego. Nie podał jednak archiwalnej sygnatury bull. Kiedy w roku 1911 śp. ks. Kujot starał się o dotarcie do tych bull, określono je jako zaginione. Dopiero autorowi omawianej pracy, dzięki życzliwości zarządu archiwum królewieckiego udało się dotrzeć do tych bull i okazała się rzecz mająca wszelkie znamiona sensacji naukowej.

Oto bulle te, dotowane nie z r. 1323 lecz 1321 nie miały prawnego znaczenia. A mianowicie wygotowane jako czystopisy nie uzyskały zatwierdzenia papieskiego w postaci przywieszenia pieczęci. W związku też z tym wydano Krzyżakom dnia 15-go czerwca nie pełnoprawne bulle, lecz odpis czystopisów zatrzynianych w kancelarii papieskiej.

Twierdzenie Voigta musi więc ulec korekturze. Zdanie zaś jego, podobnie jak i powołanie daty 1323 roku, tłumaczyć można chyba tylko kombinacją Voigta polegającą na przypuszczeniu, że w roku 1323 wielki mistrz Karol z Trewiru (o którym wiemy, że w tym czasie bawił w Awinionie w sprawach Zakonu), uzyskał zatwierdzenie tych bull.

Skądinąd wiemy jednak, że i wtedy to się nie stało, albowiem posiadamy konkretne wiadomości, że Krzyżacy jeszcze w roku 1326 kołatają o zatwierdzenie tych bull. Nie mogli zatem uzyskać tego w roku 1323. Cała sprawa jest więc z punktu widzenia Voigta bardzo nie w porządku i można tylko przyklasnąć lojalności archiwum królewieckiego, które przez oddanie tekstu bull do dyspozycji dr. Zajaczkowskiemu przyczyniło się do usunięcia mylnych wiadomości.

Ciekawym jest, że jak donosi odpis, owo cofnięcie pieczęci stało się na skutek wyraźnego kroku króla i samego papieża; papież widocznie nie chciał zmienić swego stanowiska z przed lat kilku. Zgadzałoby się to z tem wszyst-

kiem co wiemy o linii politycznej Jana XXII. Warto raz jeszcze podkreślić, że tej linii zawdzięczamy wiele z naszych sukcesów z początku XIV. wieku.

Inną nowością książki jest podkreślenie roli przymierza polsko-litewskiego z r. 1325 w wzniesieniu sprawy krzyżackiej. Łokietek poczuł się ponownie na siłach i sprawa pomorska wyszła z impasu, w który wtrąciła ją niemożność egzekucji wyroku z roku 1321. Coprawda sojusz polsko-litewski sprowadził jako konsekwencję porozumienia Krzyżaków z książętami mazowieckimi, którym z jednej strony bardzo nie na rękę była koronacja Łokietka czyniąca z księcia „kolegi” króla zwierzchnika z drugiej zaś którym zagrażał sojusz z Litwą zawsze zainteresowaną terytorjami wschodniego Mazowsza. Złym duchem był tu książę płocki Waclaw, który coprawda oczekiwał się słusznej kary. Bo najpierw najechał go Łokietek, w roku 1327, mszcząc się za przymierze z Krzyżakami, w dwa lata zaś później najechał go Krzyżacy wraz z Janem luksemburskim, królem czeskim, ponieważ w ciągu tych dwu lat zdołał się z nimi poróżnić. Podkreślimy, że dzięki książce Zajaczkowskiego sprawa mazowiecka wybija się jako jedna z przyczyn wybuchu wojny. Zdaniem bowiem Zajaczkowskiego najazd krzyżacki na Polskę z roku 1327 był odpowiedzią na najazd przez Łokietka ziem księcia Waclawa, podówczas sprzymierzeńca krzyżackiego.

Niedobrze na książce Zajaczkowskiego wyszedł Wincenty z Szamotuł. Oskarżała go współczesna opinja o zmywie z Krzyżakami, później zaś wykryto ponadto ślady zmywu z Brandenburczykami. Historjografia usiłowała go rehabilitować. Wykazując niewątpliwego udziału po stronie króla w bitwie pod Płowcami starano go się obwiniać tylko o zmyw z Brandenburgją (Potkański). Prof. Adam Kłodziński starał się go oczyścić i z tego zarzutu czyniąc go gwarantem z ramienia Łokietka traktatu, który Łokietek w roku 1329 zawarł z Brandenburgją. Akt Wincentego znoszący się z Brandenburgją nosi coprawda datę 1331, ale znany jest z kopji, data jest zaś tam pisana cyframi rzymskimi. Otóż przypuszczał Kłodziński, że kopiści pomylił datę pierwotną MCCCXXIX na MCCCXXXI.

Zajaczkowski zbija to rozumowanie, przyjmując, że Wincenty mszcząc się za zrzucenie ze starostwa wielkopolskiego porozumiał się z Krzyżakami, gdy zaś to stało się głośne, w sierpniu 1331 asekurował się przez porozumienie z Brandenburgją. Łaska króla i udział w bitwie płowieckiej (27. IX.) rehabilitowały go później do pewnego stopnia. Rola jednak jego zaważyła na małym udziale w wojnie ze strony rycerstwa wielkopolskiego; wojna toczyła się aż do roku 1331 głównie siłami małopolskimi wspomaganymi przez rycerstwo ziem siewradzkiej i łeczyckiej.

Kapitałna jest rekonstrukcja obu wypraw z roku 1331, pierwszej mającej na celu zniszczenie, odbytej w lipcu w ciągu dziesięciu dni, oraz drugiej z września tegoż roku. Autor posługiwał się tu zeznaniami świadków z następnego procesu polsko-krzyżackiego, tj. z roku 1339. Świadczenie ci podawali nazwy wsi niszczonych w roku 1331 i dzięki temu można było w szczegółach zrekonstruować marsz wojsk krzyżackich.

Punktem kulminacyjnym drugiej wyprawy było starcie z dnia 27. IX. 1331, w pierwszej fazie dla Polaków zwycięskie, ostatecznie taktycznie nierozstrzygnięte.

Najpożyteczniejsze dzieło Zajaczkowskiego kończy się opisem trzeciej wyprawy krzyżackiej, która miała miejsce jeszcze raz w roku 1331, następnie wyprawy z roku 1332 w czasie której dwa wroble wojska stanęły sobie nad Drwęcą oko w oko, nie starzy się jednak, lecz zawarły, za pośrednictwem legata papieskiego, zawieszenie broni. Nie przeżył go już Łokietek.

Dr. Zygmunt Wojciechowski.
Poznań.

Książki nadesłane

Val Lewton: „Romans i natchnienie”. Powieść filinowa. Warszawa. Biblioteka Groszowa.

ŻYCIE KULTURALNE

ZELWEROWICZ W POZNAŃU

Dyrekcją Teatru Polskiego pozyskała na sezon obecny, jako aktora i reżysera, dyr. Aleksandra Zelwerowicza. Jest to wiadomość nieobojętna dla tych miłośników teatru, którzy są obeznani z trzydziestoletnią świetną działalnością p. Zelwerowicza na scenach polskich. Jako jeden z najznakomitszych naszych aktorów, ma on opinię ustaloną. Nie ustępują jej w niczem zasługi, położone dokoła reżyserji, której jest p. Zelwerowicz jednym z niewielu istotnie znakomitych w Polsce przedstawicieli. Jego energia, talent, dar perswazji, i bystrość w ujęciu tonu sztuki czyniły zawsze kierowane przezeń przedstawienia wydarzeniami artystycznymi wysokiego rzędu jeżeli idzie o zestrojenie i poziom.

Ostatnio był p. Zelwerowicz przez dwa lata dyrektorem teatrów wileńskich, gdzie przez swój talent i niezmierną energję przysporzył scenie widzów i zjednał jej szeroką popularność. Osobno zyskał zasługę przez kształcenie młodych talentów, które pod jego okiem i mistrzowską ręką szybko się rozwijały. Taksamo skuteczną będzie napewno praca p. Zelwerowicza w Poznaniu, gdzie wobec odnowienia zespołu Teatru Polskiego przybyło wiele młodych sił.

MUZYKA

O polską literaturę fortepianową. Na ostatnim zebraniu Związku Muzyków Pedagogów w Poznaniu zagajonem przez prezesa prof. Broekerego, wygłosiła p. Kazimiera Szymańska referat pt.: „Polska literatura fortepianowa dla klas wstępnych”. Prelegentka podkreśliła jak jest ważnym wychowywaniem młodzieży muzycznej przedewszystkiem na utworach rodzimych. Program nauki fortepianu dla początkujących powinien obejmować także utwory współczesne, lecz w tym zakresie literatura nasza jest jeszcze uboga, w przeciwstawieniu do zagranicznej. Wymienić np. można utwory Świerzyńskiego i Joteyki, lecz te utrzymane są jeszcze w duchu muzyki romantycznej. Wykład powyższy jest pierwszym z cyklu „Polska literatura fortepianowa”. Uzupełniła go prelegentka oraz prof. Konatkowska odegraniem utworów Świerzyńskiego, oraz dzieł kompozytorów obcych o charakterze wybitnie nowoczesnym, jak Jarnacha, Bartoka, Hindemitha, i in. Na wniosek prof. Broekerego postanowiono zwrócić się do „Związku Kompozytorów Polskich” w Warszawie, aby w swej twórczości uwzględniali także literaturę fortepianową dla uczniów klas niższych.

Dom Donizettiego zburzony. Z Rzymu donoszą nam: Pod kilofem murarzy padł właśnie w Neopolu dom pamiętkowy, związany z nazwiskiem Donizettiego i z najgłośniejszym chyba jego dziełem. Na via Corsea zburzono dom, w którym Donizetti napisał „Lucję z Lamermooru”. Znajdowała się na nim tablica pamiątkowa, która będzie umieszczona w konserwatorium San Pietro w Majelli. (rm)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Sześćsetlecie Płowiec. Z powodu przypadającej na najbliższą niedzielę rocznicy bitwy pod Płowcami zamieszcza „Ilustracja Polska” szereg ciekawych szczegółów o terenie, na którym rozegrały się słynne walki między Łokietkiem, a Krzyżakami, zakończone ich wycofaniem się z Kujaw. Płowce, wieś do dzisiaj istniejąca, leży przy drodze z Brzeźna Kujawskiego do Radziejowa, miasteczka, którego widok „Ilustracja Polska” podaje, równie jak widok kopca, sypanego na cześć zwycięstwa we wsi Płowce.

TEATR

Co grają w Łodzi? Piszą nam z Łodzi: „Przedmieście” Franciszka Langera jest, jak wiadomo, sztuką czerką i nosi w oryginalnie tytuł „Na peryferji”, gdyż przedstawia życie na t. zw. banlieu wielkiego miasta. Wystawiał ją w swoim czasie szymbanowski Teatr Polski w Warszawie, a obecny łódzki dyrektor, p. Borowski, urządził wznowienie. Reżyserował p. Walden, rolę główną grał p. Woskowski. Reszta zespołu „zaspow-działówkowego” — słabsza. (tl.)

POLONICA WŁOSKIE

Włoch na Polesiu. Doskonałym był pomysł tego, kto włoskiego dziennikarza p. Gir. Reg. zaprosił na Polesie do Maniewicz, aby mu pokazać jeden z najdziwniejszych dla człowieka Zachodu, jeden z najfantastyczniejszych zakątków Europy, położony w obrębie olbrzymiego domniemania Radziwiłłowskiego, obejmującego 160 tysięcy kwadratowych kilometrów leśnego obszaru i 40 tysięcy km kw. uprawnej ziemi. Otwierał też szeroko oczy włoski wędrowiec, podróżując łodzią po wodnych i leśnych bezmiarach, przyglądając się życiu myśliwskiemu i biwakom nocnym w szalasach nadwodnych. Zdało mu się to wszystko baśnią nieprawdopodobną. Garść wrażeń swoich podał w „Corriere della Sera”. Polesie jest niewątpliwie jednym z najciekawszych terenów turystycznych w Europie, dla przybyszów z Zachodu o wiele ciekawszym i bogatszym w wrażenia niż większość naszych miast. (P.)

NIEPRAWDOPODOBNE ALE PRAWDZIWE

Warszawa, 25 września.

Były zespół warszawskich miejskich teatrów dramatycznych postanowił wraz z ZASP-em unieruchomić je na stałe, jeżeli miasto nie spełni jego żądań i ogłosił swoje uchwały w tej mierze. Członkowie tego zespołu oświadczają, że nie pozwolą miastu na oddanie teatrów miejskich w dzierżawę poręczającą p. red. Stefanowi Krzywoszewskiemu, dalej uznają się za nieusuwalnych tj. muszą być wszyscy zaangażowani dalej, tak jak byli, wreszcie żądają, aby miasto oddało im wszystkie trzy sceny dramatyczne na „kolektyw” aktorski, jeżeli nie spełni żądania, aby prowadziło je dalej we własnym zarządzie, na własne nieograniczone ryzyko.

Równocześnie ZASP odmówił red. Krzywoszewskiemu „konwencji” tj. nikomu z członków ZASP-u nie wolno angażować się do teatrów miejskich, aby nie mogły być uruchomione.

Wiadomo, że deficyt teatralny doszedł w ubiegłym roku budżetowym do zgórą 4 milionów złotych. Miasto jest w trudnej sytuacji finansowej z powodu kryzysu gospodarczego. Przed paru miesiącami zapowiedziało utworzenie z teatrów samowystarczального przedsiębiorstwa, przez połączenie ich pod jedną administracją z teatrami dr. Szyfmana, najlepszego jak wiadomo administratora w Polsce. Myśl tę uniemożliwił ZASP, znalazłszy drogę do sfer rządowych, które sprawują nadzór nad samorządem miejskim i bez których zezwolenia umowa z dr. Szyfmanem zawierać być nie mogła. Opór ZASP-u kierował się przeciw racjonalizowaniu gospodarki teatralnej przez niezbędną redukcję zespołu i obniżenie wyśrubowanych gaź, co jest pierwszym warunkiem uleczenia teatrów miejskich.

Teraz miasto postanowiło oddać teatry p. Krzywoszewskiemu w administrację poręczającą przyczem część zespołu miała otrzymać emeryturę, część zaś odprawę jednorazową. Przez tę redukcję sił przeciętnych albo i nieużytków, które różnymi drogami dostały się do sceny miejskiej, chciano utworować drogę młodym talentom, któreby odświeżyły zespół i umożliwiły podniesienie poziomu. Umowa z p. Krzywoszewskim została podpisana w środę, zaś we czwartek wybuchną wspomniany na wstępie strajk „zaspow”, przy czym ci aktorzy, którzy już byli umową z teatrami podpisali, zerwali ją, inni zaś przestali pertraktować.

Wiadomość o tej próbie wymuszenia spotkała się w opinji publicznej z ogólnym potępieniem. Publiczność, poinformowana o stanie rzeczy nie tał oburzenia na antyspołeczne stanowisko tych aktorów, którzy nawet w dzisiejszych niewysłownie trudnych czasach nie chcą nic opuścić ze swych przywilejów a sztukę traktują wyłącznie jako środek zarobkowania. W dodatku przed kilku dniami ukazały się w „Wiadomościach literackich” sensacyjne rewelacje o anarchji, jaką szeryli w teatrach miejskich członkowie zespołu. Jeden z aktorów np. oświadczył przed ważną polską premierą, że będzie grał tylko wtedy, gdy innego aktora z obsady się usunie. Przybyłszywskiej „sprawę Dantona” przygotowywał zespół tak opieszale, że w siedm tygodni po dniu naznaczonym na premierę, jeszcze sztuka zagrana być nie mogła. W rezultacie aktor, zaangażowany specjalnie do roli głównej, wyjechał i premiera wogóle nie doszła do skutku, po kilkudziesięciu próbach.

Najjaskrawszą była historia z „Kordjanem”. Aktor, któremu ofiarowano jedną z ról, odrzucił ją. Wobec tego ofiarowano mu tytułową. I tę odrzucił. Na próbach przebagania go upłynęło tyle czasu, że zamierzona całość „Kordjana” musiano wobec bliskiego terminu rocznicy listonadowej zredukować do samego „Spisku koronacyjnego”. Tenże aktor, który racyli wkońcu przyjąć jedną z ważniejszych ról, trzy dni przed premierą wyjechał grać na prowincję i w uroczystym przedstawieniu wcale nie brał udziału. Utrzymanie tej anarchji i wygórowanych gaź albo ekolektywizowanie teatrów miejskich — oto cel obecnego strajku.

Wszystko to byłoby zupełnie nieprawdopodobne, gdyby nie było prawdziwe. I. W.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Przed otwarciem sesji parlamentarnej

A więc znajdujemy się w przededniu nowej sesji parlamentarnej. Porządek obrad zapowiada się obfity, sądząc po ilości projektów rządowych — przekraczającej setkę. Przebieg obrad zapowiada się gorący, zarówno z uwagi na nastój panujący w kraju, jak i z uwagi na tematy, mające być omówione.

Ze spraw gospodarczych na plan pierwszy wysuwają się sprawy podatkowe. Jak wiadomo, z doniesień prasowych, rada ministrów uchwaliła kolejno na swych posiedzeniach poszczególne projekty ustaw podatkowych według wniosków opracowanych przez ministerstwo skarbu i zaopiniowanych przez komisję podatkową klubu B. B.

Opinie publicznej znane są dotychczas uchwalone projekty odnoszące się do podatku dochodowego od dochodów fundowanych, niefundowanych i z tantjem oraz do podatków od piwa, wina i miodu syconego. Poza tem kołom gospodarczym wiadomo, że w przygotowaniu znajduje się nowelizacja szeregu innych ustaw podatkowych, m. in. ustawy o podatku obrotowym oraz ustawy o opłatach stempelowych. Jednakże treść przedłożonych rządowych w sprawach podatkowych, nikomu — poza gronem „wielkich wtajemniczonych” — nie jest znana. I to właśnie, ta tajemnica spowijająca projekty ustaw podatkowych, jest wysoce charakterystyczną i niepokojącą.

Taktyka ta jest charakterystyczna dla sposobu odnoszenia się rządu do kół gospodarczych w dobie najcięższego kryzysu. Hasło „współpracy rządu ze sferą gospodarczą” byłoby bardziej na miejscu dzisiaj, w obliczu mnogich niebezpieczeństw, niż w swoim czasie, przed wyborami, kiedy to hasłem powyższem posługiwano się tak szczerze.

Dzisiaj w sprawie tak doniosłej, jak sprawa reformy podatkowej, rząd „współpracuje” jedynie z Komisją, wyłonioną przez klub B. B., a nie korzysta z opinii właściwych organizacji gospodarstwa narodowego, w szczególności izb rolniczych i przemysłowo-handlowych. Trudno przypuszczać, aby aeropag partyjny, jakim jest wspomniana „komisja podatkowa”, posiadał tyle kompetencji, co ogół specjalistów w „obozie inicjatywy prywatnej”.

Objaw traktowania projektów podatkowych jako dokumentów tajnych, znanych jedynie rządowi i najbliższemu jego partyjnemu współpracownikom, jest wysoce niepokojący. rokuje bowiem przeprowadzenie reformy podatkowej w znanym i niesławianym pamięcią cieszącym się sposobie uchwalania przedłożeń rządowych głosami oddanymi przez B. B. „na komendę”.

Wyliczone na wstępie, a znane w swej osnowie, projekty idą wyłącznie w kierunku podniesienia wydajności odnośnych źródeł wpływów skarbowych. Należy przypuszczać, że nieznanie dotychczas przedłożenia rządowe idą w tym samym kierunku, boć — gdyby zawierały ulgi dla podatników — czynnik miarodajny nie omieszkaby chyba pochwalić się przed społeczeństwem tak chlubnym zmianami. Są to jednak przypuszczenia. Natomiast — podkreślamy raz jeszcze — faktem jest, iż w przededniu otwarcia sesji parlamentarnej koła gospodarcze stoją wobec zagadki: jaka będzie projektowana reforma podatkowa?

Krótkie informacje gospodarcze

— Ruch w porcie Gdyni w ostatnim czasie wzrósł ponownie znacznie. 21 bm. osiągnięto rekordowy przeładunek dzienny 24255 wobec ostatniego rekordu 22 519 ton.

— Dzięki interwencji inspektora pracy zatarg na kopalni Karol w Zagórz, powstały na tle plac, został zlikwidowany.

— Zarząd związku polskich towarzystw hodowlanych we Francji organizuje na dzień 24 i 25 października w Evin Malmison wielką polską wystawę rasowych zwierząt gospodarki domowej. Trzecia ta kolejna doroczna wystawa związku, dowodzi żywotności i rozwoju tej pożytecznej organizacji wychodźców.

— W dniu 12-ym września liczba bezrobotnych w Finlandji wynosiła 9839, z czego 3 125 bezrobotnych znajdowało się w Helsinkach.

— Stopa dyskontowa Banku Imperjalnego w Bombaju została podwyższona do 8 proc.

Działalność

Związku Obrony Przemysłu Polskiego

Wczoraj odbyło się roczne walne zebranie Związku Obrony Przemysłu Polskiego w Poznaniu. Przebieg obrad obfitował w interesujące informacje o przeszłej i przyszłej działalności pożytecznego tego towarzystwa.

Po zagajeniu zebrania przez prezesa Z. O. P. P. pana dyr. E. Pawłowskiego, i wybraniu p. prezesa Samulskiego na przewodniczącego obrad, zarząd w osobach sekretarza, p. Stronczyńskiego i skarbnika, p. Chojnackiego, zdał sprawę z działalności związku.

Akcja propagandowa Z. O. P. P. ma, jak wiadomo, na celu zahamowanie przywozu do Polski towarów zagranicznych o charakterze zbytkowym oraz takich, które produkowane są w kraju. Środkami, do tego celu wiodącymi, są: budzenie patriotyzmu gospodarczego wśród społeczeństwa i propagowanie wytwórczości krajowej.

W praktyce pożyteczna działalność Z. O. P. P. znalazła wyraz: a) w zamieszczaniu artykułów, notatek i haseł na łamach prasy codziennej, b) w wysyłaniu odezw w teatrach świetlnych, c) w wygłaszaniu odczytów na zebraniach i w radio, d) w urządzeniu konkursów okien wystawowych, dekorowanych wyłącznie wyrobami krajowymi oraz wreszcie e) w rozpowszechnianiu materiału propagandowego, którego w okresie sprawozdawczym rozdano znaczne ilości, mianowicie 116 500 ulotek, 1 747 plakatów oraz 4 360 broszur.

Jak z powyższego wynika, Z. O. P. P. pracował bardzo wydajnie, co zastrzegamy na szczególne podniesienie z uwagi na trudne warunki, w jakich praca związku się rozwija. Nietylko ilość członków, wynosząca 116 związków, firm i osób, jest nikła, ale i gotowość do wspomaganie tak potrzebnej nam akcji propagandowej jest niewystarczająca. To też tem cenniejszą jest ofiarna pomoc kinoteatrów i f-y „Światowid”, redakcyj i zarządów drukarni, które we właściwym sobie zakresie nigdy nie odmawiały współpracy i ofiar materialnych. Tak np. S. A. Drukarnia Polska zanulowała rachunki na łączną sumę 1 550 zł.

Znaczenie Z. O. P. P. na tle ogólnopolskiem scharakteryzował w sposób przekonujący p. prezes Samulski, który nikły stopień zainteresowania Warszawy dla akcji obrony przemysłu krajowego przypisał Krakowi zrozumienia centrum kraju dla trudności, z jakimi walczyć muszą jego kresy zachodnie i południowe, zalewane przez import towarów zagranicznych.

W interesującej dyskusji, jaka nad sprawozdaniami się wywiązała, zabrał jako pierwszy głos p. prezes Pawłowski, który przedstawił ciekawy projekt stworzenia „księgi wieczystej Z. O. P. P.” Księga ta zawierałaby wstępnie nazwiska wszystkich działaczy i dobroczyńców, którzy w dziejach związku się zapisali, poza tem zaś

miałaby niejako charakter wędrowny, gdyż wykładano ją na wszystkich uroczystościach, czy to związkowych, czy firmowych. A więc, np. przy okazji jubileuszu firmy poznańskiej, księga ta byłaby otwartą dla podpisów wszystkich biorących udział w uroczystości. W ten dyskretny i miły sposób związek przypominałby się pamięci kół gospodarczych, upamiętniając zarazem doniosłe i radosne chwile lokalnego życia tychże kół. Projekt p. prezesa Pawłowskiego zyskał sobie szczerzy aplauz zebranych.

Następny mówca, p. dyr. Maćkowiak podniósł, zresztą często wypowiadany, zarzut pod adresem prasy polskiej, że równocześnie w dziale redakcyjnym propaguje hasła obrony przed zalewem towarami zagranicznymi, a w dziale ogłoszeniowym zamieszcza inseraty, polecające wyroby cudzoziemskie. Na zarzut ten odpowiedział p. prezes Samulski, przedstawiając szereg ważkich argumentów, biorących prasę naszą w obronę. Przedewszystkiem kontrola ogłoszeń firm zagranicznych wymagałaby żmudnej ekspertyzy, czy dany towar jest nam potrzebny, czy trzeba go importować itd. Jest to technicznie niemożliwe. Poza tem finansowo prasa, niestety, jest zależna od prosperowania działu ogłoszeniowego, przyczem na podkreślenie zasługuje fakt, iż ogłoszenia zagraniczne dopingują firmy krajowe do reklamowania się, co oczywiście nie jest obojętne dla administracji państwa. Z uwagi na te momenty, Z. O. P. P. uważa że prasa całkowicie spełnia swój obowiązek narodowy, jeśli w części redakcyjnej propaguje hasła, którym związek ten służy.

Jeżeli chodzi o przyszłą działalność związku, to pójdzie ona w kierunku zacieśnienia stosunków z organizacjami kupieckimi, rozszerzenia akcji propagandowej w szkołach, stworzenia bliższego kontaktu z publicznością przez urządzenie darmowych przedstawień filmów propagandowych, — zaś w dziedzinie organizacyjnej, przez utworzenie oddziałów prowincjonalnych w Bydgoszczy, Toruniu, Grudziądzu, Gdyni i Wejherowie oraz werbowanie większej ilości członków.

Po udzieleniu zarządowi absolutoryjum i wyrażeniu mu serdecznej podziękująco za owocną i ofiarną działalność, uchwalono prelimitararz na nowy rok obrachunkowy i wybrano władze związkowe na następny 3-letni okres. Do zarządu weszli pp. prezes S. Samulski, dyr. E. Pawłowski, r. L. Szczepanowski, inż. Raczkowski, pułkownikowa Krzyżagórska, prez. Fr. Maciejewski, prof. Rosenberg, dyr. Fr. Lyczewek, K. Chojnacki, r. W. Ziętek, Ksawery Gadebusz i dyr. Maćkowiak. Komisję rewizyjną stanowią będą pp. prez. Gładysz i Ed. Szwedziński.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Bieżący sezon budowlany na magistrali węglowej.** Francusko-polskie Towarzystwo Kolejowe budowy kolei Herby Nowe — Gdynia przeznaczyło sumę 60 milj. złotych z wpływów, uzyskanych z pożyczki na roboty w bieżącym sezonie budowlanym. Roboty będą prowadzone aż do pierwszych mrozów, a niektóre z nich nawet i w okresie zimowym. Przedewszystkiem więc pod koniec tegorocznego sezonu budowlanego linja Bydgoszcz — Gdynia wykończona zostanie całkowicie. Obecnie prowadzone są roboty na tej części magistrali nad wykończeniem torów stacyjnych, budynków, oraz urządzeń zabezpieczających ruch. M. in. na linii Maksymilianowo — Gdynia z obejściem Nowawies Wielka — Kapuścisko Małe wykończona zostanie w b. r. wszystkie roboty łącznie z budynkami mieszkalnymi. Poza tem wykonane zostały podtorze dla drugiego toru na odcinku Nowawies Wielka — Kapuścisko Małe. Zaznaczyć należy, że w roku przyszłym wezeł kolejowy Kapuścisko Małe ulegnie znacznej rozbudowie. Na linii pomiędzy Herbami Nowymi a Zduńską Wolą, pod koniec bieżącego sezonu budowlanego wykończone będą w całości roboty ziemne i budynki. W tym sezonie również rozpoczęto prace nad układaniem toru między Zduńską Wolą a Inowrocławiem, gdzie prowadzone są roboty ziemne nad drugim torem i prace przy budynkach. Na odcinku Siewkowice — Karsznice prowadzone są prace ziemne nad drugim torem oraz prace przy budynkach i urządzeniach, zabezpieczających ruch.

(k) **Walne zebranie konwencji węglowej.** Na ostatnim walnym zgromadzeniu Polskiej Konwencji Węglowej uregulowano sprawę eksportu węgla polskiego na rynek wolnej sprzedaży. Osiągnięto mianowicie porozumienie zainteresowanych towarzystw i concernów odnośnie do zasad na razie prowizorycznego uregulowania zbytu węgla na rynku wolnej sprzedaży, t. j. do krajów: Szwecji, Norwegii, Danji, Finlandji, Lotwy, Estonji, Litwy, Holandji i Francji, z ważnością do 31 grudnia r. b. W związku z zaprowadzeniem przez rząd francuski ograniczenia przywozu węgla i wprowadzeniem systemu licencyjnego, jak również w następstwie zawarcia umowy w tym przedmiocie z francuskimi importerami, ustalono zasadę klucza podziału kontyngentu pomiędzy poszczególne towarzystwa, biorące udział w wywozie węgla do Francji. Ustalenie nowych zasad wywozu węgla, chociaż narazie na okres krótki, wprowadza eksport węgla polskiego na nowe tory organizacyjnego zespolenia i nadaje mu nazwę ważną — poważne wzmocnienie.

(k) **Horoskopy dla przemysłu bekonowego.** W związku z katastrofą angielskiego funta ukazały się w prasie notatki, przewidujące ujemne konsekwencje dla polskiego przemysłu bekonowego. Przypuścić jednak wolno, że pogląd ten jest nadmiernie pesymistyczny. Spadek funta utrudni znacznie bardziej ekspansję bekonów duńskich, jako towaru drogiego, oraz jako towaru, którego produkcja jest znacznie kosztowniejsza, aniżeli bekonów polskich. W takim razie istniałoby szanse

na zajęcie traconych przez Danję placówek przez taniej produkujące bekoniarne polskie

(k) **Sprawa wprowadzenia cła na wełnę.** Jak wiadomo, w dniu 22 bm. rozpoczęła działalność komisja przy ministerstwie rolnictwa w Warszawie w związku z projektem rządowym wprowadzenia cła na wełnę, celem spowodowania wydajniejszego popierania produkcji wełny krajowej. Na posiedzeniu uobszernie dyskutowano nad sprawami, dotyczącymi możliwości przyjęcia z pomocą rolnikom w kwestii popierania hodowli owiec, a tem samem spowodowania wydajniejszej produkcji wełny. Zarówno przedstawiciele rządu, jak i przemysłu włókienniczego wyrazili zasadniczo zgodę na utworzenie centrali zakupów i sprzedaży wełny krajowej.

(k) **Upadłość „Pepege”?** W ostatnich dniach odbyło się zebranie wierzycieli łódzkiej fabryki przemysłu gumowego w Grudziądzu „Pepege”. Na zebraniu tem omawiano obecną sytuację przedsiębiorstwa w związku z wyznaczeniem na 9 października nadzwyczajnego walnego zgromadzenia tego przedsiębiorstwa. W dyskusji nad sytuacją wskazywano, iż nadzór nie przyniósł spodziewanej sanacji, gdyż większość wpływów idzie na pokrycie zaległości, w instytucjach państwowych i ubezpieczeniowych, oraz na samą administrację nadzoru. Wobec tego sytuacja wierzycieli przedstawia się bardzo niepomyślnie. W dyskusji wysunięto wniosek zwrócenia się do sądu o ogłoszenie „Pepege” upadłości i przystąpienia do likwidacji przedsiębiorstwa, gdyż tylko w ten sposób wierzyciele mogą oczekiwać otrzymania przynajmniej części wierzytelności. Sprawa ta nie została zdecydowana definitywnie i będzie jeszcze przedmiotem specjalnych narad.

(k) **Walne zgromadzenie S. A. Hartwig w Poznaniu.** Dnia 23 bm. odbyło się zwyczajne walne zebranie akcjonariuszy spółki akcyjnej C. Hartwig w Poznaniu, na którym przyjęto bilans i rachunek zysków i strat za r. 1930 oraz udzielono zarządowi i radzie nadzorczej absolutoryjum. Bilans zamyka się po stronie czynnej i biernej sumą 7 799 409 zł. 84 gr., i wykazuje straty w kwocie 341 956 zł. 56 gr., które uchwalono pokryć z rezerwy specjalnej. Straty wykazane powstały przez opisanie wielu pretensyj dłużników. Skład rady po przeprowadzeniu wyborów stanowia pp. Stefan Kałamański, dyr. A. Słomski, Jan Kucik, inż. Kaz. Raczkowski, dyr. Stef. Przywecki oraz Kaz. Karpiński. Zarząd spółki spoczywa w rękach p. Bolesława Webera i E. Hellwiga.

(k) **Sytuacja Włdzwskiej Manufaktury.** Wydział handlowy sądu okręgowego w Łodzi udzielił „Włdzwskiej Manufakturze” 6 tygodniowego terminu dla wprowadzenia starań celem zwołania gwarancyj prywatnych akcjonariuszy w sumie 2 milj. zł. Ponadto sąd nakazał złożenie nowego bilansu przez nowoutworzony zarząd spółki oraz wyznaczył ostateczny termin mający rozstrzygnąć kwestję nadzoru na dzień 4 listopada rb.

Z ZAGRANICY

(z) **Światowa konferencja w sprawie srebra w Paryżu.** Jak donosi prasa francuska, odbędzie się w Paryżu w najbliższych dniach światowa konferencja poświęcona sprawie srebra, zwołana przez międzynarodową izbę handlową. Konferencja ma zająć się szukaniem środków złagodzenia gwałtownego wahanca cen, jakiemu podlega ostatnio srebro. W tym celu wyłonij się ma komisja, złożona z sześciu ekspertów, reprezentujących Anglię, Stany Zjednoczone, Indje, Chiny, Japonję i Francję, która opracowane przez nią materiały przedstawi w dniu 23 października r. b. na posiedzeniu rady naczelnej międzynarodowej izby handlowej. (j)

Z RYNKÓW NABIAŁU

Ubiegły tydzień sprawozdawczy od 18 do 24 9. 31. stoi wyłącznie pod znakiem katastrofy finansowej w Anglii. Sytuacja rynkowa, która pod koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego, nawet według kompetentnych kół angielskich, uzasadniała optymizm, za jednym razem przyjęła wręcz odmienny wygląd. Nieprzejrzystość sytuacji spowodowała wstrzymanie się od zakupów na wszystkich prawie rynkach.

Na rynku niemieckim sytuacja do tej pory nie uległa specjalnej zmianie, jednakowoż zwiększone dostawy masła przeznaczonego początkowo częściowo na Anglię, obniżająco oddziałują na ceny w Niemczech. Szczególnie poważnym wahaniami ulegają ceny na masło polskie, które franko stacja odbiorcza włączając cła wynoszą marek niemieckich 100 — 115 per 50 kg. netto. Notowanie w Berlinie pozostało bez zmiany na mk. 126.— per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gat., mk. 113.— za II gat., mk. 99 za III gat. przy spokojnej tendencji. Notowanie to odnosi się dzisiaj już wyłącznie do gatunków niemieckich, gdyż nawet standardowe masło bałtyckie uzyskuje niższe ceny.

Rynek angielski okazywał właśnie w ostatnich dniach większą aktywność przy wyższych cenach, co jednak tłumaczy się wyłącznie obniżeniem się wartości funta angielskiego.

Rynek krajowy spokojny. Wobec zalemania się korony duńskiej chaos na rynku jeszcze się zwiększa. (Informacje Związku Gosp. Spółdzielni Mleczarskich w Poznaniu).

Bunt floty angielskiej w r. 1797

Niedawny rokosz w marynarce angielskiej na tle obniżki żołdu nie jest pierwszym tego rodzaju buntem.

W kwietniu 1797 r. rząd angielski podniósł żołd armji lądowej, nie podnosząc żołdu marynarki. Majtkowie, oburzeni tą niesprawiedliwością, zbuntowali się częściowo w porcie Portsmouth. Gdy lord Bridport, komenderujący flotą złożoną z 16 okrętów, nakazał podniesienie żagli, aby jechać blokować port francuski Brest, załogi odmówiły posłuszeństwa, opanowały zapasy, rozbroiły żołnierzy lądowych, znajdujących się na okrętach, przestały słuchać swoich przełożonych. Dwóch przedstawicieli z każdego okrętu udało się na statek admirałski „Royal - Georges” i zredagowało adres do parlamentu, prosząc o podwyższenie żołdu. „ponieważ — mówili — od panowania Karola II żołd pozostał ten sam, a rzeczy potrzebne do życia podróżowały o jedną trzecią”. Drugi raz w d. 18 kwietnia przestali do admiralicji prosić taką samą, oświadczając przytem posłuszeństwo dla prawa i wierność dla tronu. „Romney”, statek o 50 działach zawiózł tę prośbę i miał przywieźć odpowiedź.

To samo zupełnie, co bunt obecny — marynarze krzyczą „niech żyje król!” a domagają się niezminiejszenia żołdu i wtedy i dzisiaj powodem pieniędzy!

Pierwszy lord admiralicji, hrabia Howe przybył do Portsmouth, aby bunt uśmierzyć. Obiecał majtkom gratyfikację w formie miesięcznego żołdu i zadowolony, że rząd uwzględni ich żądania. Gdy jednak te obietnice się nie spełniły i gdy 4 okręty w Plymouth tak samo odmówiły posłuszeństwa oficerom i taką samą petycję posłały do rządu, dnia 7. maja, kiedy admirał lord Bridport nakazał wyjazd z portu, załogi odmówiły i wysłały swoich pełnomocników na okręt „London”. Jednakże komendant „Londonu”, kontradmirał Colpoys nie przyjął delegatów na swój pokład, a nawet nakazał strzelać do nich. Załogi innych okrętów otoczyły „London”, który po krótkiej obronie musiał się poddać. Admirał Colpoys miał stanąć przed sądem, złożonym z samych majtków. Dowódcy innych okrętów wskutek tego nie opierali się i pozwolili podnieść flagę buntowniczą.

Król, zaniepokojony, wysłał drugi raz lorda Howe, który ponowił swoje dawne obietnice, tak że 17 maja flota z Portsmouth i złączone z nią okręty z Plymouth podniosły żagle, aby krążyć pod Brest.

Duch nieposłuszeństwa zaraził też flotę admirała Duncan, który zdołał jed-

nak utrzymać porządek i poprowadził swe okręty na brzegi Texel. Lecz bunt nie wygasł. Flota, stojąca przy ujściu Tamizy, podniosła daleko wyższe żądania. Majtek z okrętu „Sandwich”, Ryszard Parker, człowiek wielkiej siły i wielkiej odwagi, stanął na czele jako „prezydent rzeczypospolitej morskiej” i zamknął ujście Tamizy, przerywając komunikację Londynu ze światem, po czem zaprosił statki admirała Duncan, aby się z nim połączyły — co też zrobiły.

Rząd jednak nie okazał słabości. Widząc, że pierwotne łagodne traktowanie floty z Portsmouth rozzuchwiliło buntowników postanowił użyć siły. Zabrano załogom wstępować na ląd i nie posyłano statkom żadnej żywności. Przeszło sto armat ciężkiego kalibru ustawiono na wybrzeżu. Miasteczko Scherness zagrożone dostało załogę 4000 wojska pod rozkazami generała Gray — łańcuch łodzi uzbrojonych, zamknięto wejścia do przystani i postawiono piecze do rozpalania kul.

Spółeczeństwo w pierwszej chwili zaniepokojone, nie szczędziło rządowi pomocy. Parlament cały, a więc i opozycja pochwaliła użycie siły. Sheridan, główny mówca opozycji, wołał: „Czy poddamy się woli buntowników? Nigdy, bo jedna chwila słabości zniweczyłaby trzy wieki dobrobytu!”

Bill zabronił wszelkiej komunikacji z buntownikami, pozbawił ich żołdu i emerytury, oraz możliwości pobytu na staroście w szpitalu w Greenwich.

Buntownicy nie chcieli jednak ustąpić. 6 czerwca cała flota ustawiła się w jednej linii naprzeciw Scherness mając na skrzydłach najsilniejsze okręty. Tymczasem rząd starał się za pomocą przekupionych agentów wprowadzić rozdwojenie i rozsądniejszych marynarzy przeciągnąć na swoją stronę.

9 czerwca wieczorem dwa okręty opuściły flotę, która ukarała je za nadto silnym ogniem armatnim. Następnego dnia coraz więcej okrętów odłączyło się, tak że 15 czerwca 5 ostatnich okrętów opuściło flagę, na znak, że się poddają. Ryszard Parker został powieszony razem z 12 hersztami. Kilkudziesięciu zdołało uciec do Calais.

Tak się zakończył pierwszy bunt floty angielskiej, która pomimo to w latach następnych mogła wypisać na swoich flagach zwycięstwo pod Trafalgarem. Była to największa bitwa morska przed Cuszimą na morzu Żółtem i przed zgnębieniem floty Niemiec na morzu Północnym. St. K.

Jak powstała nowa moda?

Rozmowa z madame Agnès, paryską modystką

Jednemu z zagranicznych korespondentów udało się urządzić wywiad z sławną kobietą w świecie mody paryskiej. Oto czego się dowiadujemy:

„Rozmowa z królową należy do rzadkości, stąd uważałbym sobie za czyn karygodny, gdybym okazję taką pominął, tem więcej, że królowa Agnès bawiła w Genewie zaledwie kilka godzin. Co za królowa Agnès? — Odpowiedź na to dać nasze uroczyste elegantki, które wiedzą, że to jedna z paryskich twórczyń mody w dziedzinie kapeluszy. Słowem wyrocznia w świecie mody. Kiedy Agnès zawyrokuje, że nasze panie muszą nosić kapelusze szerokie z kwiatkami, wtedy tysiące naszych uroczystych żon, sióstr, kuzynek, matek, babek itp. wsadzają na swe główki duże kapelusze, począwszy od Paryża, a skończywszy na Kamczatce. My mężczyźni mamy przytem tylko dwa zadania do spełnienia, i to zadania ważne, musimy podziwiać i płacić. W najgorszym razie wystarczy i to ostatnie. Model pomysłu pani Agnès!.. To wyklucza wszelkie wątpliwości i krytykę.

„Królowa Agnès to osoba przedziwna. Uroczą paryżanką o siwej głowie i młodzieńczej twarzy. Przywitawszy się z nią uprzejmie, zaraz na wstępie zapytałem, w jaki sposób tworzy się nowa moda kapeluszy, bo mnie to zaciekawiło, najwięcej, kiedy obserwowałem nasze panie w coraz to fantastyczniejszych kapelusikach, które obecnie dochodzą niekiedy do zbyt daleko posuniętej ekscentryczności.

— Otóż moda kapeluszy rodzi się w sposób najróżniejszy, nierzadko w przystosowaniu do dawnych kostiumów poszczególnych narodów. Obecna moda naprzykład przypomina nam bardzo swymi niezwykłe oryginalnymi fasonami stroje szwajcarskie. Czasem jest tylko wytworem przypadku, fantazją. Obecne maleńkie kapelusiki powstały w bardzo zabawnej i niespodzianej zupełnie okoliczności. Synek mój prosił mnie, abym mu zrobiła kapelusza dla psa, jako ochronę przed słońcem. I oto tak powstał pomysł modelu małego kapelusza filcowego z zwieszającą się z prawego boku kokardą, jakie noszą obecnie wszystkie elegantki, stosujące się do ostatniego krzy-

ku mody. Kapelusze małe staną się jeszcze mniejszymi, niech pan to zdradzi swym przyjaciółkom, — mówiła miła p. Agnès. I rondo będzie jeszcze węższe, ale za to podwyższy się głowę kapelusza przy pomocy kokard, piór itp. wystrojów. Co roku wyjeżdżam na kilka miesięcy, aby badać w poszczególnych krajach stroje i starodawne mody. Obecnie jestem w przyjeździe do Włoch. Chciałabym w Florencji przyjrzeć się dokładnie kapelusziowi florentyńskiemu i zbadać jego historję, a następnie zwiedzić muzea w Rzymie specjalnie w celu zapoznania się z sposobem czesania rzymskich matron z czasów cesarskich.

— A na co to pani jako modystce?

— Trzeba panu wiedzieć, że ja, dobierając kapelusze, dbam specjalnie o to, aby odpowiadały fryzurze danej osoby. Ładny kapelusze jest tylko wtedy ładny, gdy jest dostosowany do całości i odpowiada fryzurze, kształtowi twarzy, szerokości ramion. Wszakże tylko to jest ładne i gustowne, co kogo ubiera, a przecież nie we wszystkim jest wszystkim ładnie. Niech pan tak przypomina o tem swoim czytelnikom!.. (wk)

Na usługach kryminalistyki

Nawet najlepszy zegarek kieszonkowy nie jest tak doskonale uszczelniony, by nie przepuszczał do wnętrza kurzu. Już wahania temperatury pociągają za sobą wymianę powietrza z wewnątrz i zewnątrz. W kieszonce panuje temperatura około 33 stopni. Skoro wieczorem zegarek wyjmujemy i kładziemy zegarek np. na nocnym stoliku, temperatura jego spada nieraz o kilkanaście a nawet dwadzieścia stopni. Przez najdrobniejsze szczeliny wciśnięte powietrze, a z niem pylek do wnętrza zegarka. Sposób ten wyzyskał dr. Seweryn Icard dla pewnych doświadczeń. Zbadał on m. in. zegarki dwóch księży, którzy zażywali tabakę, w kilka lat po ich śmierci i znalazł w nich mnóstwo tabaki. W podobny sposób znalazł on trociny w zegarkach stolarzy, mąkę w zegarkach młynarzy i piekarzy, cząsteczki węgla u górników gipsu i cementu u murarzy i robotników gipsowni, zelaza u tokarzy włóski u fryzjerów itd. Cząsteczki te pozostają w zegarkach przez wiele lat, jeżeli

zegarki nie zostały gruntownie wyczyszczone, a więc także po zmianie zawodu. Fakt ten umożliwia kryminalistycie pewne konkluzje w wypadkach, w których zbrodnarz wzbrania się zeznawać.

Przy badaniu tłuszczu usznego Icard poczynił podobne spostrzeżenia. Cząsteczki materiałów pozostających w związku z zawodem danego osobnika, dają się stwierdzić w uchu jeszcze w długi czas po zmianie zawodu.

I te wyniki również oddać mogą poważne przysługi kryminalistycie np. przy zrekognoskowaniu uieboszczyków i w innych wypadkach udowodnienia tożsamości. Wip.

11-letnia dziewczynka na szczycie Mont-Blanc

Młodziutka, bo zaledwie 11-letnia Angielka miss Pamela Wilkinson, mimo swego dziecięcego wieku, dotarła własnymi siłami na szczyt Mont-Blanc najwyższej góry w Europie. Jest ona zatem najmłodszą taterniczką na świecie, gdyż takiego przedsięwzięcia dokonał przed nią tylko Charlet Stratton, dwunastoletni synek przewodnika górskiego z Chamonix. Na zapytania dziennikarza, który ją odwiedził, po powrocie z niebezpiecznej wyprawy, dziewczynka odpowiedziała co następuje:

„Mieszkałam wraz z rodzicami w wiosce Merlet, w roku ubiegłym, gdy jeden z naszych znajomych oświadczył że mnie zaprowadzi na szczyt Mont-Blanc. Po otrzymaniu zezwolenia od rodziców, zaczęłam się trenować i przy końcu bieżąca postanowiono, że będę mogła spróbować w Chamonix, gdzie przebywaliśmy od lipca, przygotowywałam się pilnie do wielkiej wyprawy, chodząc codziennie w góry. Oczekiwałam z wielką niecierpliwością chwili zdobycia najwyższej góry w Europie, lecz tłumaczono mi zawsze, że należało być zupełnie przygotowaną do tak trudnej imprezy. Gdy moi rodzice wreszcie uznali mnie za dostatecznie dojrzałą, czekałam przez parę tygodni na pogodę. W końcu, w niedzielę — warunki meteorologiczne wydawały nam się wyjątkowo pomyslnie i wyruszyłam w drogę w towarzystwie znajomego rodziców będącego wytrawnym taternikiem i przewodnika o godz. 3 zrana. Około 11 — po przebyciu całej drogi bez zatrzymania się, dotarłszy do szczytu. Wieczorem tego samego dnia byliśmy już z powrotem w Chamonix. Gdy znalazłam się na wierzchołku — po raz pierwszy w życiu wypilałam tradycyjną szklankę szampana”. S. F.

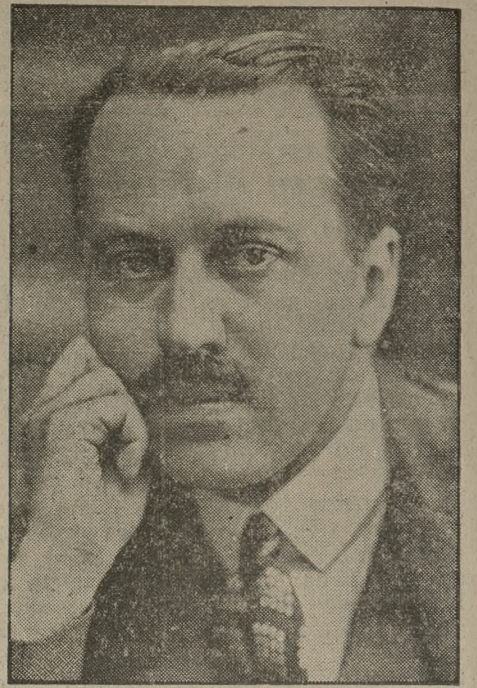
Naśladowcy Robinsona

Kozy zawiody nadzieje.

Siedmiu Kalifornijczyków z San Diego, rozczławiwszy się w Robinsonie Cruzoe, chcieli zakosztować jego przygód i wybrało się na wyspę Gwadelupe. Towarzystwo romantyczne składało się z małżonków Watson z córką pp Woodcock, Lindsay i Bradshaw oraz kucharza Chińczyka. Meli oni zamiar ośwoić i hodować jako zwierzęta domowe dzikie kozy górskie, żyjące w wielkiej liczbie na Gwadelupie i ciągnąć zyski ze sprzedaży ich skór.

Spodziewali się z tego źródła wielkich zarobków i wyjeżdżając żywili najsmielsze nadzieje. Tymczasem całe przedsięwzięcie zrobiło generalną kłapę. Główni macherzy zdołali z początku zabezpieczyć się i wrócić do Ameryki, a siedmiu Kalifornijczyków żywiło się jako tako mięsem owych kóz i jajami ptactwa morskiego. Żyli w ten sposób kilka miesięcy, nie zaznając zresztą głodu ani też chłodu przed którym bronili ich łagodny klimat wyspy. Mimo to ucieszyli się wiele, ujrzawszy statek straży nadbrzeżnej „Tamaroa” którym mieli dostać się do ojczyzny. Istotnie kapitan statku kazał zabrać na pokład nowoczesnych robinsonów, którzy nie posiadali już europejskiej odzieży, lecz ubrani byli w malownicze kostjomy, skombinowane ze skór kozich i listowia.

Kozy więc, które nie spełniły pokład-

S. p. Aleksander Skrzyński, b. prezes Rady Ministrów i minister spraw zagranicznych.

nych w nich nadziei okazały się jednak pożytecznymi zwierzętami. Żywiły przez długie miesiące siedmiu ludzi, i na pożegnanie dostarczyły im niemodnych wprowadzie, ale trwałych toalet.

Oryginalny powód do rozwodu

W pismach chińskich ukazała się niezwykła odezwa. Jest to list otwarty żony ekscesarza Chin Suan Tungli. Nieszczęśliwa kobieta, z którą, jak wiadomo, jej cesarski małżonek, a obecnie tylko Mr. Henry Pi-Ju, zamierza się rozwieść, skarży się kobietom chińskim na swe nieszczęście.

Główną przyczyną ochłodzenia stosunków między małżonkami był fakt, iż pani Suan Tungli miała raz nieszczęście, że splunęła w obecności „syna słońca”. Cesarza to tak do niej zraziło, że przysłał do jej apartamentów dwu eunuchów, z następującym oświadczeniem:

— Pani! — przemówili — obraziła pani jego wysokość, plując w jego obecności. „Syn słońca” polecił pani powiedzieć, że od 2000 lat w dynastji Mingów nie było „ak niekulturalnej kobiety”. „Syn słońca” chce się z panią rozwieść.

Suan Tunga zgodziła się na rozwód. Zażądała jednak 50 tysięcy funtów (3 i pół miliona złotych) rocznej renty.

Mr. Pi-Ju nie może się na to zgodzić. Pani Suan Tunga nie jest przecież jedyną jej żoną...

Przykład prawodawstwa amerykańskiego

Najwyższy trybunał w stanie Kalifornji przyznał — jak donosi „N. Jork Herald” — niejakej pani Ruth Weeler prawo żądania od wielkiej wytwórni olejów skalnych i benzyny w San Francisco odszkodowania w wysokości 2 milionów złotych — ponieważ „wymienione towarzystwo przemysłowe uczyniło z męża owej pani pocziwego p. Józefa C. Weelera, byłego dyrektora oddziału w Arizonie, nalagowego pijaka”. Firma przed niedawnym czasem zwolniła p. Weelera z zajmowanego stanowiska z powodu pijactwa. Weelera, który pobierał 10 tys. złotych miesięcznej pensji, zwolniono bez żadnej odprawy. Żona jego jednak zaskarżyła firmę, twierdząc, że mąż jej — wybitny okaz abstynenta przed zajęciem stanowiska dyrektora oddziału, stał się alkohikiem dopiero po zajęciu stanowiska, kiedy zmuszony był zalaćwinać interesy firmy z klientelą kalifornijską. Rozpił się więc jedynie... dla dobra firmy. Sąd najwyższy, uznając słuszność pretensyj żony, przyznał jej prawo odszkodowania.

W tych dniach straszliwy huragan nawiedził Honduras, wyrządzając olbrzymie szkody i pozbawiając życia przeszło 1500 osób. Oto, co pozostało z miasta Belize po przejściu huraganu.

Rejestry karne osób skazanych sądowie

W myśl zarządzenia ministra sprawiedliwości, w ministerstwie tem prowadzony będzie centralny rejestr karny dla całej Polski, w którym rejestrowane będą prawomocne wyroki skazujące. Rejestr karny obejmować będzie prawomocne skazania za przestępstwa, o których donosici będą do ministerstwa zapomocą t. zw. „kart karnych” sądy, a mianowicie: 1) sądy grodzkie: o skazaniach za przestępstwa popełnione z chęci zysku, z wyjątkiem skazań za kradzieże leśne i polne; 2) sądy okręgowe w każdym wypadku skazania, z wyjątkiem spraw karno-administracyjnych, w sprawach karnych skarbowych zaś — o niektórych przestępstwach; 3) sądy pracy: o skazaniach na karę pozbawienia wolności ponad 3 miesiące. Ponadto nadsyłane będą do rejestru karnego zawiadomienia o listach gończych, wydaleniach z granic państwa, „zatarciu” skazania i uchyleniu zawieszenia.

Rejestr karny udzielać będzie wyjątku o karalności poszczególnych osób, na żądanie sądów, prokuratur, policji, władz administracji ogólnej, innych władz administracyjnych, podległych bezpośrednio władzom centralnym oraz władzom wojskowym; wiadomości z rejestru karnego udzielane będą także urzędom gminnym i komisjom wyborczym w celu ustalenia list wyborczych. Osoba nienotowana w rejestrze karnym będzie mogła również o tem otrzymać zaświadczenie z rejestru karnego. Rejestry karne, prowadzone dotychczas w prokuraturach sądów okręgowych w Gnieźnie, Grudziądzu i Starogardzie, mają być przekazane ministerstwu sprawiedliwości w terminach kolejnych: 15 marca, 15 maja i 15 lipca 1932 r.

Powszechny spis ludności w Polsce

W Głównym Urzędzie Statystycznym opracowane już zostały typy formularzy do powszechnego spisu ludności w dniu 9 grudnia. Formularz zasadniczy, dotyczący właściwego spisu ludności, obejmuje cztery strony, które zawierają rubryki do wypełnienia, oraz obszerne wskazówki i wyjaśnienia, w jaki sposób rubryki te należy wypełniać.

Na każdym formularzu wyszczególnione będą dane, dotyczące jednego mieszkania. Po rubryce, obejmującej dokładny opis mieszkania, następuje zasadnicza rubryka: spis wszystkich osób zwykle zamieszkujących w danym mieszkaniu, oraz przebywających w niem czasowo. Rubryka obejmuje 27 punktów, dotyczących wszelkich danych personalnych lokatorów.

Formularz ten wypełniony będzie, zgodnie z treścią rozporządzenia Rady Ministrów, przez komisarzy spisowych, na podstawie bezpośrednio otrzymanych od ludności informacji. W tych jednak wypadkach, kiedy poziom umysłowy podlegających spisowi gwarantować będzie dokładne wypełnienie przez nich rubryk, komisarze będą mogli pozostawić im arkusz spisowy do własnoręcznego wypełnienia w przededniu spisu, następnie zaś obowiązani będą dokładnie sprawdzić wszystkie poszczególne rubryki.

Zjazd wychodźstwa polskiego we Francji

(KAP.) W dniu 18 października odbędzie się w Arras zjazd katolicki naszego wychodźstwa. Protektorat nad zjazdem objęli J. E. ks. biskup Dubois z Arras, ks. prałat Łagoda, rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji, oraz p. dr. Mazurkiewicz, konsul z Lille. Zjazd organizuje sekretarjat generalny Zjednoczenia Polskich Towarzystw Katolickich we Francji. Udział wychodźstwa zapowiada się bardzo znaczny. W diecezji Arras zamieszkuje proporcjonalnie największa liczba naszych wychodźców.

Wyjazd ks. biskupa Dymka do Francji

(KAP.) W połowie przyszłego miesiąca z ramienia Ks. kardynała Prymasa Hlonda wyjeżdża do Francji ks. biskup Dymek, sufragan poznański, gdzie weźmie udział w uroczystości poświęcenia sztandaru towarzystwa katolickiego w Argenteuil, w obchodzie encykliki „Rerum Novarum” w

Paryżu i zjeździe katolickim w Arras. Ponadto oczekują przyjazdu ks. biskupa Dymka liczni wychodźcy, pragnący przystąpić do sakramentu Bierzmowania.

Ks. biskupowi Dymkowi towarzyszyć będzie ks. prałat Zakrzewski z Rzymu.

Z Polskiego Towarzystwa Opieki nad Kresami

Niepokojące wiadomości z Małopolski wschodniej i z Wołynia o szerzącej się akcji wywrotowej poruszyły organizacje społeczne stolicy, współdziałające z Polskiem Towarzystwem Opieki nad Kresami.

Ostatnie posiedzenie zarządu głównego tego Towarzystwa, było poświęcone specjalnie sprawie ukraińskiej. Między innymi postanowiono zorganizować w najbliższym czasie szereg zebrań dla zaznajomienia ogółu społeczeństwa z obecną sytuacją na ziemiach wschodnich i działalnością Pol. Towarzystwa Opieki nad Kresami na tem polu oraz ze stanem kresowych polskich instytucji, potrzebujących poparcia moralnego i materialnego.

Dla szerszego omówienia spraw, z tem zagadnieniem związanych, na 3 października b. r. postanowiono zwołać radę naczelną Pol. Towarzystwa Opieki nad Kresami.

Ku rozwadze

Dzielnice zachodnie kraju, najmniej dotąd zażydzone, są obecnie przedmiotem zacieklej ataków ze strony żydostwa, usiłującego zawiązać w całym kraju przemysłem, handlem i rzemiosłem.

Hamulcem w tej robocie jest Związek Samoobrony Społecznej „Rozwój”, powołany do życia przez jednostki, świadome niebezpieczeństwa, grożącego naszemu stanowi posiadania.

Zadanie „Rozwoju” polega na piętnowaniu tych obojętnych i nieświadomych rodaków, którzy dla chwilowych korzyści materialnych stają się poplecznikami Żydów i bezmyślnie przygotowują haniebne jarmzo niewoli dla przyszłych pokoleń.

Pomimo znacznych trudności, wynikających z stosunków obecnych, „Rozwój” prowadzi bezustanną i nieubłaganą walkę z naporem żydowskim i w zmaganiach tych powinien doznać poparcia materialnego i moralnego przez współpracę na niwie rozwojowej wszystkich tych, którym nie jest obojętną sprawą zażydzenia naszych dzielnic zachodnich. Zapisy na członków i informacje w biurze przy Al. Marcinkowskiego 24. Telefon 30-67. Konto czekowe P. K. O. Poznań nr. 202 618.

Zjedn. Zaw. Polskie w Gdańsku

Podczas ostatniego plenarnego zebrania sekcji urzędników i kandydatów kolejowych Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w Gdańsku — przez Zjednoczenia wygłosił dłuższe przemówienie, obrazujące szereg starań Zjednoczenia Zawodowego Polskiego i posłów polskich na terenie Sejmu oraz u władz gdańskich i polskich, w celu obrony interesów robotników i kolejarzy polskich na terenie Gdańska. Prezes Zjednoczenia, poseł na Sejm gdański Lendzion, podniósł w swem przemówieniu ofiarną pracę robotników polskich przy budowie kościoła pod wezwaniem Chrystusa Króla w Gdańsku. Robotnicy poświęcają ze swych zarobków miesięcznych 9 guldenów 60 fen., a pozbawiając się jednej godziny darmo. Na zakończenie zebrania uchwalono rezolucję, wzywającą wszystkie zawodowe organizacje polskie do przyłączenia się do Z. Z. P., celem utworzenia wielkiej zawodowej organizacji polskiej o możliwie największej sile odpornej i obronnej.

Zjednoczenie Młodzieży Polskiej

W roku 1930 przyrost o 25 tysięcy. (KAP.) W tych dniach wyszło z druku sprawozdanie za r. 1930 Zjednoczenia Młodzieży Polskiej, ogólnopolskiej centrali Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej (SMP.). Broszura ta jest z kilku względów ciekawa. Najpierw dlatego, że chociaż istnieje kilka organizacji, skupiających młodzież pracującą pozaszkolną, to jedynie Zjednoczenie wydało obszerny sprawozdanie (86 str.), ilustrowane dokładnymi tabelami, statystycznymi. Dalej sprawozdanie świadczy o żywiołowym wprost, mimo wielu trudności, rozwoju SMP. Przynajmniej

ty się tylko kilku cyfr (w nawiasach podajemy dla porównania cyfry z r. 1929). Oto SMP, rozsiadane na terenie całej Rzeczypospolitej w liczbie 5 147 (4 581), skupiały pod koniec r. 1930 młodzieży żeńskiej 74 407 (62 692), męskiej 84 388 (72 544), razem 158 795 (135 506). Doliczywszy członków seniorów, wspierających i honorowych (8 137) oraz członków patronatów, t. zn. rad opiekuńczych, istniejących przy SMP (17 807). — otrzymujemy, że w końcu r. 1930 pracowało w SMP razem przeszło 185 000 osób. O sprawności organizacyjnej świadczy fakt, że sprawozdania roczne nadesłało do centrali przeszło 88 proc. ogólnej liczby SMP.

Wzrost członków SMP w jednym roku o 25 000 jest objawem nader radosnym dla wszystkich, którym dobro młodzieży polskiej leży na sercu. Młodzież garnie się do organizacji i to do SMP, których praca idzie w duchu katolickim i polskim — państwowotwórczym. SMP są, jak wiadomo, organizacjami Akcji katolickiej.

Emigracja osadnicza z Polski do krajów zamorskich

Z Polski emigruje corocznie przeciętnie ponad 200 000 osób, przyczem emigracja z roku na rok wzrasta. W r. 1929 wyemigrowało ogółem 243 400 osób, z czego do krajów europejskich 178 100 do krajów zamorskich zaś 65 300 osób. Większość emigrantów, jak widać z powyższych cyfr, wyjeżdża w celach zarobkowych do krajów europejskich (głównie Francja i Niemcy), przeważnie na sezonowe roboty rolne i częściowo do kopalń. Po zakończeniu sezonu robot emigranci polscy wracają do kraju; jest to emigracja sezonowa.

Emigracja zamorska, w przeciwieństwie do emigracji sezonowej posiada odrębny charakter i odmienne cele. Emigrant sezonowy wyjeżdża w poszukiwaniu pracy najemnej i po przepracowaniu powraca do kraju z oszczędnościami, naogół skromnymi, które nieraz z trudem starczą na przetrwanie wraz z rodziną zimy. Do krajów zamorskich zaś udają się emigranci przeważnie w celach osadniczych, by, znalazłszy tam kawał odpowiedniej ziemi, osiaść na niej na stałe, założyć gospodarstwo i do kraju ojczystego już nie wrócić.

Emigracja zamorska, przeważnie osadnicza, odbywała się w ciągu ostatnich lat do Kanady i Ameryki Południowej. W latach 1925—1928 wyemigrowało do Kanady ogółem 90 800 osób, do Ameryki Południowej (przeważnie do Argentyny) 111 tys. osób; w r. 1928 wyemigrowało z Polski do krajów zamorskich ogółem 64 600 osób, w r. 1930 zaś — 65 300 osób.

Emigracja osadnicza z Polski kierowała się w ciągu ostatnich kilku lat głównie do Kanady, Argentyny i częściowo do Brazylii, jednak wskutek światowego kryzysu gospodarczego, który dotknął i te kraje, została w dużym stopniu utrudniona, lub nawet całkowicie zahamowana.

Udoskonalona płyta gramofonowa.

Wytwórnie „Radio Corporation of America” i „Victor Talking Company” zademonstrowały świeżo nową płytę gramofonową, której każda strona nagrana jest na pół godziny. Płyta produkuje 5 symfonie Beethovena. Szereg innych poważnych produkcji muzycznych jest w przygotowaniu.

Nowa technika rzeźbionej wytwórni przygotowuje rewolucję w przemyśle gramofonowym. Polega ona na kombinacji dwóch czynników: po pierwsze obejmuje nowa płyta prawie dwa razy tyle krążków obrotowych co normalna, a powtórnie zredukowana została szybkość obrotów płyty z 78 do 33. Nowy materiał płytowy zmniejsza szmer igły o 50 proc. W. i P.

SPORT

Lekka atletyka

Virtanen i Kusociński spotykają się dziś popołudniu w Warszawie na dyst. 3000 m. Bieg ten zapowiada się bardzo ciekawie. Będzie on transmitowany na całą Polskę, a zatem również i przez Radio Poznańskie od godz. 17.15.

Mecz „Warta” i „AZS” o drużynowe mistrzostwo Polski rozpoczyna się w niedzielę o godz. 15 na stadionie miejskim (wejście od G. Wildy). Walki zapowiadają się niezwykle zaciekłe, a szanse są naogół wyrównane. Skład drużyn jest następujący: „AZS”: Chelmiński (tyczka), Dzwonkowski (110 m. pl., w dal), 4×100 m., kula i oszczep, Holfeier (440 m. i ol.), J. Jaworski (3×1000 m.), Kałuba (dysk i kula), Koźlicki (100 m., 4×100 m. i olim.), Kuźnicki ol., 3×1000 m. i 5 tys.), Łada (100, 4×100 m. i ol.), Łopacki (4×100 m. i ol.), Miller I (400, ol. i 4×100 m.), Miller II (3×1000 m.), Ociepko (5 tys. i 3×1000 m.), Papis (kula i dysk), Pławczyk (skoki i oszczep), Pruszkowski (3×1000 m.), Rozewski (5 tys.), Smielewski (tyczka), Sepniewski (dysk), Szydłowski (oszczep), Trojanowski I (110 m. pl., 4×100 m. i w wyz.), Trojanowski II (100 m., 4×100 m. i ol.), Twardowski (w dal, 110 m. pl., 4×100 m.) i Weiss (400 i ol.). Ponadto w rezerwie są: Gałęzowski, Jagodziński i Kostrzewski. — Skład „Warty” jest następujący: Banaszkiewicz (w wyz. i w dal), Biniakowski (100, 400, ol. i 4×1000 m.), Ciaszkowski (110 pl.), Ciemierni (4×100 m.), Gatkowski (oszczep), Hoffmann (w dal), Heljasz (rzuty), Iwański (400, ol., 4×100 m.), Klimczak (tyczka), Koran (3×1000 m.), Lupa (tyczka), Lesicki (ol. i

Pryw. Lecznica Chirurgiczna

Dr. Parczewskiego

POZNAŃ ul. Mickiewicza 22
nr 6755 tel. 1899

3×1000), Malewski (4×100 i ol.), Mieloch (4×100 m.), Marciniak (400), Miałka, Nogaj i Robiński (5000), Stawiński (w dal, 400 i ol.), Skowronki (w wyz.), Sobkiewicz (kula, dysk i 110 pl.), Tham (110 pl.), Wojcik (tyczka), Zdołek i Zoiński (3×1000). W rezerwie: Hauser, Kaźmierczak, Kędzia, Olszewski, Stefanowski i Urbaniak.

Pięściarstwo

Niedziele zawody „Sokoła”, które rozpoczynają się o godz. 19 w hali na boisku „Sokoła” zapowiadają się ciekawie, bowiem staną na ringu obok znanych czołowych zawodników również inni dobrze zapowiadający się pięściarze „Sokoła”. Walczyć będą następujące pary: w. musza Romański i Wojnowski, w. kogucia Golak i Wolny i Maciejewski i Kostulski, w. piorkowa Owczarzak i Dankowski, w. lekka Guziński i Rynkowski i Pierard i Misiurowicz, w. średnia Rogowski i Holasz i Witczak i Domichowski.

Wioślarstwo

T. W. „Tryton” urządza w niedzielę wewnętrzne regaty długodystansowe ze startem i metą na własnej przystani. Trasa 8 do 10 km., zależnie od pogody. Start o godzinie 10 przedpołudniem.

RADJO

Programy radjofonczne

Poniedziałek, 28 września 1931.

Poznań (335 m.), godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty; godz. 18.00 koncert ork. klubu mandolinistów „Chopin” pod bat. p. Z. Szemborskiego; godz. 18.35 pieśni włoskie w wyk. p. J. Mańkowskiego (baryton). Przy fortepianie p. Komorowska; godz. 19.15 „O lepsze jutro” (feljton społeczny), wygl. p. K. Berkanówna; godz. 19.30 feljton J. E. Skińskiego; godz. 19.45 „Silva rerum”; godz. 20.00 listy (od Jerzego Bandrowskiego), wygl. A. Chocieszynski; godz. 20.30 opera z płyt gramofonowych z Warszawy; godz. 22.15 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.30 „Z nad krawędzi” (brat Cezary).

Warszawa (1412 m.) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.45 „Chwilka lotnicza”; godz. 16.00 muzyka gramofonowa; godz. 16.50 „Jak rachują pierwotne ludy”; godz. 17.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.35 „Ku Besarabji”; godz. 18.00 koncert popołudniowy w wyk. ork. P. R.; godz. 19.25 płyty gramofonowe; godz. 19.40 giełda rolnicza; godz. 20.00 Prasowy Dziennik Radjowy; godz. 20.15 koncert orkiestry P. R. pod dyr. St. Nawrota, Janina Hupertowa (mspr.), Franciszka Platówna (sopr.), prof. L. Urstein (akomp.). Kwadrans literacki: Knut Hamsun „Na ulicy”; godz. 22.00 feljton p. t. „Gdy zapadnie mrok”; godz. 22.35 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m.), godz. 12.05 i 14.00 gramofon, 16.30 walec w wykonaniu ork. symfonicznej, 20.00 muzyka lekka, 21.00 kalendarz, wesoly wieczór radjowy. Paryż (1724 m.), 20.00 „Czar walca” opt. Lehara. Oslo (1071 m.), 20.00 koncert symfoniczny. Budapeszt (550 m.), 19.30 „Falstaff” op. Verdiego. Wiedeń (516 m.), 20.35 koncert symfoniczny. Medolan (501 m.), 21.00 koncert symfoniczny. Praga (486 m.), 19.30 koncert popularny ork. dętej, 21.00 koncert radjorkiestry. Rzym (441 m.), 21.00 koncert. Sztokholm (435 m.) i Motala (1348 m.), 20.00 koncert utworów Bacha.

Kusociński — Virtanen bieg tych zawodników na 3000 m. w Warszawie, transmitować będą polskie radjostacje, również poznańska dziś, w sobotę o godz. 17.15.

Audycja jubileuszowa

Z okazji 25-lecia „Kurjera Poznańskiego” wygłosił przed mikrofonem Radja Poznańskiego specjalną audycję, poświęconą jubileuszowi pisma p. Bolesław Busiakiewicz, znany i popularny wśród radjosluchaczy prelegent „Silva rerum”.

Ważne dla obuwników!

Prowadząc sprzedaż obcasów gumowych „WESTA” powiększycie obroty na obuwiu.

Do każdej pary obcasów gum. „WESTA” dodajemy bon premijowy. Okazieł 12-tu bonów z obcasów męskich, lub 24-ech bonów z obcasów damskich otrzyma za darmo kosztowną premję. Obcasy gumowe „WESTA” nadają się do wszystkich modeli obuwia zarówno krajowych jak i zagranicznych. Są wyjątkowo trwałe a przytem tanie.

„WOLBROM” Fabryka Wyrobów Gumowych S-ka Akc. w Wolbromie.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Hiszpanka pod rządami republikańskimi

Przewrót polityczny w Hiszpani, jak można się było spodziewać, nie pozostał także bez wpływu na różne dziedziny życia społecznego. Poza innymi niemałe zainteresowanie budzi w nas oczywiście kwestja, jakie wobec dzisiejszego status quo stanowisko zajmuje — tak małą dotąd odgrywającą rolę, kobieta hiszpańska — jakie żywi na przyszłość nadzieje i zamiary. Dużo światła rzuca na tę sprawę artykuł A de Alonzo Fernandez, drukowany w wychodzącym w Brukseli miesięczniku „La Femme Belde”.

Dowiadujemy się z tego artykułu że reprezentujący ruch kobiecy w Hiszpani katolicki przegląd „Mujeres Espanolas” — nie czekając, aż ogłoszone zostanie nowe prawodawstwo, dziś już pracuje pilnie nad tem, aby uzyskać dla kobiety hiszpańskiej jaknajlepsze warunki rozwoju intelektualnego — Wzmocnić pragnie jej kulturę i „dać jej do rąk środki aby mogła bez trwożliwości, lecz z rozważą i inteligencją, przyczynić się do usunięcia niesprawiedliwości i błędów, popełnionych przeciwko rodzinie, słabszym i narodowi”.

W akcji swej „Mujeres Espanolas” nie gardzi żadnymi środkami. Nie pomija gospodarstwa domowego ani mody i tym tak czysto kobiecym sprawom poświęca całe łamy pisma, jednakże poza temi utylitarnymi zajęciami stara się czytelniczki swe zainteresować sztuką, literaturą, historią itp. Pisarze o znanych nazwiskach zaznają Hiszpanki ze skarbami, jakie posiada ich kraj, inni uczą je nowoczesnych metod wychowywania i pielęgnowania dzieci, aby zmniejszyć panującą wśród nich wielką śmiertelność, inni jeszcze podają krytyki dobrych książek i widowisk teatralnych.

„Mujeres Espanolas” nie porzeka na pięknych frazesach, ale wprowadza je w czyn. M. in. za staraniem wydawnictwa powstała bursa pracy dla nauczycielek, pielęgniarek, służących i t. d., biblioteka dla młodych dziewcząt, zakład naukowy dla maturzystek, szkoła normalna dla nauczycielek i laboratorium naukowe. Dalej organizuje w różnych miastach związki kobiece a ostatnio staraniem związku kobiecego w Salamance odbyła się uroczysta msza św. celem uproszenia pokoju w kraju.

Podczas ostatnich wyborów wicehrabina de San Enrique, dyrektorka wydawnictwa i główna inicjatorka wszystkich jego poczynań, pracowała usilnie nad tem, aby kobiety, pozabawione prawa głosowania, użyły przynajmniej swego wpływu moralnego na

mężczyzn, celem zapewnienia głosów „prawdziwym Hiszpanom, o silnej a zdrowej woli, którzyby w kortezach bronili programu stanowiącego minimum żądań kobiecych”. Apelowała do tych, „które kochają pokój, porządek, sprawiedliwość i postęp, kulturę i zdrowy feminizm, tak samo, jak przywoitość, godność i ideał podniesienia Hiszpanji”. Serje konferencji, przeznaczonych dla kobiet hiszpańskich, mają je nauczyć nie tylko obowiązków politycznych, ale także dać im wskazówki, jak wpajać w dzieci zasady higieny i ich obowiązki wobec ojczyzny. Aby to ostatnie ułatwić, zaleca się matkom utrzymywać stosunki ze szkołą, która jest dalszym stopniem rodziny. „Matka jedynie może udzielić nauczycielom dokładnych danych dla poznania charakteru dziecka.

Matka nie spełnia w zupełności swego zadania jeśli nie współpracuje w czasie ich dzieciństwa ze wszystkim, co pośrednio, czy bezpośrednio przyczynia się do uformowania charakteru synów”. Przegląd zachęca matki, aby odwiedzały szkoły, konferowały z nauczycielami i brały udział w zebraniach szkolnych.

„Mujeres Espanolas” stara się również zainteresować kobiety sprawami środowisk rolniczych, zwracając ich uwagę na wielkie znaczenie, jakie ma dla rodziny kultura ziemi. „Uprawa pól” — dowodzi to pismo — „wpływa korzystnie na życie rodzinne, zapobiegając rozpraszaniu się i emigracji członków rodziny. Niechaj więc kobiety zwróci oczy na wieś. Poczuciem rolników — znaczy wzbogacać kraj — Zbrodnię społeczną, popełnia ten, kto porzuca ziemię, a zasługuje na potępienie, kto nie pomaga wieśniakowi przez dostarczenie mu środków do uprawy roli. Trzeba zainteresować lud związkami hydrologicznymi i syndykatami rolniczymi. Ziemia jest bogactwem kraju”. Przegląd zapowiada, że co miesiąc dawac będzie dodatek poświęcony specjalnie interesom wieśniaków.

Z tego krótkiego szkicu widzimy, że wypadki dziejowe obudziły w kobiecie hiszpańskiej poczucie odpowiedzialności i zapał do pracy nad podniesieniem kraju. I ona zapagnęła mieć swoją kartę w historii swego narodu — przyczynić się do jego rozwoju i wielkości. A Hiszpania przez lat wiele żyjąca samą już tylko tradycją wielkości i pogrążona w inercji, teraz zwłaszcza, przechodząc tak niebezpieczną ewolucję, potrzebuje gorących serc i dzielnych rąk.

St. Kozłowska.

Nieszczęścia uliczne

W sprawie powtarzających się obecnie tak licznie wypadków tragicznych na ulicach miasta otrzymujemy następujące pismo:

„Trudno przejść obojętnie do porządku dziennego nad tem, że w Poznaniu niedługo raz na tydzień przejeżdża się dzieci na śmierć, wzgl. ciężko się je kaleczy. Trudno również wypadki te nazwać ofiarami „ruchu ulicznego” jeśli się zważy, że w Poznaniu, w stosunku do wielu innych miast ruch ten jest minimalny, a w obecnym sezonie, gdy niema ani Targów, ani wogóle wskutek kryzysu specjalnie ożywionego życia gospodarczego ruch ten jeszcze bardziej się zmniejszył. Ulice są puste, raz po raz tylko w szalonym tempie przeleci przez nie taksówka, lub samochód prywatny, lub przetoczy się majestycznie hałasujący wóz ciężarowy, lub ciągną sznurem klekoczące jednokonki z ceglami. A jednak w tem spokojnym mieście nawet idąc trotoarem trzeba wciąż pamiętać o tem, że za chwilę można się znaleźć w karetce Pogotowia, podczas gdy np. na Champs Elisée, lub Unter den Linden wolno pomyśleć o całkiem innych, przyjemniejszych rzeczach. Dlaczego tak jest właśnie u nas? i kto temu winien? Jeżeli się chce być zupełnie sprawiedliwym, trzeba przyznać, że... wszyscy. Woznica nie przyspieszy z końmi na widok zatoru ulicznego, ani nie wykręci konia wobec przechodzącego przed wozem przechodnia, przeciwnie w statecznej swej tępotcie jedzie, jak mu wygodnie, a rzeczą piechurów albo wystawać na narożniku i

odspiewać godzinki dopóki machina nie przetoczy się nareszcie, albo skakać pod dyszlem, narażając się na opryskanie i zakurzenie. Szofer ze swej strony bierze rekordy, zmieniając w czasie jazdy szybkość tak, że trudno obliczyć, czy można jeszcze przejść, czy już się nie zdąży, bo przecież za to, że w Poznaniu rzadko ktoś wogóle bierze taksówkę, szofer nudny, całodzienny czas wystawiania i politycznej gawędy na stacjach dorożek odrobić sobie musi maleńkim szaleństwem po miasteczku, w którym niema wielkich dystansów. A co robią autobusy? Czekają również bardzo długo na możliwość jazdy, a potem, czasem zabiorą kogoś po drodze, jeśli im się pasażer spodoba, a czasem też kogoś przejadą, żeby kolega szofer z Pogotowia mógł znów pędzić przyjemnie a prędko ulicami. Do tej zabawy dorosłych trzeba dodać zabawę dzieci, przebywających najchętniej nie w ogrodach, ani na placykach, ale właśnie na jezdni. Tu jest najlepszy teren dla gonitwy, dla ujeżdżania na deseczce z kółkiem, na jakimś jednym, wspólnym rowerze, tu rzuca się piłkę, w razie jej braku kamienie, byle zabawa odbywała się możliwie blisko domów, w których ludzie pracujący umysłowo narażeni są na ciągłą wrzawę dziecięcą. Każdy narzeka na ten stan rzeczy, ale nikt nie myśli przystąpić do reformy stosunków, bo, jeśli tak już jest, to widocznie być musi.

Są miasta w Europie, w których policja nie pozwala na przebywanie dzieci na ulicy i nie karze się rodziców dopiero wówczas, gdy już dosyć są ukarani nieszczęściem dziecka, ale nakłada się na nich karę, jeśli ma-

dzieci bez nadzoru znajdują się na jezdni. Są także miasta, w których dla samochodów niema wielu przepisów, przeciwnie przepisy te ograniczają się do minimum, ale za to wypadki przejechania są karane nadzwyczaj surowo i winę przypisuje się nie leżącemu w lazarecie nieszczęśliwemu, ale właśnie temu, który go o to nieszczęście przyprawił. Bo rzecz nie leży w skomplikowanych przepisach ale w sprężystej egzekucywie. I wreszcie są także miasta na świecie, w których dla wozów ciężarowych przeznaczają inne ulice, a dla lepszych pojazdów inne i gdzie gmachy takie, jak szkoły, lazarety, kliniki są otoczone specjalną ochroną przed intensywnym ruchem ulicznym.

Sytuacja w Poznaniu z irytującej stała się w ostatnim tygodniu tragiczną. I tu potrzebną jest natychmiastowa interwencja.

Przedewszystkiem matki muszą obmyśleć sposób na to, żeby bezwzględnie zabronić dzieciom zabawy na ulicach. W parkach są teraz specjalne placzki przeznaczone dla dzieci, gdzie mogą one bawić się bezpiecznie i zdrowo. Również i na przedmieściach mamy jeszcze wolne łączki i place nadające się dla gier dziecięcych. Tam trzeba dzieci zaprowadzić i stamtąd odprowadzić je z powrotem do domu. Ponieważ jednak istnieje dużo takich matek, które zapracowane w domu, czy poza domem nie zawsze są w możności kontrolowania dziecka, które w pustocie swojej, czy nieświadomości nieraz wbrew rozkazom rodziców zawieruszy się na jezdni, więc rzeczą opiekunek społecznych, rzeczą różnych organizacji społecznych powinno być zorganizowanie wspólnej opieki nad większą gromadą dziecięcą. A z drugiej strony społeczeństwo powinno żądać zaprowadzenia odpowiednich przepisów policyjnych, które zabraniałyby dzieciom przebywania na ulicach. A także ruch samochodowy powinien być specjalnie kontrolowany w tych godzinach, w których młodzież bądź to spieszy do szkół, bądź z nich powraca. Przed bramami parków, przed drzwiami szkół wszelkie pojazdy winny obojętnie zwalniać, gdyż dziecko w żywości swojej nie zdaje sobie sprawy, jakie grozi mu niebezpieczeństwo.

Tragiczne wypadki przejechania na śmierć przez autobusy dwojga dzieci w przeciągu kilku dni ostatnich muszą stać się punktem zwrotnym w stosunkach bezpieczeństwa naszego miasta. Niechże kwestja opieki nad ubogim dzieckiem, przebywającym bez opieki na ulicy stanie się tematem dyskusji na najbliższych zebraniach stowarzyszeń kobiecych, gdyż prócz niebezpieczeństwa fizycznego dzieciom grozi również niebezpieczeństwo moralne, bo ulica nie jest ośrodkiem wychowawczym, ale terenem zdziczenia.“

— p —

Polska architektka w Paryżu

II.

A. Górską w r. 1922 skończyła Ecole d'Architecture w Paryżu. Jeszcze będąc studentką na jesieni 1922 r., gdy przygotowywała się do dyplomu, otrzymała zaproszenie do udziału w wystawie sekcji Sztuki Budowniczej i Salonu Jesiennego Paryskiego. Wystawiła wtedy projekt fasady nowoczesnego sklepu z fortepianami. Projekt ten zwrócił ogólną uwagę i zyskał uznanie początkującemu architektowi-kobiecie. Jednak praktyka u architektów francuskich wykazała, że nowoczesność pomysłów p. Górskiej jest „zbyt rewolucyjna”. Pani Górską rozpoczyna zatem w 1925 r. pracę samodzielna: otrzymuje propozycję wybudowania 7-piętrowego domu w Passy (Paryż); wywiązuje się z niej w taki sposób, że przynosi jej to nowe zamówienia: na budowę kaplicy we Włoszech, na przebudowanie murowanej starej stajni na nowoczesną willę itd. Z tego paradoksalnego wprost zadania przebudowy wywiązuje się ku zachwytowi klientki, tworząc artystyczny obiekt z nowoczesnym urządzeniem, niesłychanie wygodnym i tworzącym reprezentacyjne wnętrza. Następnie otrzymuje zamówienie, stawiające ją w rzędzie renomowanych architektów, mianowicie buduje w Paryżu kino „Actualités Journal”. Obecnie buduje 8-piętrową kamienicę, w której — mi-

mo trudności, wynikających z konieczności liczenia się z przestarzałymi przepisami miejskiego budownictwa w Paryżu — wypowiada się, jako artystka śmiała i praktyczna.

Pani Górską, budując swoje gmachy, tworzy w nich wnętrza pełne wysokiej kultury, a jednocześnie uwzględniające w najszerszym zakresie wymagania higieny i wygody mieszkańców. Taki np. „Niebieski pokój” w mieszkaniu artystki malarki Lempickiej — to wykint subtelnej do wyrafinowania prostoty, związany harmonijnie z myślą o wygodzie życia codziennego i odpowiadający wszelkim wymaganiom higieny i oszczędności miejsca. Pani Górską wprowadziła do nowoczesnego mieszkania wyklęte do niedawna szafy śienne, skrytki, szufladki i półki, które tu nie są już siedliskami pyłu, tylko rzeczywiście użytecznymi ze ściśle obliczonym przeznaczeniem urządzeniami. Estetyczne a proste urządzenia wnętrza przy umiejętnie rozmieszczonym świetle, dają niezwykle miłe wrażenie wykintnego komfortu i wygody.

Zwiedzając budowane obecnie przez panią Górską kolosy, przekonać się można dopiero naocznie, jak wielkie trudności musiała pokonywać ta kobieta architekt, która miała przecież do przełamania różne uprzedzenia zarówno swych moco dawców jak swoich współpracowników, musiała nagiąć do swoich wymagań inżynierów i majstrów i doprowadzić do tego, by móc wypowiedzieć się według swoich pomysłów. Prócz pięknej architektonicznej całości postawiła sobie za zadanie stworzenie małych, lecz wygodnych i estetycznych, mieszkań dla nowoczesnych — według jej wyrażenia — „nowych biednych”, ludzi, zmuszonych obecnie do zajmowania mniejszych mieszkań, od tych, do jakich byli przyzwyczajeni przed kryzysem gospodarczym.

Obecnie p. Górską buduje prócz wspomnianej wielkiej kamienicy w Neuilly (Paryż), kino na dworcu Saint Lazare w Paryżu oraz kilka willi na południu Francji.

Przy poznaniu tej młodej, eleganckiej paryżanki, sportsmenki, biorącej udział w regatach wioślarskich i prowadzącej samej auto, trudno domyślić się od razu, że jest ona już renomowanym architektem, otrzymującym liczne zamówienia w Paryżu i wzywaniem na prowincję. Ileż musi być w tej młodej kobiecie talentu, siły, woli, wytrwałości i energii, a przytem radości życia, jeśli potrafi ona w tak piękny sposób tworzyć własne życie, zajmując przytem w obcym środowisku — przy dzisiejszej niechęci powszechnej do cudzoziemców — jedno z czołowych miejsc w swoim zawodzie.

Warszawa. Z. Zaleska.

Kobieta w dyplomacji

Sowiety miały już swoją ambasadorkę. Odległa Kolumbja wysłała właśnie do Paryża panią Marję Brégard de Pizano, jako attachée swojego poselstwa. Jest ona wdową po młodym i wykształconym człowieku, dobrze znanym wśród świata artystycznego Paryża, a który w Bogota, stolicy kraju, piastował urząd dyrektora muzeów.

Jest to niewątpliwie sprawiedliwość oddana kobietom, a udział ich w karierze dyplomatycznej może rokować najlepsze nadzieje. Musimy bowiem przyznać, że od lat dwudziestu mężczyznom niezbyt się dobrze powodzi na tem polu. Wszak mieliśmy już wielką wojnę, nie licząc wielu innych nieprzyjemności i kłopotów, które niewiadomo kiedy i jak się skończą.

Kto wie, czy zalety takie, jak: bystrość, przenikliwość, cierpliwość, takt w obcowaniu, intuicja, subtelność, które często, jeżeli nie zawsze, są udziałem kobiety, nie dałyby cudownych rezultatów w zawodzie, do jakiego wstąpiła pani Marja Brégard de Pizano?

Nie zawsze, będąc oficjalnie ambasadorkami, królami albo cesarzównami, wiele kobiet szczęśliwy wpływ wywierało na losy historii. (md)

**POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE
BO ONE KARMIA WSZYSTKICH
GŁODNYCH!**

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fegler.

„Liberalizm“ czy „faszyzm“

Toczą się ciągle jeszcze dyskusje na temat prądów walczących ze sobą w życiu politycznym i społecznym. Są jeszcze zacięci zwolennicy tak zw. liberalizmu są jego przeciwnicy, istnieją obrońcy i wrogowie parlamentaryzmu, entuzjaści i krytycy faszyzmu, zwolennicy i przeciwnicy dyktatury i t. d. W tych wszystkich dyskusjach i polemikach należy przede wszystkim zwrócić uwagę na to, że bardzo wiele z nich uderza w próżnię, bowiem często słowa pojmowane są rozmaicie, a różnice skrajne na skrzydłach bywają mniejsze w umiarkowanych odłamach i w praktyce.

Rozpatrując drogi, któremi idziemy i pójdziemy, musimy sobie przede wszystkim uświadomić, iż nie należymy, i nigdy nie będziemy do pokolenia doktrynerów, dość licznego w Polsce dotychczas. Doktryna i zbyt nie trzymanie się jej jest właściwością mózgow abstrakcyjnych i w tych to mózgach wydaje ona też zawsze najskrajniejsze owoce. W Polsce, gdy nie mieliśmy własnego państwa, skłonność do ujmowania doktrynalnego kwestyj politycznych, mogła być z natury dość duża, jedynie bowiem ta sfera pozostawała dla Polaków dostępna. Dzisiaj jednak stosunki się zmieniły.

Zdobywając światopogląd opierać się musimy zarówno na wynikach myśli ludzkiej, jak i na doświadczeniu praktycznym. To doświadczenie wskazuje nam drogę bardzo wyraźną, która nie powinna ulegać zasadniczym wahaniom. Wystrzegać się powinniśmy przede wszystkim niebezpieczeństwa, ażeby aktualne stosunki polityczne przez prawo — zrozumiałe zresztą — uczuciowej reakcji nie pchnęły nas do zajęcia stanowiska, które ani naszej istocie, ani naszym dążeniom odpowiadać nie będzie. Nie możemy być tak niedojrzali, ażeby nadużywanie, albo wogóle złe stosowanie jakiejś zasady zniechęcało do rzeczy samej. Można n. p. wypaczyć w umysłach idee silnych rządów, gdy się rządzi źle, nigdy jednak dlatego zasada silnych rządów nie przestanie być trafna. Można, sprawując dyktaturę, sprawować ją tak, iż skrajny parlamentaryzm i sejmowładztwo wyda się ludziami rajem. Pomimo to jednak pozostanie ono rzeczą złą. Tego rodzaju reagowanie na rzeczy dowodziłoby niedużej dojrzałości umysłowej i politycznej.

Wszyscy wiemy, że do stosunków i formy sprawowania władzy z przed maja wrócić nie chcemy, bowiem stosunki ówczesne były niezdrowe i uniemożliwiały rzeczywiste rządzenie krajem, uzależniając każdy rząd od zwykłych przetargów stronnictw i kombinacji mało rzeczowych. Opozycja wobec stosunków dzisiejszych nie może doprowadzić pod żadnym warunkiem do tego, ażeby wybielić stosunki dawniejsze.

W polityce należy unikać reakcji uczuciowych i być przede wszystkim konsekwentnym i wytrwałym. To jest warunek powodzenia i dojścia do władzy oraz sprawowania jej. Jeżeli się po dojrzałym namyśle i doświadczeniu o słuszności pewnych rzeczy przekona, należy się ich trzymać konsekwentnie i nie pozwalać sobie na huśtawkę intelektualnych skoków i przeskoków. Może ona być bardzo błyskotliwa, ale napewno jest bardzo szkodliwa. Myśl powinna tak samo być trzymana w korbach przez wolę, jak wszystkie inne władze człowieka.

System rządzenia jest wtedy dobry, jeżeli prowadzi naród i państwo do siły i potęgi, jeżeli ułatwia mu kroczenie na tej drodze. Można być liberałem o tyle, o ile stosunki na to pozwalają, a faszystą — w rozumieniu antyliberała — o tyle, o ile to jest potrzebne. Stopień nie powinien być zależny od doktryny, która może istnieć swoją drogą, ale od potrzeby, i w tym kierunku nie możemy mieć żadnych przesądów.

Czyż trzeba raz jeszcze powiedzieć, że doktryna liberalna zastosowana w pełni do rządów, wykazała w praktyce zupełne bankructwo? Stosowanie jej poprostu uniemożliwia rządy tak samo jak jej dziecko, parlamentaryzm, w tych formach, które oglądaliśmy. To doświadczenie jest bezsprzeczne i powinno ono nam wystarczyć, bez względu na to, jak zapatrujemy się na system, panujący obecnie w Polsce. Dyskusja na te tematy, którą ku naszemu zdumie-

niu tu i ówdzie próbuje się wszczynać, jest zupełnie jałowa. Nie mamy czasu na to, żeby się wracać bo idziemy naprzód. Dyskusja może być pożyteczna o rzeczach, które się dopiero przemyślą, które się wciela, albo które się przygotowuje. Wtedy jedynie ma ona sens.

Te sprawy należy otwarcie i bardzo energicznie postawić, ponieważ odwieczna polska skłonność do przerzucania się z jednego łożyska w drugie, zależnie od nastrojów aktualnych albo od tego, co robi nasz aktualny przeciwnik, jest bardzo szkodliwa. Przecież pamiętamy wszyscy, jak w okresie sejmowładztwa patrzano z uwielbieniem na faszyzm. Dzisiaj, gdy „sanacja“ przybiera tu i ówdzie szatę czy metody faszyzmu, mówi się o nim z wielkim przekąsem i oczkuje tu i ówdzie z liberalizmem.

Faszyzm jest rzeczą, inną niż „sanacja“, i tak jak każdy system może być wykonany źle i dobrze. Wogóle niema systemu rządzenia, któryby był absolutnie dobry czy zły, są tylko systemy, które mogą zawierać i opierać się na doświadczeniach odwiecznej i niezmiennącej się natury ludzkiej, i wtedy, jeśli wykonywane są przez ludzi rozumnych i dobrej woli, są one stosunkowo najlepsze, albo też systemy, które zawierają moment, nie liczący się dostatecznie z naturą ludzką i wtedy zawierające u samego źródła pierwiastek wypaczenia.

Liberalizm należał niewątpliwie do tej drugiej kategorii. Gdy jakaś grupa chce rządzić, musi mieć przede wszystkim wolę, którą będzie wcielała w życie często nawet wbrew woli innych. Granice liberalizmu, idei zresztą bardzo szlachetnej i niepozabawionej niektórych pierwiastków trafnych wytykać będzie rozum i praktyka rządzenia. W tych ramach powinny one być jak najszersze. Niepotrzebne ograniczanie wolności jest dowodem głupoty i strachliwej niepewności. Rozumiemy jednak, że w rozmaitych epokach granice te będą rozmaite. W czasie obecnym były stanowczo za duże i widzimy na własnym doświadczeniu, jakie to wydało skutki. Czy z powodu tych skutków będziemy jak dzieci tęsknili do tego, żeby nastał podobny stan rzeczy, jaki się zrodził? Gdyby się go nawet przywróciło, wywołałoby on podobne skutki, jak te, które oglądamy, może tylko z innej strony.

Należy te rzeczy raz na zawsze zaznaczyć, i to tem bardziej, gdy słyszy się, albo czyta głosy o odrodzeniu liberalizmu. Ludzie, a szczególnie Polacy, mają strasznie krótką pamięć. Powiada się nam niekiedy: jesteście faszystami, — a w słowie tem zaczyna brzmieć tu i ówdzie nuta przekąsu. Tymczasem pamiętamy jeszcze niedawno ogromny zachwyt, jaki panował dla faszyzmu.

Te wszystkie wahania i fluktuacje zdradzają pewną nerwowość, której należy się wystrzegać. Przecież tu i ówdzie słyszy się już nawet zachwyty dla rozmaitych poczynań komunistycznych (piatiletka), utrzymane w zupełnie tym samym tonie, który już znamy, a który później znowu napewno przerodzi się w tak samo bezkrytyczną urażę. My, mając mocne nerwy, nie potrzebujemy się tem wzruszać, ale pragniemy przestrzec przed tego rodzaju skokami. Polityka nie jest kwestią mody która się zmienia co rok. Na faszyzm patrzyliśmy zawsze z sympatją, studiowaliśmy go również pilnie, studiować nie przestaniemy i sympatji nie stracimy bez względu na to, ile w nim uznajemy rzeczy dobrych bezwzględnie, a ile takich, którebyśmy u siebie zrobili inaczej. Wiemy, że faszyzm wniósł do życia społecznego wartości trwałe i potrzebne, wiemy również, czem on jest dla Włoch. W myśl jednak przeświadczenia, że żaden system rządzenia nie jest doskonały, zdajemy sobie sprawę z tego, że system faszystowski zawiera w sobie również jądro niebezpieczeństw, oczywiście inne, niż systemy parlamentarno-liberalne. Te ostatnie zawierają pierwiastek anarchii, faszyzm znowu zawiera w sobie, jako ich przeciwieństwo, dążność do zbytowego nieliczenia się z indywidualnością człowieka.

Być może, że w tem przesadzi, być może jednak, że tego niebezpieczeństwa uniknie, a wtedy oprócz tego, czego już dokonał, da Włochom jeszcze więcej,

a pewne zasady wypracuje i ustali silniej i dojrzalej, niż dotychczas. To już jest rzeczą i zadaniem faszyzmu, a przede wszystkim ludzi, którzy stoją na jego czele, jak go dalej poprowadzą.

Gdy zaś nas się kto pyta, czem my jesteśmy, liberałami czy faszystami, takimi czy innymi, odpowiedź jest bardzo prosta: Jesteśmy członkami Obozu Wielkiej Polski i mamy ambicję stworzenia sami tego, co jest dla Polski potrzebne. Szanujemy i szanować będziemy indywidualność i godność ludzką, ale wiemy, że prawa człowieka jako jednostki ograniczone są i będą zawsze względami na dobro narodu i państwa — i kto im się nie chce podporządkować, tego trzeba będzie do tego zmusić. W tem rozumieniu liberalizm jest dla nas przeżytkiem, tak samo jak jego dziecko rodzone, forma rządzenia przez parlament. Parlament ma inne zadanie, niż rządzenie krajem i może być bardzo pożyteczny i potrzebny w swoim zakresie, nie może i nie powinien jednak tego zakresu przerastać, a gdyby

go chciał przerastać, narazi się na osadzenie go na miejscu.

Rozstrzygające w postępowaniu naszym będą zawsze dwie rzeczy: znajomość człowieka, którą zdobywać można z doświadczenia dnia codziennego oraz z historii, i chłodna ocena rzeczywistości i jej potrzeby. Przesądami jakiegokolwiek doktryny nie zamierzamy się kępować.

Jesteśmy pierwszym prądem umysłowym i politycznym, zrodzonym w niepodległej Polsce. Dlatego jesteśmy i będziemy przede wszystkim sami sobą. Gdybyśmy tej ambicji nie mieli, powinniśmy od razu iść do lamusa. Czy nas kto będzie nazywał liberałami, czy faszystami, czy jeszcze inaczej, jest nam nieskończenie obojętne. Niech nad tem kiedyś później, o ile zdołamy czegoś dokonać, zastanawiają się w ciżby ludzie uczeni. Z tych dwóch prądów wolimy coprawda faszystów, etykiety na wypitych butelkach wina mniej nas interesują.

Jerzy Drobniak.

Święto Młodych Obozu Wielkiej Polski w Pszczynie na Górnym Śląsku

Na terenie Górnego Śląska istnieje już 20 placówek O. W. P.

W dniu 20 września Pszczyna na Górnym Śląsku święciła uroczystość otwarcia placówki Młodych Obozu Wielkiej Polski. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w kościele parafjalnym, poczem na sali Polskiego Domu Ludowego odbyło się uroczyste zebranie.

Zebranie zagał kierownik placówki, kol. Michalski. Witając przedstawicieli bratnich organizacji, zaznaczył, że uroczystość ta jest pierwszym tego rodzaju świętem ruchu Młodych na Górnym Śląsku. Przemówienie zakończył okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i przywódców obozu narodowego, poczem orkiestra odegrała hymn narodowy.

W dalszym ciągu odczytano listy i telegramy gratulacyjne (m. in. od Komitetu O. W. P. Dzielnicy Zachodniej w Poznaniu), poczem imieniem Placówki Hallerczyków w Pszczynie złożył życzenia p. Buła, który m. in. podniósł, że pomiędzy organizacjami takimi jak Hallerczycy i Obóz, powinna istnieć ści-

śła współpraca, bo ideologia ich jest ta sama — obie stoją na gruncie narodowym.

Imieniem Koła Nar. Związku Powstańców i b. Żołnierzy przemówił p. Wojtas.

Referat: „O ideologii O. W. P.“ wygłosił redaktor „Myśli Narodowej“ p. Jan Rembieliński i w godzinnym przeszedł, głęboko ujętym przemówieniu dał dokładny obraz dzisiejszych stosunków w Polsce. Nawiązując do ideologii Obozu Wielkiej Polski, podniósł zasady O. W. P., które młodemu pokoleniu właśnie odpowiadają i w niem też największy znajdują odzwiek.

Po przemówieniu nastąpiła dekoracja 10 kandydatów — mieczami Chrobrego, poczem życzenia złożył nowodekorowanym Młodemu p. Teodor Głęsk. Odśpiewaniem hymnu Młodych, okrzykami na cześć przywódców obozu narodowego uroczystość zakończono.

Zaznaczyć należy, że na terenie Górnego Śląska istnieje już 20 placówek Obozu Wielkiej Polski.

12 placówek O. W. P. w pow. śmigielskim

W związku z szybkim rozwojem ruchu Młodych w pow. śmigielskim utworzony został w Śmiglu powiatowy wydział O. W. P. Kierownikiem został mianowany kol. Wł. Feglerski, nadto zaś do wydziału należą koledzy: Stanisław Müller, Stanisław Grabowski, Walenty Czyżewski i Franciszek Tender.

W chwili obecnej istnieje już w pow. śmigielskim 12 placówek O. W. P., i to w Śmiglu, Bojanowie Starem, Wilkowie Polskim, Czaczu, Kluczewie, Siekowie, Sączkowie, Buczu, Wielichowie, Dębsku, wreszcie w Biskupicach i Sokołowicach. Dwie ostatnie z tych placówek powołane zostały do życia przez pow. wydział O. W. P. w Wolsztynie i jemu też z względów komunikacyjnych podlegają. Pozostałe 10 placówek podlega wydziałowi powiatowemu w Śmiglu.

Oto wykaz najważniejszych zebrań, odbytych ostatnio w powiecie śmigielskim.

Dnia 2 sierpnia odbyło się zebranie założycielskie placówki O. W. P. w Wilkowie Polskim w obecności licznych Młodych. Zebranie zagał kier. placówki w Śmiglu kol. Stan. Grabowski, poczem referował kol. Jerzy Gronowski ze Śmigła. Do placówki zgłosili się liczni kandydaci.

Dnia 8 sierpnia odbyło się zebranie placówki w Śmiglu. Zagał je kol. St. Grabowski, poczem po odśpiewaniu hymnu Młodych, zdaniu raportu i odczytaniu komunikatów kierownictwa, kol. Jerzy Gronowski wygłosił referat p. t. „Konieczność sprężystej organizacji we wszystkich dziedzinach życia społecznego“.

Dnia 9 sierpnia odbyło się zebranie założycielskie placówki w Czaczu. Zagał je kol. St. Grabowski, kierownik placówki w Śmiglu, a referował kol. Gronowski. Na zakończenie przyjęto kandydatów i mianowano kierownictwo.

W pierwszych dniach założono placówkę O. W. P. w Kluczewie. Zebranie zagał kol. Feglerski, referowali kol. kol. Czyżowski, i Müller. Nowa placówka liczy około 35 kandydatów.

W tym samym czasie powołana została też do życia placówka w Siekowie. Zebranie zagał kol. Feglerski, referował kol. Müller.

Dnia 13 września odbyło się zebranie założycielskie placówki w Sączkowie,

przy licznych udziałach Młodych. Zebranie zagał kol. Feglerski, referat wygłosił kol. St. Müller. Kierownikiem został kol. Andrzej Kortus, zast. kol. Antoni Marach.

W tym samym dniu powstała placówka O. W. P. w Buczu. Kierownikiem został kol. Daszkiewicz, zastępcą kol. Jan Pawłowski.

Dnia 18 września odbyło się w salce parafjalnej w Wielichowie zebranie miejscowej placówki O. W. P., które zagał kier. placówki kol. Ławniczak. Po odśpiewaniu hymnu Młodych sekretarz wydz. pow. w Wolsztynie kol. Frankowski wygłosił 2 referaty, na temat „Prawda o masonerji“, oraz „Przegląd polityki i zadania Młodych“. Zaznaczyć należy, że placówka wielichowska liczy obecnie przeszło 120 członków i należy do najruchliwszych w powiecie dzięki energicznemu kierownictwu oraz życzliwemu poparciu ks. prob. Górskiego.

Dnia 20 września powstały placówki w Biskupicach i Sokołowicach.

W powiecie wolsztyńskim istnieją już 32 placówki Młodych

Dnia 3 września odbyła się o godz. 18 w Wolsztynie odprawa kierowników placówek O. W. P., podległych powiatowemu wydziałowi. Na odprawę przybyło czterech kierowników placówek miejskich, oraz 22 kierowników placówek wiejskich. Na wstępie odebrał sekr. pow. kol. Frankowski raport od kierowników placówek. Z raportu tego wynika, że powiatowy wydział Młodych powiatu wolsztyńskiego posiadał w chwili odprawy cztery placówki miejskie z 418 członkami oraz 22 placówki wiejskie z 829 członkami, razem więc 26 placówek z 1247 członkami.

Następnie wygłosił obszerny referat o celach i zadaniach Obozu Wielkiej Polski oraz zreferował instrukcję tymczasową kierownik powiatowy poseł na sejm dr. Wróbel. Po przeprowadzonej dyskusji i omówieniu spraw organizacyjnych, rozjechali się kierownicy placówek do swych placówek z nowym zapasem sił do walki o Wielką Polskę.

Od chwili odprawy powstało 6 nowych placówek, tak, że ogólna liczba ich wynosi obecnie 32, z około 1500 członkami.

23-cia Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W trzynastym dniu ciągnięcia 5-jej klasy padły wygrane następujące:

15.000 zł na nr. 21192.

10.000 zł na nr. 173272.

Po 5.000 zł na nr. nr. 7950 39232 178673.

Po 3.000 zł na nr. nr. 152157 189074.

Po 2.000 zł na nr. nr. 151387 51387

80160 81960 83591 84084 98031 107962 111602

142235 147236 166831 169239 192527 193025

194308 195477 196606 198978 199537.

Po 1.000 zł na nr. nr. 13276 14204 24680

35070 36258 38791 50960 57082 74914 75608

80839 83967 90505 92401 100706 109254 112786

123867 128864 131648 131861 149345 154558

157051 170944 195232 197126 199248 201297

202817 203034 207292.

Po 500 zł na nr. nr. 1689 1695 3693 5244

10882 11706 12181 12644 13281 13581 16722

17367 17455 17773 18022 19619 19903 23953

27326 28583 31142 34681 35515 35618 35984

37092 37140 37212 37376 37773 38539 38664

39505 40637 40900 42861 44119 44145 45491

46109 46543 46905 52394 53702 54905 57535

60831 65814 68682 69325 70882 73019 73593

74154 74411 75538 78260 79412 79490 80390

82173 82556 84485 84945 89193 89406 90003

94347 95284 97464 99308 101524 102652 104259

106159 108119 108727 109124 111809 113579

114218 115730 115901 116537 117577 117846

118562 119561 122955 124484 126234 127220

129439 129967 132846 133716 134667 136163

136981 138191 140150 140503 141518 143438

143951 146900 152272 153867 152995 153819

154528 155079 157613 157817 158388 158943

159106 159186 159354 159404 161577 161783

161909 162056 163913 164109 164473 168927

169431 169787 170366 171982 172443 172585

177007 177477 178534 180550 182066 183086

184869 188090 188309 189652 193364 195179

195385 197955 198210 198253 199003 199097

199153 199859 200144 201757 201950 203258

203507 203973 204353 204385 206212 207465

209108.

Po 250 zł wygrały numery następujące:

55 165 371 426 84 606 52 815 1016 59 172

241 302 24 83 503 7 22 23 605 94 770 811 33 90

949 2001 9 260 62 86 306 34 27 436 557 97 670

3059 151 267 84 358 76 95 734 58 64 919 72

4157 61 228 44 65 379 471 97 732 61 820 49 79

962 5077 133 240 352 539 57 968 6286 96 302

416 54 651 72 75 713 35 893 7031 144 97 284

329 81 402 13 76 599 637 716 846 71 923 59 65

8300 47 448 65 582 925 89 9091 177 223 411

28 82 531 78 648 72 82 97 803 10067 94 111 258

93 313 426 66 75 681 722 812 24 946 69 11215

376 411 33 684 724 31 62 867 77 911 12005 32

333 455 698 778 806 943 63 13165 370 86 481

596 677 764 817 18 27 14002 82 199 235 341 523

45 57 71 635 47 59 706 18 41 800 990 99 15064

136 72 508 774 878 16371 423 28 535 662 712

25 81 99 800 32 45 84 17133 200 69 343 50 434

89 524 603 27 764 847 77 88 921 22 85 86 18023

204 549 59 81 621 32 849 58 70 19199 319 71

92 439 604 41 66 84 87 824 63 86 906 93 20094

148 52 457 99 562 81 92 731 44 71 834 70 923

25 21047 166 276 373 556 929 22125 48 83 219

66 333 54 531 61 619 21 752 920 23031 189 266

92 370 505 727 45 95 964 94 24018 38 173 77

218 347 92 485 537 703 15 65 89 883 959.

25034 155 69 364 65 497 538 625 892 907 13

67 26040 83 131 37 224 50 444 647 784 832 69

957 68 84 27032 94 146 223 57 76 86 424 78 519

602 803 28098 151 83 364 410 598 647 721 29

29013 38 66 71 93 210 374 431 603 763 30001 73

167 74 485 561 626 77 709 915 65 31048 404 12

656 764 32238 86 370 472 519 80 698 741 809

39 980 98 33481 566 602 37 701 25 99 845 96

925 34237 330 83 441 603 86 570 976 35052 63

191 316 80 543 80 753 816 51 68 36086 427

521 95 616 32 95 98 769 72 978 85 99 37008 34

138 68 95 264 65 309 51 53 58 79 93 468 83 771

814 38086 109 72 212 48 311 55 480 614 42 713

39099 160 277 314 408 76 521 83 628 708 844

46007 42 56 62 69 100 36 89 285 395 425 28 32

524 48 91 926 41234 451 522 785 823 42074 83

124 49 324 426 565 87 89 680 828 69 74 976

43086 166 214 23 49 346 81 418 65 649 708 78

801 80 987 44122 94 252 55 372 577 698 888

959 88 45041 406 7 547 665 732 869 50 72 92

981 46028 132 285 363 469 73 541 624 35 78 92

725 88 47046 170 92 354 493 503 668 72 800 95

924 60 48170 82 351 52 406 35 60 506 55 676 79

771 76 840 938 45 49221 315 421 28 71 652 73

716 65 898 989.

50006 16 110 280 596 602 7 727 67 803 908

44 83 90 5170 81 98 201 38 337 428 565 72 74

625 35 36 711 69 81 854 91 933 46 47 74 52042

97 175 358 70 78 86 571 642 75 814 53038 69

136 237 315 66 540 95 638 48 69 730 34 39 49

89 91 825 84 54012 16 71 122 243 83 375 86 429

742 90 815 37 42 53 97 985 55089 125 36 58 98

206 346 419 63 534 56068 163 93 220 368 73 424

44 516 686 90 743 57032 238 98 425 90 539 722

25 817 35 80 58020 75 89 156 235 309 17 423

503 11 632 48 812 93 94 53 71 59244 444 87

546 73 644 49 788 905 55 60097 118 54 438 569

645 711 95 994 61053 78 96 242 417 61 75 713

863 80 62384 467 579 632 45 714 926 63010 93

99 122 213 46 480 82 603 98 735 43 980 64217

46 75 396 408 542 838 965 65021 42 173 282 383

521 94 653 57 720 58 826 71 66016 248 348 82

549 65 669 816 48 61 917 72 67131 232 90 92

377 587 900 77 68025 71 182 221 27 375 403 20

514 17 966 69030 174 241 442 53 57 97 611 747

62 70122 61 239 59 88 91 431 631 71 750 836

71012 40 242 308 485 635 722 836 951 79 72076

285 315 65 547 707 34 838 57 93 928 73035 89

307 80 404 564 708 74250 51 659 755 802 72.

75144 97 271 306 12 89 406 19 510 37 44 78

611 712 802 41 951 66 78 76354 76 84 553 652

832 49 77132 58 66 91 379 429 56 85 96 570 81

78097 267 90 374 89 447 500 807 23 908 66

79042 147 243 46 426 46 772 915 38 50 80040

97 151 69 240 443 741 92 809 16 81022 24 271

388 632 44 77 895 952 59 82091 326 76 524 93

883 929 83059 132 78 215 35 379 492 524 48 90

727 807 928 84164 341 52 425 87 588 620 707 41

83 87 836 84 961 76 93 85039 66 136 420 34

557 66 723 44 820 979 86075 165 72 493 541 51

737 66 845 966 74 87044 75 107 14 24 259 69

92 485 771 946 88041 87 315 28 556 72 89 623

791 843 50 88 89076 81 286 328 89 706 45 866

948 71 82 90000 128 54 5 298 336 516 611 756

850 60 940 91070 89 139 371 417 849 941 92014

103 335 56 420 502 10 31 831 92 956 93079 291

320 94 47 624 84 831 949 94026 82 164 307 81

436 517 601 773 804 47 954 62 65 95057 208 383

778 817 84 96086 104 64 219 53 376 421 49 55

88 505 17 614 704 833 19 62 97011 273 808 89

591 699 795 859 903 98101 85 229 48 57 308 86

421 53 58 583 637 722 887 978 99017 73 233 71

318 767 844 47 61.

169042 197 244 87 372 97 445 801 901 38 73

101030 158 459 62 74 502 42 73 78 689 718

960 73 74 102118 23 41 87 264 320 467 77 796

17 853 902 103080 93 232 307 465 535 86 797

104139 210 30 318 38 463 650 91 798 816

105171 404 14 522 41 60 90 630 106101 6 214 65

83 351 523 64 641 710 16 812 26 50 901 24 41

92 107302 16 42 671 747 50 56 856 68 928 108006

42 115 226 29 73 641 86 780 814 903 17 45 47

77 84 109011 23 133 51 90 409 25 60 562 83

633 51 71 93 746 814 30 76 915 18 73 110048

169 408 516 31 617 39 52 711 19 47 74 948

111031 234 350 56 454 522 70 756 57 964

112386 429 31 547 680 819 908 61 113057 121

63 80 361 71 427 39 594 645 724 70 75 84 810

114291 408 598 635 44 73 769 115015 169 414

5

Dnia 26 września 1931 r., o godz. 5,30, zasnął w Panu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., w 79 roku życia, mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec i dziadek, ś. p.

Michał Meysner

b. dyrektor Banku Ludowego w Sępólnie.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 29 b. m., o godz. 17 z kaplicy cmentarza w Dębcu. Msza św. żałobna nazajutrz o godz. 9 w kościele Bożego Ciała.

W smutku pogrążeni

żona, dzieci, wnuki i rodzina.

Poznań, Rudki, Toruń, Nowy Folwark, Nakło n/N.

zw 11181

Przewielebnemu Duchowieństwu, ks. Proboszczowi Chilomerowi Poznań - Główna, wszystkim Towarzystwom i śpiewakom, p. Masłowskiemu (Fa. Piasecki) za gorliwe zajęcie się pogrzebem oraz wszystkim Krewnym i Znajomym, za oddanie ostatniej przysługi mojej najdroższej matce i cioci. ś. p.

Elżbiecie Maciejewskiej

oraz za ofiarowane wieńce i dowody współczucia składają serdeczne

Bóg zapłać!

Syn i siostrzenice.

Poznań, w wrześniu 1931 r.

zw 11171

Poznański Instytut Muzyczny

szkoła artystyczno-zawodowa z prawami.

Klasy specjalne:

Klasa śpiewu solowego. Indywidualizująca włoską metodą prawdziwego belcanta.
Klasa skrzypiec. Słynna nowoczesna metoda franco-belge.

Klasa fortepianu. Jedyna klasa w Poznaniu reprezentująca nowszą metodę Prof. Breithaupta z Berlina

Klasa teorii oparta na zasadach nowoczesnej dydaktyki

Pozatem: **Seminarium Pedagogiczne,**

Kursy umuzykalnienia,

Kursy gimnastyki rytmicznej i plastyki dla dzieci i dorosłych.

zw 11163/4

Na wszystkich wydziałach całokształt nauki począwszy od klas wstępnych. **Wszyscy uczniowie korzystają z ulgowa przyjazd w na kole, ach państwowej.**

Dzielnicy urzędników państwowych otrzymują zwrot czesnego w myśl odnośnego zarządzenia Ministerstwa.

Szczegółowych informacji udziela kancelaria P. I. M. przy ul. Ogrodowej 4, w godz. urzędowych od 11-1 i od 5-7.

W czwartek, dnia 24 września 1931. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, moja najdroższa siostra i najukochańsza ciocia, ś. p.

z **Fajgiewiczów**

Eleonora Mossakowska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 27. bm., o godz. 4-tej z kostnicy Szpitala Miejskiego na cmentarz św. Wojciecha.

dw 1176

W ciężkim smutku pogrążeni

siostra z dziećmi.

Poznań, pl Działowy 4.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal” Towarowa 25 tel 3190

Msza św.

za duszę ś. p.

Aleksandry Plucińskiej

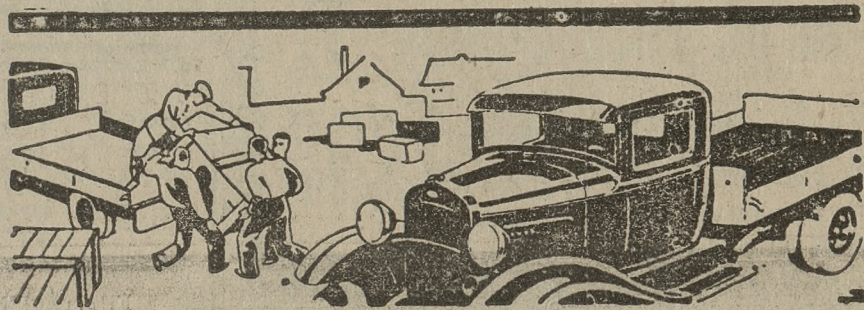
odbędzie się w piątek bolesną rocznicę w niedzielę, dnia 27 września 1931 r. o godzinie 9 rano w kościele O. O. Zmarłych i Znajomych o modlitwy proszę

mąż z dziećmi

zw 11169

Druki-stemple

klisze tanio przedko wykonuje drukarnia Schmidt, Stary Rynek 40. r 3347

Bądźcie w pogotowiu

Niezawodna i ekonomiczna ciężarówka ułatwia współzawodnictwo.

Niema co do tego wątpliwości, że ciężarówka Ford jest takim właśnie środkiem transportu.

Po pierwsze — niski koszt nabycia. Po drugie — jakość: bardzo mocna i precyzyjna konstrukcja, wielka siła pociągowa i szybkość, praktyczna czterobiegowa przęnośnia, niezawodny system hamulców. Po trzecie —

przysłowiowo tanie koszty utrzymania i eksploatacji.

Te trzy punkty decydują. Poza to ciężarówka Ford jest dostarczana obecnie z podwoziami o dwóch długościach, ze zwykłymi albo podwójnymi kołami oraz z nadwoziami dla każdego celu.

Być w pogotowiu — to połowa wygranej.

Upoważniony odsprzedawca:

J. ZAGÓRSKI

Poznań, Ogrodowa 17.

LINCOLN

FORDSON

SAMCLOTY

nw 58:5

Maszyny

moje damskie, nawet p. krawcy i szwalnie gorsetów za znakomite uznają. Reparacje wszelkich maszyn. Części i do Singera.

T. Konikiewicz, Poznań
plac Nowomiejski 1a.

Gospodarstwo

prywatne 50 morgi roli pszennej zabudowania, inwentarze, przy Poznaniu sprzedam Soltysiak. Głuchowo poczta Komorniki. zd 65 527

F. Banaś,

przenosi z dniem 1-go października swój zakład krawiecki na

Plac Wolności nr. 2

wysoki parter.

Telefon 12-76.

dw 1165

Józef Maciejewski, dentysta

przyjmuje znowu osobiście tylko Stowackiego 4/6 — tel. 6194

Dla pp. urzędników dogodne warunki. zw 11180

Restauracja

Marsz. Focha 23, obok dworca zach., tel. 75-72.

Po powiększeniu, gruntownym odrestaurowaniu i urządzeniu w najnowszym stylu polecam mój lokal Szan. Gościom oraz Sympatykom i zaznaczam że lokal oraz dancing jest otwarty do godz. 4-tej rano.

Z poważaniem

H. Halaś.

Pw 6 934 34 103

Pierwszorzędne miejsce w Poznaniu

na aptekę, drogerję, **bezkonkurencyjne**, wygodne ubikacje, na życzenie mieszkanie, centralne ogrzewanie. Panowie fachowcy, komu zależy na **dobrym interesie** proszę się przekonać. Adres wskaże Kurjer Poznański pod zw 11152. Tylko poważni reflektanci.

Mały lokal

ewentualnie w suterrenach, na warsztat rzemieślniczo-blacharski, — przy Starym Rynku względnie w pobliżu **zaraz potrzebny.**

z ogłoszenia „Orełownik Wielkopolski”, pod zw 11148/9

OGRODNICTWO

w Bydgoszczy w bardzo dobrym stanie jest z powodu zmiany stosunków rodzinnych nadzwyczaj korzystnie do sprzedania przy wpłacie 30 000 zł. Budynek obszerne i nowe, 5 ciepłarni, 500 okien i duże zapasy, ewentl. do wydzierżawienia poważnemu reflektantowi. Do przejęcia potrzeba około 15 000 zł. Oferty proszę kierować **Bydgoszcz, Ścieżka 31.** zw 11153

WYŚCIGI KONNE Z TOTALIZATOREM

urządzone przez Towarzystwo Wyścigów Konnych Ziem Zachodnich odbędą się na torze w ŁAWICY w dniach 27 i 30 września oraz 3, 4, 7, 10 i 11 października 1931 r.

Początek gonitw o g. 14-tej — bez względu na pogodę. Dojazd autobusami od Mostu Teatralnego oraz pociągiem kolejowym o g. 13,30. W niedzielę, 27 września Wielka gonitwa z przeszkodami o nagrodę 5000 zł oraz gonitwa płaska o nagrodę 4000 — dystans ok. 2.400 mtr. Wcześniejsza sprzedaż biletów i programów u p. Zygarłowskiego, nar. Gwarnej. Pw 7510-38.178

ZŁOTY POLSKI STOI MOCNO!

Nie trzymajcie zatem gotówki w domu, lecz złóżcie ją na książeczkę

KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI MIASTA POZNAŃA

(dawniej Bank Miasta Poznania)

ul. Nowa 10

nw 5884/5

ul. 27 Grudnia 19

Oddziały: ul. Marsz. Focha 48/50

DACHY PAPOWE

cyngowe i wszelkie inne reparauje i na nowo pokrywa po cenach bardzo przystępnych i na dogodnych warunkach spłaty mistrz blacharsko-dekarski

IGNACY MANDOWSKI
Przemysł Polski Pokrywania Dachów
Poznań, Grobla 3
Tel. 34-69.

SPECJALNOŚĆ: Pokrywanie dachów blachą ocynkowaną.
Pw 7555 57.121

Przeniosłem swoją kancelarię adwokacką

na ul. Pocztową nr. 31

(naprzeciw głównej poczty)

numer telefonu niezmienny 58-81.

Zdzisław Gayda
adwokat.

zw 11.170

Wyzsza Szkoła Techniczna i Handlowa w Paryżu (zatw. ust. 1875 r.)

STUDJA INŻYNIERSKIE

nw 5614

Również wydz. przygotow. stud. koresp. i egz./dypl. w jęz. franc. lub niemieck. Program szczeg. 11. Rue Perronet Paris 7^e

Kupujemy po najwyższych cenach jęczmień browarniany, owies i koniczynę

i prosimy o oferty z dużymi próbkami. Bauerngenossenschaft, Gdańsk, Huadegasse 109, telefon 28 672

zw 11170

5603 ILUMINACJA FIRMY 5603

F. KACZMAREK

PRZY STARYM RYNKU 52

KU UCZCZENIU SWEGO

10 LECIA

PRZEDSIĘBIORSTWA ELEKTRYCZNO-INSTALACYJNEGO

Firma FELIKS KACZMAREK, Stary Rynek 52, wchód Wodna 1, telefon 5603 obchodziła dnia 15 września 1931 roku 10 cio lecie istnienia swego przedsiębiorstwa elektryczno-instalacyjnego.

W dniu tym otrzymała wyżej wymieniona firma ponad 500 życzeń z wszech stron i zagranicy. Za licznie nadesłane życzenia składam Wszystkim

serdeczne podziękowanie.

Życzenia te dowodzą, że firma F. KACZMAREK, rzetelnnością i sumiennem wykonaniem powierzonych sobie robót, zyskuje coraz większe uznanie na gruncie poznańskim.

dw 1155

PRZESYŁKI DO WYBORU ZA REFERENCJAMI

B. SCHULTZ

TELEFON 1513 **POZNAŃ** GWARNA 10
ROK ZAŁOŻ. 1840

NAJWIEKSIY SPECJALNY DOM PIERWSZORZĘDNYCH TOWARÓW FUTRZANYCH

WYKONANIE PODŁUG MIARY WE WŁASNYCH PRACOWNIACH

Zakup towarów futrzanych jest rzeczą zaufania. Mój od przeszło 85 lat istniejący specjalny interes daje gwarancję za fachowe, solidne wykonanie i niezakazitelny zdrowy materiał.

MODERNIZACJE NA ŻYCZENIE

nw 5778

Jan Łęczęch

Poznań, ulica Pocztowa 30
Telefon 1759

Najwykwintniejsze

krawiectwo damskie i męskie

Umundurowanie - Odzież dla duchowieństwa - Specjalny dział futer
Materiały w najnowszych deseniach stale na składzie.

Chemicznie czysci

i naprawia wszelką garderobę w 3 dniach — najtaniej

FR. MUSIAŁ
Grobla 27a

Nowości wydawnicze!

ATAK SĘPÓW. Macieja Wierzbńskiego powieść fantastyczna z roku 1935. Szpiegostwo Niemców w Gdyni. Romans sensacyjny. Polska zabiera Gdańsk! Stron 296. Cena zł 7,—

D'ARTAGNAN. A. Dumasa niewydany dotąd rekopis. Ciąg dalszy Trzech Muszkieterów. Stron 308. Cena zł 4,— zw 11 161/2

Do nabycia w wszystkich księgarniach.

Wielkopolska Księgarnia Nakładowa
Karola Rzepeckiego Sp. z o. o. w Poznaniu

MASZYNA PISZĄCA **BARR** MORSEGO

górjuje jakością i bije ceną

W łączna reprezentacja:
SKORA I SKA POZNAŃ
ALEJE MARCINKOWSKIEGO 23

PRZEDSTAWICIELE

poszukiwani na wszystkie województwa do wprowadzenia nowego artykułu. Potrzebne zł 40. Oferty pod „K E” do biura ogłoszeń „Reklama Polska”, Łódź, ul. Piotrkowska 101.
nw 5896

Kupię

każdą ilość drzewa olszowego. Wałki dwumetrowe okorowane, dłażycy lub blochy 45 milim. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 11 154

Kasztany słone prasowane

kupuje
Bronisław Steinmetz
Leszno (Wlkp.) Tel. 262.
zw 11 179

Kupię za gotówkę

600 tysięcy cegły

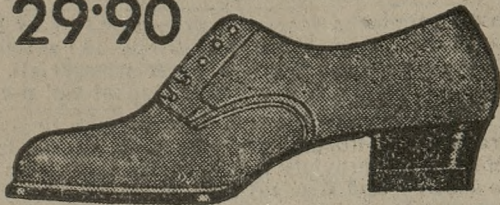
loco stacja św. Łazarz, lub ul. Marsz. Focha.
Oferty z ceną Kurjer Poznański zw 11 158

Skład z urzędzeniem sprzedam Zgłoszenia Oredownik zd 65 690

JESIENNE NOWOŚCI DLA PAŃ.

Bata

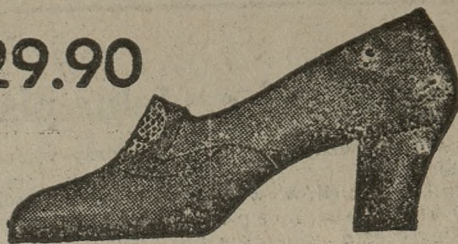
29.90

Fason 4625 78

Elegancki sportowy półbutik ładnie uzupełnia sportowe ubranie. Brązowy boks, niski obcas.

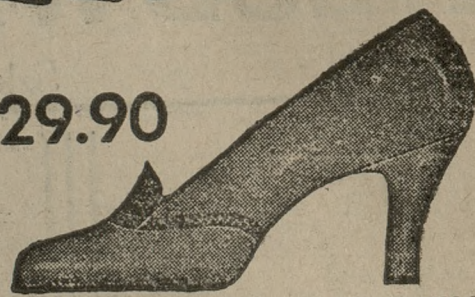
29.90

Fason 1605 44

Spacerowe czółenka z brązowego boksu, gustownie ozdobione weżową skórą. Hm 41 Po.

29.90

Fason 9505 54

Eleganckie, wizytowe czółenka z jasnej gładkiej, z gustowną nasieczkową ozdobą. Odpowiednie nawet do najładniejszego stroju wizytowego.

Pw 7624-24.250

Stary aparat + dopłata = nowy aparat!

Radjo zużyte!?
Pocóż tracić głowę.

„EMKA“ wymienia stare na nowe!

Prosimy zwrócić się do nas z całym zaufaniem. Zamieniamy wszelkie zużyte radjoaparaty na nowe za dopłatą różnicę, taksując pierwsze po najwyższej cenie.

Korzystajcie z okazji
Aparaty „EMKA“ zdobyły świat!

Radjoaparaty 3 lampowe	Głośniki „EMKA“ przewyższające zagraniczne do zł 360
zł 198,—	tylko 160,—

Przy spłacie dziennej od 1,— zł począwszy!

Anodówki pierwszorzędnej jakości: 150 v. zł 21,—, 100 v. zł 13,—, 120 v. zł 16,—, 90 v. zł 11,50. Żelazka elektryczne zł 22,—. Gramofony, płyty gramofonowe w bogatym repertuarze. Aparaty fotograficzne i przybory. — Wielki wybór.

EMKA Właściciel **POZNAŃ**,
M. WŁODARCZAK, telefon 3683, Wrocławska 30.

Prosimy wyciąć i zachować celem zdobycia cennej nagrody.

Pw 7556-38.312

CENTRALA MEBLI
M. Szpryngacz
Swarzędz — Piaski 5

poleca:

Meble w wielkim wyborze od zwykłych do najwykwintniejszych w solidnym wykonaniu po bardzo niskich cenach. Dogodna komunikacja autobusami co 30 minut z ul. Woźnej.

Pw 6998 33.33.

Usuwa łupież i powstrzymuje wypadanie włosów esencja i mydło

Tataro-Chmielowe
Centralne Laboratorium Chemiczne
Warszawa.
Dw. 5 747

Dzielnicy fachowców
AKWIZYTORÓW

mogących się wykazać dobrymi referencjami, przy mnie do działu sprzedaży książek na raty wydawnicza ks. egarna w Poznaniu. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 11 157/8

Hurt Detal
Kapelusze Damskie
filcowe i aksamitne
Modne czapki i berety po cenach niskich poleca:
M. MALCZEWSKI - Poznań
Szkoła na 13.
Wystawiam najnowsze modele. zw 11 151

Celem usprawnienia obsługi uruchomiliśmy pogotowie, ściągające na tychmiast nawet najbardziej uszkodzone samochody z miejsca wypadku.

Korzystajcie tylko z usług wszechstronnego przedsiębiorstwa polecamy

nasze warsztaty mechaniczne i karoseryjne wykonujące pierwszorzędnie wszelkie naprawy wchodzące w zakres samochodu tak podwozi jak i karoseryj oraz budujące nowe nadwozia wszelkiego rodzaju osobowe, towarowe i do celów specjalnych według najnowszych zasad konstrukcyjnych. Pw 7558 38.316

Fachowe i terminowe wykonanie zleceń zapewnione.
Kosztorysy i rysunki na każde żądanie. Ceny konkurencyjne.

BRZESKIAUTO S. A., Poznań
ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65.

Samochody nowe, kupna okazyjne, przybory, części zamienne, garaże, stacje benzynowe, koncesjonowane kursy kierowców.

NIE ZRYWAĆ
STELLA

BATERJA ROWERO

dw 1141

Piece żelazne
Pary i kolana
Kuchnie westfalskie
Druł do prasowania stomy
Gwoździe i łańcuchy
Śruby i nitki
Widły do perok
Szpile do węgli
Podkowy i podkówek
poleca korzystnie
Jan Deierling
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pw 7559-38.314

Sprzedamy.
Platformę na 5000 kg
Szafę żelazną
Samochód 6-osob. „Landauer“
Palniki do kawy słodowej na 300 kg
Łamacz kuchni
Magnety „Otto Deutsch“
Zgłosz. do Kurjera Pozn. pod dw 1174

Instrumentów muzycznych
kompl. na 12-cie osób orkiestry dętej, używanych, tylko w dobrym stanie, za gotówkę poszukuje się. Zgłoszenia przyjmuje
Ochotnicza Straż Pożarna
w Osiecznie, pow. Leszno.
zw 11 172

Spieszne zgłoszenia kandydatów z 6-ciu kl. Szkoły średn. ogólnokształc. przyjmują Jacek
Żeńskie Kursy Techniczne
Poznań, Kraszewskiego 17, m. 15.
Początek kursu 2-letniego 1 października 1931.
Dla córek urzędników państw. 75% zniżka.
Pw 7 27-57 116

W niedzielę, dnia 27. b. m.
Wielka Wystawa Modeli
kapeluszy damskich
M. Klatkiewicz
Poznań, ulica Szkolna nr. 11.
Wielki wybór! zw 11 173 **Ceny niskie!**

Kursy stenografji
polsko-niemieckiej
i pisania na maszynach rozpoczynam z dniem 5-go października.
Kantaka nr. 1 II piętro.
zw 11 147

PIEGI
oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.
Krem Bella wysyłka każdej ilości.
Cena za słoik 2,50 zł
Mydło Bella 1,25 zł do nabycia w aptekach i drogeriach lub wprost we wytwórni.
Apteka p. Korona Poznań, Górna Wilda 61.
dw 3264

Zakład dentystyczny
na Śląsku, miejscowości 15 tysięcy mieszkańców, bez konkurencji, z powodu stosunków rodzinnych zaraz do oddania. Oferty „Par“, Katowice. Dyrekcja pod „Zakład Dentystyczny“.
Pw 7581-7, 91

Majątek ziemski
kupię za gotówkę 600 do 800 mórg z solidnym pałacem i budynkami, warunek: jezioro i las. Pierwszeństwo powiatu Chodzież, Wyrzysk, Wągrowiec. Zn.in. Oferty do Kurjera Pozn. zw 11 167

PLISOWANIE
spódn. 2 zł, dekatury zowanie mtr. 30 gr. meczki 20 gr, okrętki 15 gr, dziurki 3 gr, hafty tanio, wykonuje terminowo
HAFTOPLIS. St. Rynek 11
w.ście Kurzanoga (obok P-e Czajczyński i Kruk)

Płatkarnia
mało używana wskutek parcelacji majątku korzystnie na sprzedaż. Biznesowych informacji udzieli
Pomorska Spółka Okowiciana. Sp. z ogr. odp.
w Starogardzie.
zw 11 175

T. LUDWIG

POZNAŃ

Szkolna 9.

Wielka

Wystawa
Modelowych
Kapeluszy
Damskich

W niedzielę, dnia 27. 9.

Pw 7526-38,226

BUDYNEK FABRYCZNY

z kotłem parowym 50 qm pow. ogrzew 8 atm., dawniej pralnia parowa, większy obiekt, na sprzedaż. Oferty „PAR“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 38,182. Pw 7511-38,182

Wyraźne i czytelne pismo

jest koniecznym warunkiem przy wszystkich zleceniach ogłoszeniowych. — jeśli się chce uniknąć błędów w gazetce i niepotrzebnych wskutek tego nieporozumień otrzymujemy często ogłoszenia tak nieczytelnie napisane, że wskutek koniecznego odniesienia się do inserenta, ulega zamieszczenie niepożądanego zwłocze

Za błędy powstałe wskutek niewyraźnego pisma na zleceniach ogłoszeniowych, odpowiedzialności nie bierzemy.

Administracja.

Ostrzeżenie.

Inst. Wydawn. „BIBLIOTEKA POLSKA“, Sp. Akc. w Warszawie, Nowy Świat 23/2, zawiadamia że p. Władysław Czuchro nie jest już akwizytorem n/ firmy „Oszczędny Szan. Publiczność przed udzieleniem p. Czuchro zamówień na nasze wydawnictwa i załączek, które nie mogłyby być przez naszą Instytucję honorowane. Tw 3 8

2. N. 7/31 POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Co do majątku Antoniego Śmigiełskiego w Nowym Folwarku wdraża się z dniem dzisiejszym, t. j. z dniem 10 września 1931 r., o godz. 10-tej przed połudn. postępowanie upadłościowe, ponieważ dłużnik wykazał swą niewypłacalność. Zarządca masy upadłościowej mianuje się emeryt. str. sekretarza sąd Stanisława Banaszaka z Wrześni. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 10 października 1931 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestii, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie oraz celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 16 października 1931 r., o godz. 10-tej przed połudn. Wszystkim którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 10 października 1931 r., donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Sąd Grodzki. nw 5 437

UCHWAŁA. W sprawie odroczenia wypłat z majątku firmy Bank M. Stadthagen Spółka Akcyjna w Bydgoszczy, przedłuża się termin odroczenia wypłat o dalsze 3 miesiące t. j. do dnia 27 grudnia 1931 r. Bydgoszcz, dnia 23 września 1931 r. Sąd Grodzki. nw 5 433

3. K 24/31. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Kruszycy Wsi i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Kruszycy Wsi, karta 25 i karta 49 na imię Maksza Scherlego z Kruszycy Wsi zostanie dnia 20 stycznia 1932 r., o godz. 10 przed połudn. w drodze egzekucji wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie. Inowrocław, dnia 23 września 1931 r. Sąd Grodzki. nw 5 434

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy Marja Bąk w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 18, zatwierdza się układ zapobiegawczy, przyjęty przez wierzycieli. Poznań, dnia 19 września 1931 r. Sąd Grodzki 2 a. nw 5 433

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy Stanisław Cyrankowski, Poznań, ul. Pocztowa zatwierdza się układ zapobiegawczy przyjęty przez wierzycieli. Poznań, 17 września 1931 r. Sąd Grodzki 2 a. nw 5 435

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. W majątek Marji Górskiej w Poznaniu, Małeckiego 21, wdrażono z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 18 września 1931 r., o godz. 10-tej przed połudn. postępowanie upadłościowe. Zarządca masy upadłościowej mianowano p. Stefana Pieczyńskiego, Poznań, Wały Jagiello 3. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 3. 12. 1931 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestii, wymienionych w § 172 ustawy o upadłościach, wyznaczono w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 8 października 1931 r., o godz. 10-tej przed połudn., zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 16 grudnia 1931 r., o godz. 10-tej przed połudn., pokój 23. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 3 grudnia 1931 r., donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Oddział II a, Sądu Grodzkiego w Poznaniu. nw 5 439

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. W majątek firmy Dębicko Spółka Akcyjna Dębicko, per Stęszew, wdrażono z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 19 września 1931 r., o godz. 12 przed poł., postępowanie upadłościowe. Zarządca masy upadłościowej mianowano p. Stefana Pieczyńskiego, Poznań, Wały Jagiello 3. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 5. 11. 1931 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestii, wymienionych w § 172 ustawy o upadłościach, wyznaczono w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 17. 10. 1931 r., o godz. 10-tej przed połudn., zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 19. 11. 1931 r., o godz. 10-tej przed połudn., pokój 23. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 5 listopada 1931 r., donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Sekretariat Oddział 2 a, Sądu Grodzkiego w Poznaniu. nw 5 440

LICYTACJA PRZYMUSOWA

We wtorek, dnia 29 września r. b., o godz. 11-tej przed poł. sprzedam publicznie największe dającemu za gotówkę: 2000 tonn superfosfatu. nw 5 441
Zbiórka przy głównej bramie do fabryki Dr. Roman May w Luboniu.
T. Bartkowiak, kom. sąd. z pol. Poznań, Wały Jagiello 3.

Od 30 września do 3 października w Uniwersyteckiej Klinice Okulistycznej w Poznaniu, ul. Wały Batorego 2 będą robił wedle natury sztuczne oczy ludzkie Karol Müller, Jena

Jelenie Dziki Rogacze Kuropatwy oraz wszelki drób kupuje Wł. Sawiński Skład drobiu i dziczyzny Poznań, Szkolna 10. Telefon 59-77.

Polowanie w gminie Krzyżownik

pow. poznańskiego, obszaru ca 603 ha zostanie wydzierżawione przez publiczną licytację jednemu z trzech najwięcej dających w dniu 30 września r. b., o godz. 16 tej w miejscowej szkole. Warunki do przetrzymania u przewodniczącego Przewodniczący Spółki Łowieckiej (—) Milezyński. zw 11174

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1311 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

- Skład**
Kapeluszy damskich w Poznaniu przy Rynku Lazarskim, dobrze prosperujący, korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Adama Jeskiego 30. zdw 65 798
- Kiosk**
sprzedam inwalidzie, poważnemu reflektantowi 3 800 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 796
- Futro**
damskie, nowe, sealowe sprzedam 330 zł. Półwiejska 37, mieszkanie 13. zdw 65 724
- Sprzedam**
futro meskie i damskie (seale), śniadeckich 30, m. 3, godzina 15-16. zdw 65 736
- Materace**
sprężynowe, nakładki, leżanki, kanapy naitańsze wprost z pracowni. Wielkie Garbary 9. zdw 65 741 2
- Radjoaparar**
8 lampkowy, dobry, sprzedam. Marszałka Focha 72, mieszkanie 8. zdw 65 918
- Salonik**
i sypialnia czystowe, prawie nowe na sprzedaż Oferty Kurjer Poznański zdw 67 902
- Skład**
towarów krótkich 2 pokojowe mieszkanie z towarami sprzedam Marsz. Focha 107. zdw 65 816
- Parcele**
na sprzedaż ul. Warszawskiej, na przeciw Osiedla Główna 24. rw 3 859-40
- Akumulator**
radiowy nowy tanio sprzedam. Dolna Wilda 21 mieszkanie 3. zdw 63 943-4
- Leżankę**
nową tanio sprzedam 48 zł. Grzybowska Kopernika 2. zdw 65 907-8
- Maszynę do pisania**
nową tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 933

- Futra**
damskie różne całkowicie wyprzedaje Pałkowska, Maszalar-ska 7. l. zdw 65 937
- Radjo**
czterolampowe sprzedam, Marcina 33, mieszkanie 8 zdw 65 761
- Teren**
przy Matejki korzystnie sprzedam. Falański. 27 Grudnia 5. zdw 65 847
- Sklep**
spożywczy i towarów krótkich z mieszkaniem w mieście, 25 kilometrów od Poznania, korzystnie odstąpię. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 65 928
- Drzewka owocowe**
ozdobne i różne wszelkiego rodzaju polecą A i J Jeske szkółki drzew w Jelonku porzta Złotniki k Poznania telefon nr. 3 Cenniki na żądanie. zdw 1115
- Domy — wille**
na 15-letnie spłaty budujemy na własnych terenach pod Poznaniem Parcele 1 m z cenie od 50 gr Dom Abdank Al Marcinkowskiego 13 pokój 15 tel. 3713 Pw 7238-37 104
- Plachty**
nieprzemakalne worki: do cebuli lerk; na konie dostarcza najtaniej Wejman Syn Poznań Kościelna 24 zdw 60 905
- Meble**
nowootwarty skład Półwiejska 35, poleca sypialnie jadalnie gabinety, salony: ceny fabryczne. zdw 64 996
- Fortenian „Seiler“**
tanie sprzedam Ogródowa 13 dom ogrodowy 111 ptr. mieszkanie 23 zdw 63 825
- Fortepian „Irmner“**
tanie sprzedam Wały Król. Jadwigi 2a Pietryga. zdw 63 826
- Parcele**
przy ul. Palacza 8000 kw. m. korzystnie sprzedam. Osiecki, Mostowa 2 zdw 65 064
- Maszynę**
do keksów sprzedam, Kurjer Poznański zdw 66 951

- Nieruchomość**
narożnikowa duży dom, mały dom duża parcela pod budowę śródmieściu bardzo tanio na sprzedaż. Wpłaty 10-15 tys. Jeżycka 39 Joskowiak. zdw 65 367
- Skład**
kolonialny zaprowadzony, mieszkanie magiel. — Adres Kurjer Poznański zdw 65 287
- Samochód**
osobowy Ford rocznik 29 w bardzo dobrym stanie z powodu likwidacji przedsiębiorstwa korzystnie na sprzedaż. Julian Bukiewicz. Kobylin. Rynek 49. zdw 65 402
- Wytwórnia świec**
dobrze prosperująca z powodu wyjazdu sprzedam tanio. Obje-rzeć można od 4 do 6. Adres wskazuje Kurjer Pozn. zdw 65 341
- Piece**
kucharki kafilowe przenośne tanio poleca Milich. Dolna Wilda 21 zdw 62 850
- Do sprzedania**
dom wraz z ogrodem 3 100 mtr. Jeżycka 22. Informacji udzieli Jeżycka 17 zdw 64 143
- Gabinety meskie**
wielkim wyborze po znacznie niższych cenach poleca fabryka mebli stylowych A. Szczaniecki. Tama Garbarska 3. zdw 64 151
- Traktor**
marki Deering mało używany tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 63 836
- Okazyjnie**
sprzedaje wszelką biżuterię nowootwarty skład „Occasion“ Al. Marcinkowskiego 23 zdw 64 446
- Powózka**
półkryta tanio sprzedam. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 64 856
- Wille**
w Lesznie przy przynajmniej ulicy z wysiadami (7 pokoi, kuchnia wolna), ogród owocowy, światło elektryczne gaz, sprzedam na 35 000 złotych Zgłoszenia Posled-nik Leszno, ul. Waszowska 14. Pw 7 402-06,10

- Parcela**
1280 m² w Ławicy naprzeciw ławicy tanio na sprzedaż Wojń-ska Poznań Wierzbice 23. III zdw 64 860
- Wynrzedaż**
całkowita dywanów chodników po cenach najniższych z powodu likwidacji interesu Poznański skład dywanów ulica Wrocław ska 20 przy Placu św. Józefa zdw 60 010
- Wolny skład soli**
na miasto Poznań znajduje się wyłącznie przy ul. Szyperskiej nr. 14 15 pobliżu Tamy Garbarskiej Sprzedaż soli jadalnej, bydełcei przemysłowej po cenach monopolowych. Samodzielny kierownik Piotr Michałowicz telefon 28-81 28-82 25 56. Pw 7443-37,131
- „Ford“**
kilkanaście mało używanych, czterodrzwiowych karettek typ A 1929 roku ma jeszcze do sprzedania na dogodnych warunkach „Autoruch“ Sp. z ogr. odp w Poznaniu, ul. Marsz. Focha 134-140. telefon 77-75 Pw 7 237-37,87
- Meble**
solidne tanio wprost fabryce Julian Weclawski ul. sw. Rocha 8 Składu w mieście nieman. Pw 7239-37,41
- Piece**
kafilany przenośny i żelazny emal-jowany na sprzedaż Stary Rynek 53-54, skład kapeluszy meskich. zdw 64 706
- Wyrzedaż ! futer damskich**
czarne żrebce bronz od 450 zł sealowe 390 bibretowe 390 kraty 390 piżmowe jasne ciemne 650. blamy pod futra meskie damskie 60 wydry bronz czarne 200 lisy srebrne 390, inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15 Bra-cia Milscy. nw 5 857
- Dochoedowy**
dom centrum Gniezna sprzedamy tanio. Zgłoszenia Agencja Kur-jera Poznańskiego, Gniezno 200. zdw 5876

- Fabryka mydła**
proszków do prania urządzenie, tanio sprzedamy. — Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 261. nw 5879
- Nowości**
na sezon jesien-ny tweedy już od 2,25 na pla-szcze kostju-my od 5,50. ge-orgette-velutine na suknie cre-pe-de-chine od 5,50. crepe-ge-orgette od 7,25 w wszystkich kolorach poleca hurt i detal. W. Groszkiew-icz. Poznań Wrocławska 3 Pw 7 235-3697
- Szafa żelazna**
2 story iniane, balustrada biuro-wa, kresło wiedeńskie za bezcen Wiadomość: telefon 98-08 lub 18 33. zdw 65 377
- Sypialnię, jadalnię, gabinet**
tanie sprzedam. Stolarska, Szo-kojna 29. zdw 65 282
- Sklep**
spożywczy z dwoma pokojami przy ruchliwej ulicy sprzedam ta-nio. Adres wskazuje Kurjer Pozn. zdw 65 250
- Drzewka**
krzewy owocowe bzy przed kup-nem zobacz u Piłińskiego, Górczyn szosa okrężna obok waro-wni 9. telefon 70 06 dojazd tram-wajem 4. przystanek końcowy. zdw 65 626
- Przy Poznaniu**
do oddania skład spożywczy, bez konkurencji, dobrze prosperujący, 2 pokoje, kuchnia, wszelkie me-bla, nalezytosciami 4 000. Zgło-szenia Nowicki, Aw. Marcina 50. zdw 3 864

- Ciężarówka**
6 cylindrowa „Chevrolet“ w do-brym stanie na sprzedaż Kawka sw. Wojciech 14/15. zdw 63 506 Gniezno 261. nw 5879
- Samochód**
Ford w dobrym stanie okazjynie do sprzedania. Telefon 78-98. zdw 65 508
- Motocykl**
marki „Gillet“ 35 KM w dobrym stanie z powodu wyjazdu za go-tówkę 700 zł sprzedam. Obje-rzeć można w zakładzie elektrotech-nicznym Poznań, Wielkie Gar-bary 14 zdw 65 515
- Skład**
urządzeniem sprzedam, Półwiej-ska 5. Konfekcja. zdw 65 513
- Skład**
samochodów, motocykli i przybó-rów samochodowych z towarami za 30 000 sprzedam zaraz za 20 000 ewentualnie dam w komis za za-bezpieczeniem hipotecznym lub zamienie na hipotekę, narele, dom oraz doplate do 20 tysięcy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 577
- Drukarnię**
śródmieście Poznań sprzedam. potrzeba 8 000. Kurjer Poznański zdw 63 363
- Szafa**
200x210x65 smoking nowy, wó-zek dziecięcy Olszewski, srodkta, Ostrówek 15. zdw 65 521
- Kiosk**
półkoncesja, cukierkami, towarami pokój i kuchnia z meblami, bez zaraz do objęcia. Szymański, Górna Wilda 92. zdw 65 503
- Skład**
towarów krótkich sprzedam. — Punkt dobry. Adres Kurjer Po-znański zdw 65 652
- Meble kuchenne**
bajecznie tanio sprzedaje Jan Koniecki, Piaskowa 3, wytwór-nia mebli kuchennych. zdw 65 452
- Kino**
w centrum Poznania z powodu ob-jęcia innego przedsiębiorstwa sprzedam zaraz. Oferty do Kur-jera Poznańskiego zdw 65 950

Bencnowski
Półwiejska 3 - Chwaliszewo 76.
Wielka zniżka cen: zdw 66 028/29

Pianino
sągraniczne tanio. Matejki 51,
mieszkanie 7. zdw 66 102

Sprzedam
dziecięc łóżecko materacyk 15
zi 27 Grudnia 4. III. lewo.
zdw 66 104

Skrzydło
czarne, krótkie i mateta jak nowe
okazyjnie odda. Dom Komisowy,
Dominikańska 3, telefon 2442
Pw 7551-38.308

Willa
gospodarstwo ogród, 85 drzew, 4
morgi ziemi, dwa kilometry Po-
znania, 15, wpiaty 7.000. Adres
Kurjer Poznański zdw 66 003

Skrzynie
nowe, różnych rozmiarów okaz-
jnie sprzedam. T. Szelałowicz, Po-
znań-Tama Garbarska 25.
zdw 66 144

Parcele
1143 am przy Grunwaldkiej
sprzedam na dogodnych warun-
kach 10 zł. gm. Maciejewski, Da-
browskiego 88. zdw 66 149

Samochód
czterokołowa limuzyna „Citroen”
jak nowa (tania w użyciu) 3.800.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 66 135

Skład
spożywczy sprzedam. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 66 137

Parcele
budowane rozmaitej wielkości
przy Marszałka Focha w sąsied-
ztwie gimnazjum Mickiewicza,
przy przystanku tramwajowym.
na sprzedaż. Oferty do Kurjera
Poznańskiego zdw 66 116

Futra
damskie okazjnie sprzedam. -
Ostrycki, Marsz. Focha 93, mie-
szkanie 24. zdw 66 106

Kino
aparatus wyświetlania A. C. G.
prawie nowy bardzo tanio na
sprzedaż Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego nw 5395

Sypialnie
kompletne sprzedam okazjnie. No-
wy Dom Komisowy Woźna 16,
rw 2551

Tartak
(cyrkularka) na sprzedaż. Adres
wskaże Kurjer Poznański
zdw 66 018

Dywany
erskie 175 x 250
42.00, bouclé
175x250 od 50.00,
bouclé 175 x 250
od 125.00, chod-
niki z metra od
1.95, linoleum,
keraty, stolowa-
na płótna, in-
ety, serwety go-
elinoe, plus-
zowe, stule na
kładzie, poleca
no zmierzonych
etach W. Grosz-
lewicz, Poznań,
Wrocławska 3.
Pw 7 234-36.99

Mebie
używane oraz inne przedmioty
sprzedaje i kupuje Poznański
Dom Komisowy, Dominikańska
3 tel 2442 Pw 6989-1.65

„Centrala mebli”
Swarzędz poleca meble po cenach
niskich. Wielki wybór.
Pw 6989 30.35

Parcele budowlane
przy szosie Warszawskiej bezpo-
średnio przy osiedlach „Dom
Własny” i „Praca” wodociąg i
kanalizacja przeprowadzone -
wprost od właściciela do nabywcy.
Zgłoszenia: Maleck. Droga De-
bińska 11, telefon 1190.
Pw 7036-35 180

Rabka
Zdrój Willa murowana 16 pokoi
z pełnym urządzeniem pensjona-
towem do sprzedania za 65 000 zł.
Zgłoszenia „Orbis”. Rabka
nw 5 663

Rurki
do ondulacji
łosów od 160
zł jak wzór 3 75
lampki spirytus-
owe od 1.90 -
poleca najtań-
iej Wenzlik -
Poznań, Aleje
Marcinkowskie
go 19. dw 671

Okazja
sprzedam wille 8 pokoi, 2 kuchnie,
ogródek piękna okolica, godzina
od Poznania 10 minut dworzec,
procentująca 24 tysiące cała wolna
20 tysięcy nadająca się dla
lekarza weterynarza lub eme-
rytów Zgłoszenia Kurjer Po-
znański nw 5 322

Garnitur
klubowy gobelinowy korzystnie
sprzedam. Sew. Mielżyńskiego 3,
m. 5. dw 1168

Skład
papieru sprzedam. Oferty Kurjer
Poznański zdw 66 848

Sprzedam
pokój męski - inne meble. Go-
lebia 1. m. 5 10-11. zdw 65 829

National
kasy registracyjne sprzedam bardzo
tanie Nowy Dom Komisowy Woź-
na 16. zw 2550

Indian
z przyczepką sprzedam za 1.500.
Male Garbary 8, m. 4, rw 2886

Gościelec
wspaniała, sala obszerne mieszka-
nia, skąd kolonjalny
rola, inwentarz - bez konkurenc-
cji, wieś koscielna - świetny in-
teres z powodu choroby wydzier-
zaw, gotówki 10.000. Zgłoszenia
Kurjer Poznański rw 2885

Skład cukierków
i kawy w Poznaniu sprzedam ta-
nio. Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 951

Pirany
tulowe woal-
we madraso-
we koldry na
wacie i welne
własnej fabry-
kacji już od
14.50. Welna
chemicznie
czyszczona na
koldry krz od 12
zł. Wata od 2
zł kilogram
W. Groszkie-
wicz, Poznań,
ul. Wrocławska
nr. 3 Hurtow-
nie i detalnie
Pw 7233-36.98

Udział
spółkowy mniejszej cegielni pa-
rowej 13 000 zł. gлина dobra, 40
morg przy Roszynie. Kurjer Po-
znański zdw 66 010

20 drzwi
Stolarsnia. Zurkiewicz Wielkie
Garbary 11. zdw 65 963

Worki
kto kupuje jakie? Oferty Kurjer
Poznański zdw 65 446

Nowy
dom piętrowy z chłewem, 1/2 morgi
ogrodu w Starolecie sprzedam
wprost od właściciela. Adres Kur-
jer Poznański zdw 65 436

Dom
2 morgi ogrodu przy Poznaniu
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 65 451

Pas
skórzany nowy 12 mtr. długi, 10
cm szeroki rolwage, wgo gospodar-
darczy sprzedaj Jasielski. Lodo-
wa 9, telefon 70-82. zdw 65 427

Młyn wodny
łącznie 100 morg ziemi w dobrym
położeniu sprzedam lub zamienię
na inny obiekt. Oferty Kurjer
Poznański zdw 65 406

Parcele
budowane w każdej wielkości
pięknie nad jezioron położone, po-
korzystnej cenie zaraz sprzedam.
Dom. Swarzędz, poczta w miej-
scu. zdw 65 436

Wózek
prawie nowy tanio. Adres Kurjer
Poznański zdw 65 482

Skład
cukierków, kawiarenka, centrum
Poznania dobrze prosperująca na
sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 65 852

Elegancki
skład rzeźniczy w centrum, z naj-
nowszym urządzeniem zaraz
sprzedam. Wiadomość Bydgoszcz,
Pomorska 1. Pw 7544-63.533

Wózek
pończochy oddamy deta-
licznie Hurtownia Poń-
czoch. św. Marcina 56 I.
zdw 65 834

4,50 parasol mocny
modny 5.75 elegancki jedwabny
10 85 turecki damskie skórkowe
od 3.50 pończochy jedwabne 1.50,
prima macco 1.45 oryginalny
Bemberg prima 3.50, pantalon
jedwabny w pasy 1.90 kombin-
acje 3.50, ko-zule nocne 3.50 czep-
ki nocne 95 gr beneyjne tylko -
ceny bezkonkurencyjne -
Warszawskim Składzie Fabrycz-
nym Jadviga Podbielska, Wiel-
kie Garbary 40 naprzeciw Wod-
nej. zdw 65 782

Fabryka
artykułów technicznych
pierwszej potrzeby w Poznaniu,
bez konkurencji, dobrze zaprowa-
dzone, w pełnym biegu, wolne
mieszkanie, egzystencja zapew-
niona, wiadomości fachowe nie
konieczne, z powodu choroby
bardzo korzystnie na sprzedaż.
Cena zł 30.000. Zgłoszenia „Par”.
Poznań, Aleje Marcinkowskiego
11, pod nr. 57.112. Pw 7 525-57.113

Zakład
fryzjerski, dobrze zaprowadzony,
wydzierzawie względnie sprzedam
Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 888

3 ubrania
w dobrym stanie. Jedno duże fu-
tro do jazdy, jeden fotograficzny
aparatus tanio sprzedam. Wielka
m. 14. zdw 65 881

Administracja
domów meldunki przyjmie wia-
ściciel domu. Wodna 26.
zdw 65 877

Skład
kolonjalny, towarów krótkich w
Poznaniu, wygodne mieszkanie 18
lat w jednych rekach korzystnie
sprzedam. Wskaże Kurjer Po-
znański zdw 66 958

1,90 koszule, kalesony
ciepłe białe trykotowe, kalesony
welniane 2.95 pulower męski 2.30.
sweterki 1.50 berety 1.95, poń-
czochy Bemberg 3.50 jedwabne
1.40, macco 0.55, dziecięce 0.45,
skarpetki 0.35 nicianki 0.40 je-
dwabne 0.80, pantolony jedwabne
1.40 kombinacje 3.50 najtaniej w
Składzie Fabrycznym Władysła-
wa Trojanowskiego Wielkie Gar-
bary 36, obok Wielkiej, zdw 65 814

Płaszcz
damski, zimowy dobrze utrzymany
na niższą figurę sprzedam. Po-
lińskich 11, m. 6. zdw 65 980

Wiolonczeła
połówka tanio. Wrocławska 14 m.
16. zdw 66 080

Futro
lamskie karakuowe dwa płaszcze
damskie oraz futro męskie 180.
Matejki 66, m. 4. zdw 66 068

Skład
cukierków tanio. Oferty Kurjer
Poznański zdw 66 070

Dom
2 składy, mieszkania, duży ogród
owocowy, warzywny, przy głów-
nej ulicy ruchliwego miasteczka
zaraz do sprzedania. Zgłoszenia
Agencja Kurjera Poznańskiego
Książ. nw 5887-8

3,00 pullover
ceny fabryczne
kalesony ciepłe 1.30; koszule me-
skie 2.80; bluzonose 0.80; reka-
wiczki ciepłe 1.10; pończochy pri-
ma Bemberg 3.25; jedwabne 1.40;
macco 0.55; skarpetki 0.35; nician-
ki 0.40; jedwabne 1.25 tylko Wie-
kie Garbary 10, K. Jamont.
zdw 65 971

Sypialnie
ładne, kompletne sprzedaje rze-
czywiście tanio stolarsnia. Kwia-
towa 6. zdw 65 975

Pamiątki-Prezenty
najsolidniej i najtaniej tylko
wprost z Hurtowni Porcelany
Wroniecka 24, podwórce. Tamże
lampsy, termosy - szklanki
szlifowane zupełnie tanio
zdw 65 958

Skład
cukierków dobrze zaprowadzony
sprzedam Adres Kurjer Poznań-
ski zdw 65 954

Tania bielizna
własnego wyrobu tylko z lepszych
płócien, damska, dziecięca i po-
ścielowa zawsze na składzie, H.
Wojtkiewicz. Nowa 11.
zdw 61 809

Wiókno
roślinne, włosie sprężyny dre-
lichy, gobelin tanio, T. Szelałowicz,
artykuły tapicerskie, Po-
znań, Tama Garbarska 25.
zdw 66 145 6

Pianino
krzyżowe, sągraniczne sprzedam.
Woźna 18, mieszkanie 9.
zdw 66 042

Okazja
Gramofon szafkowy, nowy, na
dole 4 szuflady do płyt, śliczna
praca, cena 350 zł. Wierzbicice
76, m. 25. zdw 65 931

Skład
papieru ostatek Poznaniu. Oferty
Kurjer Poznański zdw 66 045

Pianino
orzeczkowe korzystnie sprzedam.
Piekary 5, II., lewo. zdw 65 936

Skład
centrum, urządzeniem, towarem
lub bez. sprzedam tanio. Oferty
zdw 65 872

Wózki
ręczne dwukołowe tanio (zamię-
nie na inny towar). - Degórski,
Dąbrowskiego 88, zdw 65 894

1,75 czapka
ciepła sportowa pulower me-
skie 3.35, koszule ciepłe od 1.90,
szal jedwabny 30 groszy, e-
legancki biały 1.75 skarpetki 35 gr,
nicianne mocne 40 gr, jedwabne 85
gr prima 1.50, sweterki dziecięce
od 1.50 kamizelki nowość od
2.50 największy wybór ceny bez-
konkurencyjne tylko Warszaw-
skim Składzie Fabrycznym Jad-
wiga Podbielska Wielkie Gar-
bary 40 naprzeciw Wodnej.
zdw 65 783

Kino
aparatus Erneman I i Pathe
sprzedam. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 65 650

Majatek ziemski
woj. poznański, pszenno-bura-
czana ziemia 280 ha, 7 km od
wielkiego miasta (sąd okręgowy,
1 1/2 km. od stacji P. K. P.). 4
godziny od Warszawy budynki
maszynowe, cement i żelazo wy-
derowane, laki 12 ha, meljoro-
wane, inwentarz żywy, martwy
nadmocny Własna kolejka
pólna i rampa na stacji. Prze-
piękny park i pałac. sprzedam.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 65 670

Dom centrum miasta
skład kolonjalny z mieszkaniami,
skład artystyczno-malarski z mie-
szkaniami, mieszkanie prywatne,
sprzedam zaraz. - Kulczyński,
Zbaszyn, Senatorska 13, nw 5 881

Resztówki
rentowa, 96 morg ziemi pszenno-
buraczaney, powiat chełmiński,
budynki maszynowe, dom osio-
pokojowy, dwumorgowy sad, in-
wentarz, korzystnie sprzedam lub
zamienię na dom lub mniejsze
kospodarstwo podmiejskie. Zada-
na dopłata. Cena i wpiaty w
dług wzdody. Oferty pod „Trans-
akcja” do „Par”. Bydgoszcz,
Dworcowa. Pw 7 536-63.531

Cztery
okna w żelazie nadające się do
warsztatów lub stałen tanio. Po-
znań Wschód, Bystra 35.
zdw 64 702

Akwawit
25 akcyj nom. 6 250 zł sprzedam
okazyjnie. Oferty z podaniem ce-
ny Kurjer Poznański zdw 62 757

Centralne
ogrzewanie tanio do nabycia, tar-
cze zapędowe, warszaty stolar-
skie i narzędzia po cenach kon-
kurencyjnych. Informacji udzieli
Sp Akc. C. F. A. L. Fredry 8
telefon 81-71. zdw 65 105

Drugie śniadanie
Istnieją specjalne śniadalnie,
które przygotowują smaczne
i pożywe drugie śniadanie.
Codziennie przyjeżdża do Po-
znania wiele osób z prowinc-
ji. - Czy nie dobrze codzien-
nie ogaczać się w najpoczyt-
niejszym „Kurjerze Po-
znańskim”, aby przycią-
gnąć nową klientelę.

Nowy
Dom Komisowy sprzedaje kupi-
meble używane różne inne rze-
czy W. na 16 Pw 70 155-56.378/9

Skład
kolonjalny bez mieszkania tanio.
Wierzbicice 24 b. zdw 65 622

Skład
przy ulicy Wornieckiej ostatek.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 644

Siedlo
kawalerskie 70 - damski rower
65 - teszyn. schody tanio sz-
wiatrak. Rogierówko, p. Kiekrz
zdw 65 548

Maszyna kuśnierska
do szycia skór, mało używana,
system „Wakra” sprzedam za ce-
ne 450 zł. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 65 563

Skład
spożywczy (Wilda) z mieszka-
niem, towarem i maglem korzyst-
nie na sprzedaż. Złoszcz Marsz.
Focha 33, mieszkanie 11.
zdw 65 584

Palme
piękny okaz sprzedam tanio. -
Focha 100, I. m. 5. zdw 65 103

Powózka
jednokonek lekka dobrze utrzy-
mana Główna 124. zdw 65 105

Zamienię
lub sprzedam z powodu śmierci
posiadłość składająca się z do-
mu mieszkaniami i 2 budynków
przemysłowych blisko Poznania.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 64 838

Sypialnie
sprzedaje tanio. Stolarsnia, Ryba-
ki 15. zdw 64 826/7

Wóz kryty
piekarski i wóz do wszelkiego u-
żytku tanio. Bartkowiak Piasko-
wa 67. zdw 65 113

Gospodarstwa
od 5 do 100 morg. ziemia drenowa-
na, budynki welbowane, twardo
kryte, inwentarz kompletne, po-
leca Marcin Szaymoniak. Bru-
szczewo, p. Bojanowo Stare, n.
Smigiel. zdw 58 154

Na pończochy
wielka zniżka cen -
A. Szymanicki. Spo-
cialny magazyn poń-
czoch Poznań. św.
Marcin I przy placu
św. Krzyżskim.
Pw 7031-32-33.149/150

Domek
stajnia i plac do budowy Zelo-
sznia Sielska 14. zdw 65 613

Krawiecki
piec sprzedam Garnarska 1, m. 8
zdw 65 619

Parcele budowlane
Antoninek, metr kwadratowy od
60 gr. Brama Warszawska 3.50,
Szelaż 3.00. Ławica od 1.50. Jun-
kowo 1.50, oraz wszystkich dzia-
licach sprzedaje „Osadopol”.
Rzeczypospolitej 9. zdwp 65 676/7

Restauracja
trzy pokoje i sala, trzypokojowe
mieszkanie od gospodarza, Ulica
Główna 122. rw 2 887/8

Rzeźnictwo
dobrze prosperujące, mieszka-
niem sprzedam. Oferty Kurjer
Poznański, zdw 65 840

Zakład fryzjerski
damsko-męski w śródmieściu
okazyjnie sprzedam Oferty Kur-
jer Poznański zdw 65 785

Maszynę
do krojenia papieru, heblówkę,
w bardzo dobrym stanie korzyst-
nie sprzedam Oferty do Kurjera
Poznańskiego zdw 65 767

Dywan turecki
1,60x3 mtr. bardzo dobrze utrzy-
many odda tanio. Dom Komisowy
Dominikańska 3, telefon 24-42.
Pw 7550 38.307

Kasa National
na kilka obslug w bardzo dobrym
stanie okazjnie Dom Komisowy,
Dominikańska 3, telefon 24-42
Pw 7549-38.306

Jadalnia
debowa 12 osobowa, krzesła w
skórze korzystnie. Dom Kom-
isowy, Dominikańska 3, tel. 2442
Pw 7548 38.303

Gabinet męski z klubami
w skórze, pierwszorzędne wykona-
nie korzystnie. Dom Komisowy,
Dominikańska 3, telefon 2442
Pw 7552-38.309

Sypialnię
mahoniową, orzechową, debową i
białą odda tanio Dom Komisowy
Dominikańska 3 telefon 24 42
Pw 7553-38.310

Gabinet męski
jak nowy, bardzo ładne i solidne
wykonanie, poza tem mniejsze
gabinety tanio. Dom Komisowy,
Dominikańska 3 telefon 2442
Pw 7554-38.311

Sprzedam
nowoczesna jadalnia debową, re-
zerwuar na 2 000 litr., młynek
do gniecenia zboża, projekcyjny
aparatus Ernemanna. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. Jeżyce jw 1527

5 KUPNA
Kupię
cenne olejne obrazy szychy. Po-
znań Wierzbicice 4, parter.
zdw 64 557

Kupuję
złoto, srebro brylanty i place naj-
wyższe ceny F. Tarkowska Plac
Wolności 11. Pw 6992-20 143

Mebie używane
oraz inne przedmioty kupuje i
placi wysokie ceny Dom Kom-
isowy - Dominikańska 3, telef. 2442
Pw 7173-35 69

Instrumentów
detych na całkowitą obsadę or-
kiestry poszukuje kupna Tow.
Powstańców i Wojaków w Sze-
lejewie powiat gostyński. Wlkp.
zdpw 63 646

Wille
kupię gotówką lub wydzierzawie
Solacz Debiec Puszczykowo. Pu-
szczykowsko. Oferty spiesznie pod
zdw 63 699 do Kurjera Pozn.

Wille
w Poznaniu z ogródkiem i kom-
fortem w najlepszej dzielnicy po-
szukuje się celem kupna. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego pod
zdw 63 949

Dywan
dobry ca 8x4 kupię. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 65 050

Gramofon
dobrze utrzymany kupię. Oferty
zdw 65 180

Złoto
starę kupię placi najlepiej. -
Zegarmistrz Ostrowski, Wielka
15. zdw 65 587

Brylanty, złoto, srebro
kupuję stale Zygmunt Kutner.
św. Marcin 50. zdw 65 824

Pianino
doskonałym stanie kupię za go-
tówkę. Oferty podaniem ceny
Kurjer Poznański zdw 65 546

Kupię
kożuch szoferski. Oferty Kurjer
Poznański zdw 65 426

Koncesji

Poszukuje
pożyczki 2.500.— z do powiększenia przedsiębiorstwa, posiadającym i piekarnię, ewentualnie gwarancja hipoteczną. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 240

20 000 zł
poszukuje na I. hipoteke willi w Solaczu, przynależąca 6 000 czynszu. Wartość 80 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 455

Poszukuje
pożyczki z 3 000 pod zastaw i procent. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 64 739

Wypożyczę
5 000 zł na I. hipoteke, procent trzy pokoje z przynależnościami centrum. Zgłoszenia Stary Rynek 18/19, mieszkanie 2. zdw 64 828

5 000 zł
wypożycze na I. hipoteke. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 870

Poszukuje
pożyczki 6—10 000 zł na I. hipoteke gospodarstwa przy samem Poznaniu, wartości 150 000 zł. Oferty Kurjer Pozn zdw 65 401

Poszukuje
8—10 000 zł pożyczki na I. hipoteke na nieruchomości miejskiej. Ubezpieczenie ogniove 52 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nr 5830

Wspólniczk
inteligentnej z gotówką 10 000 zł do objęcia dzierżawy 200 morg poszukuje Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 514

20—30 000
na I. hipoteke nieruchomości — wartości 400 000 w Bydgoszczy poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 586

5—6 000 dol.
poszukuje na rok na I. hipoteke kamienicy w centrum. Wartości 300 tysięcy złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 658

Pierwsza
hipoteka 15% 2 500 poszukuje. — Obiekt wartości 40 000. Kurjer Poznański zdw 65 552

1 500
przyjme współnictwo towarów krótkich, skład papieru, cukierków, stała posada rutynowana ekspedientka, kiewownicza. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 463

3 000
wypożycze. Szczegółowe Kurjer Poznański zdw 65 675

Krótko
terminowy kredyt pod zastaw w dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 871

4 000
na pierwszą hipoteke domu, wartości 22 000. poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 842

300 zł
za gwarancję i dobrem procentem poszukuje osoba na stałej posadzie. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 65 600

5 000 zł
wypożycze na I. hipoteke, procent 2—3 pokojowe mieszkanie, centrum. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 621

Tri
50 akcji sprzedam korzystnie. — Zgłoszenia Kurjer zdw 65 636

Pożyczki
5 000 zł poszukuje, dobry zastaw i posada w branży metalowej. — Oferty Kurjer Poznański zdw 63 856

1 000 zł
posiadam i proszę o propozycje. Przyjme współnictwo lub złoże jako kaucję za zabezpieczenie z otrzymaną posadą. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 66 122

30 — 40 000
poszukuje I hipoteke przedsiębiorstwa wartości 300 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 136

Spólnika
czynnego do intratnego przedsiębiorstwa poszukuje spiesznie. Kapitał 50 000 (częściowo w gotówce). Oferty Kurjer Poznański zdw 66 106

Poszukuje
wspólnika z kapitałem 6 000 zł. Dam w interesie posadę 300 zł miesięcznie. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 65 715

1 000
pożyczki, zastaw pianino, procent. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 101

2 — 3
tysięcy złotych dam gospodarzowi, czynsz zgóry, dwa pokoje kuchnia, śródmieście, Michałak — Górna Wilda 19. zdw 66 098

3 DC WYNAJĘCIA

Dwa
pokoje kuchnia od gospodarza przy Bramie Warszawskiej. — Dzierżawa zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 65 387

Sześciopokojowe
Młyńska, III. piętro, zgoda gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 316

Dwupokojowe
kuchnia, słoneczne, pierwszem piętrze. Inowrocławiu, w śródmieściu oddam za wypożyczeniem 5—6 000 I. hipoteke. Poznań, Stary Rynek 18/19, mieszkanie 2. zdw 63 728

Trzypokojowe
willa, Wiśniowa 102. zdw 63 975

5 pokojowy
elegancki apartament w najpiękniejszej części Łazarza do wynajęcia wprost od gospodarza. Wiadomość: Kiciński, ul. Chelmońskiego 1. zdw 64 388

Dwa
pokoje kuchnia zaraz do wynajęcia. Gospodarz Zabikowo, Lipowa 28. zdw 65 301

Czteropokojowe
nowoczesny komfort, wielka weranda, ogród, park, nad Wartą, czynsz miesięczny zaraz, tylko solidny lokator. Szelałowska, Willa 19. zdw 65 516

Mieszkanie
niełuksusowe, 3 pokoje kuchnia, elektryczność w przebudowanym domu zaraz od gospodarza do wynajęcia. Czynsz roczny 1 500.— naprzód. Zgłoszenia przyjmuje stróżka II. piętro. Wielkie Garbary 32. zdw 65 645

Trzy
pokojowe mieszkanie z wygodami nowymi meblami za 4 200 miesięcznie 55.—. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 465

Dwupokojowe
ogrodem Górczyn bez odstepnego 60 miesięcznie. Murawski, Górna Wilda 96. zdw 65 456

Biurowy
pokój śródmieściu do wynajęcia. Zapytania tel. 27-88. Pw 7 523 88,232

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia uroczo położonymi miasteczku nad Wartą powiat Szamotyły do wynajęcia od gospodarza. Pierwszeństwo emeryci. Pośrednicy wykluczeni. — Oferty Kurjer Poznański zdw 65 117

Mieszkanie
5 pokojowe, przedmieście wolne natychmiast ewentl ze stajnią na kilkadziesiąt koni; możliwa przeróbka na inne cele. Oferty Kurjer Poznański zdw 63 108

Mieszkanie
dwupokojowe od właściciela. Alėja za Cytadela 28. zdw 65 861

5 pokojowe
mieszkanie z przynależnościami przy św. Marcynie, I. piętro za zgodą gospodarza odstąpię. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 822

5 pokojowe
komfortowe, dzielnica willowa, zaraz wprost od gospodarza do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 986

Mieszkanie
4 pokoje, kuchnia, łazienka, balkon III piętro, w pobliżu zakładów miejskich na Grobli zaraz do wynajęcia wprost od gospodarza. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 976

5
ubikacyj na bura lub mieszkanie przy Mickiewicza — wysokie sutereny — jasne, centralne ogrzewanie, gaz, elektryka, do wynajęcia. Zgłoszenia Jaroszewski, Marszałarska 6. zdw 65 960

Mieszkanie
4 pokoje, taras, ogródek w Solaczu, czynsz miesięczny 240 zł., płatny rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 957

Pokój
kuchnia od gospodarza. Zabikowo Długa 19. zdw 65 688

Szukam
sublokatora z kancją, małe mieszkanie — Wyjeżdżam zagranicę. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 607

Pokój
kuchnia, łazienka, 800 rok dzierżawa, Łukasiewicz 6. mieszkanie 14. zdw 65 845

2
pokoje, kuchnie meblami Głównej 1 000.—, dzierżawa 60.—. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 730

Skład
z 2 pokojowym mieszkaniem do wynajęcia. Piotra Wawrzyniaka 6. zdw 65 921

2
pokoje z kuchnią front I. pstr., oddam z meblami zgoda gosp., czynsz miesięczny 50 zł. Półwiejska 16, m. 7. zdw 65 827

2 pokoje
kuchnia z ogrodem, w Kostrzynie 45 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 939

Ostrzegam
przed dawaniami zaliczek na mieszkanie przy ulicy Bluszczywej 4. Stańkowski. zdw 66 049/50

Trzypokojowe
wynajme. Dębiec, Wiśniowa 73. zdw 66 058

500
pokój kuchnia (Jeżyce) wskaże Agencja Kurjera Poznańskiego. — Przecznicza 1a. zdw 66 067

3
pokoje duże z przynależnościami, nowoczesne. Dogodne warunki, zaraz do wynajęcia. Ul. Warszawska 169, gospodarz. zdw 66 081

2
pokoje kuchnia, Junikowo. Szkoła Łomnica, pow. Nowy Tomysł. zdw 66 086

2
pokoje i kuchnia wprost od gospodarza do wynajęcia. Serdecki, Poznańska 49. zdw 66 087

Mieszkanie
3-pokojowe wynajme zaraz. — Czynsz miesięczny. Gospodarz, ul. Palacza 84. Arw 15

Mieszkanie
trzypokojowe, centrum sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 65 992

Z powodu wyjazdu
oddam 5 pokojowe mieszkanie. — Spiesznie do Kurjera Poznańskiego zdw 65 934

2 — 3
pokoi w całości lub oddzielnie z wszelkimi wygodami, telefon. — Matejki 60, m. 8. zdw 66 038

Mieszkanie
4 pokojowe komfortowe, słoneczne na wysokim parterze, w willi, wprost od gospodarza do wynajęcia. Solacz, Solacka 19. Pw 7540-38,237

Trzypokojowe
zaraz. Mazowiecka 5. zdw 66 034

Mieszkanie
4 pokoje kuchnia do wynajęcia. Poznań—Dębiec, Wiśniowa 81. zdw 66 140

3
pokoje umeblowane kuchnia wynajme. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 141

9 SZUKA MIEZP.

Mieszkania
3 pokojowego od gospodarza szuka spokojny lokator (3 dorosłe osoby) Dzierżawa ewtl. zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 993

2 — 3
pokoi z kuchnią zaraz, czynsz miesięczny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 280

1
do 2 pokoi z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza — Oferty Kurjer Poznański zdw 64 689

Mieszkania
2 pokojowego kuchnia szukam od gospodarza w centrum lub pobliżu. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 610

Mieszkania
dwa, trzypokojowego szuka starze bezdzietne małżeństwo, czynsz według umowy, ewentl. ubikacje próżne. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 604

Mieszkania
2 lub 3 pokojowego z wygodami poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 537

Urządnik
państwowy stały bezdzietny poszukuje 2 wgl. pokoiu kuchnia za czynszem miesięcznym. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 663

Urządnik
stała posada, poszukuje mieszkania 1—2 pokoje kuchnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 683

Poszukuje
pokoiu słonecznego kuchnia od gospodarza. Plac czynsz zgóry. Wykluczam centrum. Adres — Wielkie Garbary 18, mieszkanie 11. zdw 65 670

Bezdzietni
poszukują jednopokojowego albo dwupokojowego mieszkania. — Czynsz dwuletni. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 229

3—4
pokojowego mieszkania poszukuje zaraz, czynsz zgóry. Oferty: św. Wojciech 23, Menke. zdw 64 721

2 pokoi
pustych jako sublokator z użytkownością kuchni z wielkim mieszkaniem poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 711

2 pokoi
kuchnia poszukuje od 1. 10. za dzierżawą miesięczną. Na stałym stanowisku. Zapewnienie możliwości. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 65 710

2000 — 3000 zł
dam za mieszkanie 3—4 pokojowe frontowe, centrum 1 lub 2 piętro wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 830

Skromnego
pokoiu kuchnia wprost od gospodarza, centrum poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 65 709

Centrum
3—5 pokojowego, parter, I. piętro, bez odstepnego poszukuje. — Solidny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 66 053

Mieszkania
4—6 pokojowego centrum najwyżej II. piętro za dobrym czynszem poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 66 046

Szukam
mieszkania 4—5 pokojowego w śródmieściu, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 094

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
2 pokoje kuchnie na mniejsze. — Oferty Kurjer Poznański zdw 63 525

Zamienie
2 pokoje z kuchnią, na pokój z kuchnią. Zgłoszenia Madalińskiego 6, miesz 33, podwórza. zdw 65 373

Pokój
i kuchnię ul. Kochanowskiego oraz ogród owocowy wzmian 2 lub 3 pokojowego mieszkania okolicy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 749

Zamienie
pokój i kuchnie przy Wierzblicach na 2 pokoje i kuchnie z dopłatą. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 052

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
dla dwóch. Skryta 1. parter, lewo. zdw 65 757

Pokoje
słoneczny frontowy, naprzeciw parku, elektryczność, telefon; drugi mniejszy. Matejki 53, II. zdw 64 596

Pokój
słoneczny czysty, utrzymaniem, bez panu Kopernika 3 mieszkanie 7. zdw 64 150

Dwuosobowy
pokój, Sniadeckich 17, mieszkanie 11. zdw 64 538

Wynajme
duży pokój jednej lub dwom paniom. Komfort, fortepian Porozumienie od 2—5. Szamarzewskiego 24, II. prawo. zdw 65 143

Pani
Łakowa 16, I., lewo oglądać między 2—4. zdw 65 133

Pokój
pani, elektryczność, Kochanowskiego 23, mieszkanie 2, przy Poznańskiej. zdw 65 201

Paniomkom
wspólny Krasińskiego 8c. zdw 65 094

Dla 2 panów
blisko dworca i poczty od 1. 10 Gąsiorowskich 10, drugie piętro zdw 65 276

Pokój
słoneczny, fortepian, Mostowa 4, mieszkanie 9. zdw 65 303

Korzystnie
oddam pokoje umeblowane jedno lub dwuosobowe, albo małżeństwu. Piekary 18, m. 9. zdw 65 269

Pokój umeblowany
ładny, elektryczność gaz, centralne ogrzewanie, tanio, z utrzymaniem lub bez zaraz do wynajęcia. Wyspiańskiego 12, mieszkanie 4. zdw 65 253

Pokój
skromny od podwórza wynajme. Matuszek, Działyńskich 11, parter. zdw 64 554

Dwa
pokoje umeblowane. Spokojna 19, m. 9. zdw 64 592

Komfortowy
duży pokój frontowy telefon. — ewentualnie dobre utrzymanie dla osób kulturalnych od 1-go października, Drużbackiej 7. — Staevenowa (Łazarz), zdw 64 397

Dla studentek
pensjonat, Skarbowska 9. zdw 64 351

Miły
parterowy, frontowy, Grunwaldzka 5. zdw 64 852

Czysty
dwulóżkowy, wynajme, Dąbrowskiego 52, m. 4. zdw 65 158

2 studentkom
słoneczny (elektryczność) utrzymaniem, Dąbrowskiego 44, m. 1. zdw 65 390

Elegancki
2 panom, Wierzblicze 15, m. 26. zdw 65 370

Pokój
umeblowany słoneczny z ogrzewaniem zaraz do wynajęcia, Niegolewskich 12, mieszkanie 8. zdw 65 317

Paniom
na wspólny pokój, Modliński, ul. Kolejowa 45, II. zdw 65 254

Dwuosobowy
jednosobowy, słoneczny, elektr., Wierzblicze 19, m. 9. zdw 65 570

Śródmieście
pani, Mielżyńskiego 22, I., m. 27 zdw 65 572

Tani
pokój dla 2 lub 3 osób samotnych Stroma 23, mieszkanie 18. zdw 65 603

Pokój
meski i sypialnia, elegancko umeblowane dla inteligentnego pana ewentl. dwom przy pl. Nowomiejskim I. p. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 608 albo telefon 2821

Umeblowany
pokoiu do wynajęcia Łazarz, ul. Karwowskiego 22, II. piętro, lewo. zdw 65 417

Niekrepujący
frontowy słoneczny klatki schodowej, elektryka wynajme, Różana 11, mieszkanie 29. zdw 65 628

Pokój
frontowy dla pana, Półwiejska 1 II. lewo, wejście z ul. Strzeleckiej. zdw 65 623

Pokój
telefon, Matejki 46 — m. 7. zdw 65 633

Frontowy
słoneczny panu, Wielkie Garbary 44, mieszkanie 8. zdw 65 613

Niekrepujący
paniom lub panom, elektryczność łazienka, telefon. Stolarska 2, mieszkanie 6. zdw 65 659

Pokój
dwuosobowy Szamarzewskiego 30 front, m. 10. zdw 65 660

Gwarna
10, m. 4 Ładny pokój wynajme. zdw 65 585

Dwuosobowy
Sniadeckich 9, mieszkanie 8. zdw 65 509

Pokój
dwóm osobom utrzymaniem tanio Górna Wilda 47, m. 5. zdw 65 535

Pokój
1—2 panom, Górna Wilda 45, I. lewo. zdw 65 540

Dwuosobowy
(także małżeństwu), Skryta 10, m. 3. zdw 65 562

Korzystnie
1—2 dwuosobowe utrzymaniem bez (także gabinet, sypialnia). Matejki 1, Dłowa Gackowska. zdw 65 523

Frontowy
elektryczność, łazienka. Woźna 14a, m. 11. zdw 65 526

Pokój
1—2 panów, Krzyżowa 7, m. 1. zdw 65 565

Dobrze
umeblowany niekrepujący 1—3 osób, Poplińskich 3 m. 8. zdw 65 528

Pokój
wynajme. Plac Działowy 5, I., prawo. zdw 65 662

Czysty
umeblowany pokój, Działyńskich 2 m. 5. zdw 65 639

Pokój
dla 2 osób, Niegolewskich 1, m. 10. zdw 65 641

Centrum
ciepły, elegancki 1—2 panom, panom, Mielżyńskiego 22, I. mieszkanie 7. zdw 65 642

Czysty
pokój ewentualnie dwa oddziaływanie, Ratajczaka 33, m. 13. zdw 65 643

Panne
na pokój przyjmie najchętniej krawcowa, Marsz. Focha 33, suterena, prawo. zdw 65 541

Dwa
łącznie pokoje centralne ogrzewania, Młyńska 9, I. prawo. zdw 65 543

Pokój
umeblowany dla panów lub małżeństwa, Zupańskiego 3a, m. 20 zdw 65 544

Pokój
Stroma 22, I. pstr. mieszkanie 3 zdw 65 547

Pokój
duży, słoneczny 3—2 osobom. — Dolina 1 m. 8. narożnik Szwajcarskiej. zdw 65 553

Pokój
z fortepianem, Piotra Wawrzyniaka 3, mieszkanie 5. zdw 65 700

Słoneczny
cichy, szafa do książek, biurko korzystnie, Emilji Sczanieckiej 1 m. 23. zdw 65 750

Pokój
osobne wejście, front, elektryczność, św. Wojciecha 21, I. prawo zdw 63 748

Pokój
1—2 osobom, Poznańska 27, podwórza, m. 5. zdw 63 556

Inteligentnym
spokojnym osobom, Ratajczaka 10, II. zdw 63 569

Umeblowany
pokój, św. Marcin 32 front, m. 7 zdw 65 560

Wielki
odnowiony, frontowy pokój z balkonem, częściowo umeblowany oświetl. elektryczne dla małżeństwa inteligentnego, ewentl. używanie kuchni. Różana 13, II. p. zdw 65 667

Jednosobowy
ładny, pokój słoneczny, elektr., dla intel. pana, Focha 27, m. 8. zdw 65 646

Frontowy
elektryczność, blisko centrum — ewentualnie dwuosobowy, Górna Wilda 26, I., prawo. zdw 65 648

Pokój

Pokój
dwom panom utrzymaniem. Po-
pińskich 12, mieszkanie 23.
zdw 65 808

Pokój
umeblowany. Matejki 57, m. 2
zdw 65 867

Frontowy
dwie osoby utrzymaniem lub bez.
Św. Marcin 22, mieszkanie 7.
zdw 65 821

Pokoik
za 30 zł bez pościeli (elektrycz-
ność) wynajme. Śniadeckich 6,
mieszkanie 4.
zdw 65 819

Słoneczny
elektryczność dwom panom. —
Skryta 4, mieszkanie 6. zdw 65 824

Pokój
Plac Działowy 4, mieszkanie 1.
zdw 65 823

Pokój
klatki schodowej Ciesielski Św.
Marcin 64. zdw 65 817

Lepszy
pokój niekrepujący wynajme. Py-
ka, Górna Wilda 45, I. zdw 65 991

Pokój
dla jednego lub dwóch panów.
Długa 4, parter, prawo, w pod-
wórzu, u Gniatczyńskiej
zdw 65 768

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Kreta
23 m. 4. zdw 65 774

Centrum
trzem panienkom — panom. —
Marcin 29, III. zdw 65 772

Pokój
dla szkolnych panienek lub pa-
nów z utrzymaniem. Szulec, Pocz-
towa 12 zdw 65 853

Pani
wspólny 27 Grudnia 19, Strzelec-
ka. zdw 65 857

Pokój
dwom osobom, lub małżeństwu.
Długa 4, podwórze prawo I.
zdw 65 981

Pokój
umeblowany, frontowy, elektryka.
wynajme. Matejki 54, m. 11.
zdw 65 978

Niekrepujące
sypialka i gabinet Św. Marcin 13
mieszkanie 6. zdw 65 882

Studentkom
umeblowane. Zygmunta Augusta
10, IV. zdw 1166

Zygmunta Augusta 10a
mieszkanie 9, umeblowane, centr.
ogrzewanie. zdw 1167

2
pokoje eleganckie. Cieszkowskiego
8, m. 9. zdw 65 952

Wspólny
elegancki pani Mostowa 14, I.
prawo. zdw 65 623

Pokój
z klatki schodowej Kanałowa 18
II. piętro, mieszkanie 7.
zdw 65 624

Zamożniejszemu
panu pokój telefon utrzymanie.
bez Składowa 1, II piętro wej-
ście 3, mieszkanie 19. zdw 65 266

Frontowy
słoneczny, elektryczność, łazien-
ka, w niemieckim domu. Św.
Wojciech 31, II, mieszkanie 12.
zdw 65 578

Ladny
pokój umeblowany dwuosobowy
do wynajęcia. Górna Wilda 29,
m. 7. zdw 65 593

Pokój
dwuosobowy z utrzymaniem wy-
najme od 1 (studentowi) Wierz-
biecice 24 b, m. 19. zdw 65 574

Dwuosobowy
Zielona 1, parter, lewo.
zdw 65 601

Klatki
1-2 pokoje pianino Piotra Wa-
wrzyna 37, I. zdw 65 605

Paniom
pokój wspólny Garncarska 1, m. 8
zdw 65 620

Centrum
frontowy, słoneczny — inteligent-
nym. Male Garbary 3, II, pra-
wo. zdw 65 700

Pokój
frontowy na 2 osoby utrzyma-
niem. Grobla 28, II, mieszkanie 3.
zdw 65 769

Dwuosobowy
paniom Poznańska 57, mieszkanie 8.
przy Jasnej zdw 65 778

Pokój
dwuosobowy. Rybaki 12, miesz-
kanie 24 zdw 65 770

Pokój
wspólny paniom, panom wynaj-
mie Waliszka Wybieckiego 3.
zdw 65 789

Pokój
z utrzymaniem światła elektr.,
łazienka. Grobla 6, mieszkanie 9.
zdw 65 854

Pokoik
z utrzymaniem tanio. Skarbowa
15, parter, lewo. zdw 65 838

Pokój
umeblowany do wynajęcia.
Strzelecka 21, I, prawo.
zdw 65 844

Elegancki
pokój małżeństwu, elektryczność,
u samotnej. Wielkie Garbary 53,
m. 11. zdw 66 060

Elegancki
pokój dwom panom. Plac Sepie-
żyński 5, m. 7. zdw 66 066

Pokój
dobrze umeblowany, frontowy,
elektryczność, od 1 10 Wielkie
Garbary 50, II., lewo. zdw 65 708

Pokój
2 paniom. — Stroma 6, mieszka-
nie 9. zdw 65 925

Pokój
2-3 panienc p. Tischler, Św.
Marcin 66-67. zdw 65 812

Elegancki
pokój utrzymaniem sto złotych.
Wielkie Garbary 40, 4 prawo.
zdw 65 813

Pokój
lwoosobowy Woźna 14b, m. 14.
zdw 65 833

Pokój
Grobla 9 I., prawo. zdw 65 793

Studenta
na wspólny pokój przyjme. Kra-
sińskiego 4, m. 8. zdw 66 069

2 pokoje
małżeństwu zaraz. Kopernika 4,
mieszkanie 7. zdw 66 056

Pokój
3 osób. Czesława 11, m. 7.
zdw 66 072

Pokój
od podwórza skromny. Matuszek.
Działyskich 11 parter.
zdw 65 900

Dla
małżeństwa pokój z urządzeniem
kuchni. Pamiątkowa 12, mieszka-
nie 10. zdw 65 997

Pokój
2-3 panom lub paniom. Pół-
wiejska 13, m. 16. zdw 66 073

Student
wspólny pokój. Marsz. Focha 32,
m. 8. zdw 66 064

Ladny
dwa lub jednoosobowy niekrepu-
jący. Graniczna 14, mieszkanie 15
zdw 66 069

Pokój
dla jednego lub dwójga osób do
wynajęcia Bukowska 9, m. 1.
zdw 65 945

Dwuosobowy
Romana Szymańskiego 9, III.
prawo. zdw 65 889

Pokój
dla inteligencji tanio. Strzelecka
23, m. 5. zdw 65 896

Pokój
2 panom. Dolina 3, m. 7.
zdw 65 890

Pokój
elegancki, elektryczność, Szama-
rzewskiego 27, m. 15.
zdw 65 888

Pokój
z utrzymaniem, bez Słowackie-
go 20, wejście z Asnyka, II ptr.
zdw 65 887

Pokój
słoneczny, czysty, urządzeniem
kuchni. Wierzbicice 19, m. 26.
zdw 65 940

Męski
pokój do wynajęcia. Śniadeckich
23, m. 4. zdw 65 927

Pokój
frontowy umeblowany, elektrycz-
ność 1 lub 2 panom. Kwiatowa 7
II, prawo zdw 65 928

Pokój
elektryka, łazienka ewentl. utrzy-
manie Matejki 3, m. 8
zdw 65 920

Spokojnego
pana, panie na pokój przyjme.
Piekarzy 10, parter, lewo.
zdw 65 755

Pokój
2 osobom. Św. Marcin 20, m. 4.
zdw 65 773

Pokój
wspólny. Kopernika 8, I, prawo.
zdw 65 770

Plac Wolności 10 m. 13
pokój dwuosobowy kompletnym
dobrem utrzymaniem, elektryka,
łazienka, winda, 130 złotych od
osoby zdw 65 787

Frontowy
pracującemu, kaloryfer. Jeżycka
45, mieszkanie 7, narożnik Mie-
kiewicza zdw 65 788

Dwuosobowy
elektryczność Jeżycka 41, m. 6.
zdw 65 784

Pokój
do wynajęcia. Zupańskiego 19, m.
6. zdw 65 781

Pokój
dla panów wejście z klatki wy-
najme. Ogrodowa 20, I, prawo.
zdw 65 720

Ladny
pokój solidnemu panu bez, lub
dwom z utrzymaniem. Dąbrow-
skiego 70, mieszkanie 23.
zdw 65 828

Dwuosobowy
słoneczny zaraz do wynajęcia. —
Berska, Patrona Jackowskiego
19. zdw 65 799

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 11, wej-
ście 7. zdw 66 075

Centrum
dwa — trzyosobowy. Cieszkow-
skiego 7, III, prawo. zdw 66 077

Jednoosobowy
elektryczność. Szamarszewskiego
18/15, dom tylny I, piętro, m. 81
zdw 66 074

Pokoje
słoneczne jedno dwuosobowe elek-
tryczność, ogrzewanie centralne.
Niegolewskiego 12, III, mieszkanie 7.
zdw 65 694

Pokój
wspólny z własną pościelą. Śnia-
deckich 18, parter, lewo.
zdw 65 806

Pokój
Jackowskiego 3, I, lewo.
zdw 65 699

Pokój
duży elektryczność. Fredry 5. —
mieszkanie 8. zdw 65 698

Duży
czysty, telefon elektryczność od
zaraz na biuro lub mieszkanie. —
Św. Marcin 5, mieszkanie 18.
zdw 65 705

Pokój
elegancki dla urzędnika Zupań-
skiego 5, I., prawo. zdw 65 708

Pokój
frontowy, czysty. Poznańska 8/10
mieszkanie 8. zdw 65 707

Pokój
dwuosobowy, utrzymaniem. Św.
Marcin 5, II., prawo. zdw 65 710

Pokój
utrzymaniem, częściami, 1-3.
pianino. Półwiejska 2, III, pra-
wo. zdw 65 948

Małżeństwu
słoneczny, umeblowany wynaj-
mie. — Bedyński, Różana 21, I,
dom ogrodowy. zdw 65 905

Pokój
panu Zielona 3, parter, lewo.
zdw 65 970

Pokój
balkonowy, niekrepujący z wszel-
kimi wygodami wynajme. Jan-
kowski, Kreta 28. zdw 65 969

Pokój
dwuosobowy, elektryczność. —
Spokojna 25 a, II., prawo.
zdw 65 968

Słowackiego 37
pokój umeblowany z łazienką
elektr. światłem wolny Plebań-
ska. zdw 65 967

Wspólny
Półwiejska 33, mieszkanie 5.
zdw 65 962

Czysty
jasny pokój przy inteligentnej ro-
dzinie, cena 60 zł. Poczta 26,
mieszkanie 10. zdw 65 961

Pokój
paniom — panom. Kwiatowa 13,
III, prawo. zdw 66 089

Pokoik
osobne wejście wynajme Weso-
łowska 27 Grudnia 16, IV, lewo
zdw 65 998

Niekrepujący
pokój dwom panom centralne o-
grzewanie. Maszalska 7 a, I.
zdw 65 989

Gwarna 10
m. 6. Pokój 2-3 panom, tanio.
zdw 66 015

Małżeństwu
bezdzielnemu lub 2 panom pokój
umeblowany frontowy z wygoda-
mi wynajme. Marsz. Focha 74,
m. 4. zdw 66 013

3 Maja 3
pokoje umeblowane. Dom ogrodo-
wy, I, m. 17. zdw 66 022

Wspólny
oraz dwuosobowy. Wierzbicice
39 a, mieszkanie 10. zdw 66 021

Pokój
frontowy wejście klatki schodo-
wej. Kopernika 10 a, I.
zdw 66 011

Pokój
frontowy kulturalnym do wynaj-
ęcia. Skarbowa 20, I, mieszkanie
4. zdw 66 025

Pokój
panu. Mickiewicza 19, mieszka-
nie 6. zdw 66 027

Pokój
1-2 osobom, elektrycznością.
Kraszewskiego 8, I, prawo.
zdw 66 057

Paniencę
na pokój Wielka 6, m. 21.
rw 2843

Pokój
niekrepujący elektryczność. Szew-
ska 9, III, lewo. rw 2848

Przyjmę
panów lub panie na pokój od 1.
Wodna 22, I, m. 9. rw 2852

Pokój
dla panów wejście z klatki wy-
najme. Ogrodowa 20, I, prawo.
zdw 65 720

Ladny
pokój solidnemu panu bez, lub
dwom z utrzymaniem. Dąbrow-
skiego 70, mieszkanie 23.
zdw 65 828

Dwuosobowy
słoneczny zaraz do wynajęcia. —
Berska, Patrona Jackowskiego
19. zdw 65 799

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 11, wej-
ście 7. zdw 66 075

Centrum
dwa — trzyosobowy. Cieszkow-
skiego 7, III, prawo. zdw 66 077

Jednoosobowy
elektryczność. Szamarszewskiego
18/15, dom tylny I, piętro, m. 81
zdw 66 074

Pokoje
Gwarna 8, III, prawo. zdw 66 040

Pokój
umeblowany telefon zaraz. Ma-
tejki 57, parter, lewo.
zdw 66 105

Duży
2-3 osobom (używanie pianina,
kuchni, łazienki), Matejki 51, m.
7. zdw 66 103

Gabinet
elegancki względnie dwa pokoje.
telefon. Kreta 7, III, prawo.
zdw 66 097

Śródmieście
dwuosobowy. Wrocławska 3. —
mieszkanie 5 zdw 66 076

Komfortowy
pokój wynajme. Młyńska 2, parter
mieszkanie 6. zdw 66 036

Dla
jednej lub dwóch inteligentnych
osób z utrzymaniem lub bez.
Szwajcarska 15, m. 7. zdw 66 117

Pokój
utrzymanie (bez) 2 intelig. osób.
Poczta 28, Drowa Korbońska.
zdw 66 138

Pokój
1 lub 2 panom. Zacisze 3, m. 2.
przy ul. Jasnej. zdw 66 134

Dobrze
umeblowany dwom osobom. Da-
browskiego 54, I, prawo.
zdw 66 092

Lepszy
pokój umeblowany czysty front.
elektr. 1, 10, I, osobie. Poplińskich
7, parter, m. 4. zdw 65 719

Pokój
1-2 osobowy klatki schodowej —
czysty 1, 10, Wrocławska 35, m. 3
zdw 65 725

Słoneczny
Małckiego 10, mieszkanie 4.
zdw 65 739

Dwuosobowy
Wierzbicice 17, parter, prawo.
zdw 65 737

Pokoik
czysty, elektryczność, Składowa
11, m. 9. zdw 65 747

Wolny
pokój. Ratajecka 7, Klika.
zdw 65 746

Pokój
tanio Wysocki, Spokojna 27, II.
zdw 65 745

Małżeństwu
balkonowy, ciepły, elektryczność.
Poznańska 27, mieszkanie 4.
jw 1535

Dwuosobowy
osobne wejście, elektryczność. —
Poznańska 27, mieszkanie 4.
jw 1536

Pokój frontowy
ładny umeblowany światło elek-
tryczne telefon do wynajęcia. —
Skarbowa 5, m. 11. jw 5897

Dwuosobowy
balkonowy, elektryczność, ewtl.
pianinem, telefonem, czysty, nie-
krepujący. W. Garbary 43, II
prawo. zdw 66 169

Pokój
umeblowany. Patr. Jackowskiego
27, m. 9. jw 1541

Pokój
wynajme dwom panom. Rynek
Jeżycki 3, m. 7. jw 1543

Elegancki
pokój do wynajęcia. Słowackiego
25, parter, lewo. jw 1540

Pokój
dwuosobowy ew. utrzymanie. Da-
browskiego 36, m. 7. jw 1538

Pokój
czysty, jasny, elektr. utrzyma-
niem dwom panienkom na posa-
dzie lub panom wynajme. Prusa 2
m. 7. jw 1537

Pokój
umeblowany dla solidnego pana
lub pani. Matejki 65 a, m. 4.
jw 1533

12 SZUKA POKOJU

Zi 500
dzierżawy naprzód za duży pró-
bny pokój z wygodami lub miesza-
nie dwupokojowe śródmieście.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 437

Próżnego pokoju
ewentualnie z kuchnią możliwie
wprost od gospodarza poszukuje
bezdzielnego wdowiec kolejarz. Zgl.
Kurjer Poznański zdw 65 199

Pokoju
niekrepującego umeblowanego
poszukuje. Oferty z ceną Kurjer
Poznański zdw 64 855

Gimnazjasta
poszukuje stancji. Oferty Kurjer
Poznański zdw 64 608

Śródmieście
dla urzędniczki. Pościel, cenę.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 65 599

2 pokoje
przyłegłe, osobowy, dwuosobowy
do każdego osobne wejście, zu-
pełnie niekrepujące, w śródmie-
ściu dla 3 studentów, obszerne i
ładnie umeblowane. Maksimum
180.— Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 599

Pokoju
z telefonem na spokojne biuro
techniczne z ewentualną współ-
pracą praktykantki poszukuje in-
żynier. Kurjer Poznański.
zdw 65 536

Student
medyczny poszukuje pokoju po-
jedynczego przy inteligentnej ro-
dzinie. Oferty podanie ceny Kur-
jer Poznański zdw 65 512

Pokoju
małego bez utrzymania w cen-
trum. Oferty cena Kurjer Pozn.
zdw 65 542

Pokoju
czystego Jeżyce utrzymaniem
(bez). Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 545

Pokoju
z fortepianem utrzymaniem cen-
trum, wygody poszukuje pani.
— Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 459

Klatki
schodowej wprost od gospodarza
umeblowanego nieumeblowanego
z kuchnią inteligentny solidny.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 101

Pokoju
próżnego dla personelu. Okolice
Świrusia lub Małckiego. Oferty
Kurjer Poznański zdw 65 866

Dużego
próżnego pokoju szukam od 1. X.
31. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 65 780

Pokoju
sympatycznie umeblowanego po-
szukuje przyjezdny. Warunek od-
dzielne niekrepujące: wejście
wprost z klatki schodowej. Oferty
Kurjer Poznański zdw 65 811

Solidny pan
szuka pokoju skromnego niekre-
pującego. Podanie ceny. Kurjer
Poznański zdw 65 942

Student
za pokój udzieli korepetycji. O-
ferty Kurjer Poznański zdw 66012

Pedagog
młody, akademickie wykształce-
nie, pomoże w naukach za
skromny pokój. Oferty Kurjer
Poznański zdw 65 855

Jednego
telefonem na biuro, drugiego
mieszkalnego śródmieściu. Zgło-
szenia telefon 87-64. zdw 66 026

Student
poszukuje pokoju z elektr. usłu-
gami okolice Kretę Jeżyce, nie
wyżej II ptr. Oferty do Kurjera
Poznańskiego nw 5892

Student
poszukuje jednoosobowego pokoju
do 40 zł. Oferty przyjmuje
Kurjer Poznański nw 5890

Student
poszukuje stancji z całkowitem
utrzymaniem, z urządzeniem ła-
zienki. Oferty pod 4229 do Biu-
ra ogłoszeń Wallis Toruń.
nw 5886

Małżeństwu
młode poszukuje pokoju niekre-
pującego. Cena Kurjer Poznań-
ski zdw 66 066

Poszukuje
od 1. 10. br. pokoju umeblowanego
wraz z całym utrzymaniem dla
studenta medycznego w śródmie-
ściu. Oferty proszę nadsyłać M.
Wojciechowska, Toruń, Szeroka
26. Ksieźarnia. zdw 66 127

Urzędniczka
żnióstwa szuka pokoju słonecz-
nego czystego, elektryczność, ła-
zienka, śródmieście. Oferty cena
Kurjer Poznański zdw 66 142

Bezdzielne
małżeństwo poszukuje taniego po-
koju. Oferty Kurjer Poznański
zdw 66 054

Oficer
poszukuje 3-4 pokojowe mieszka-
nie w mieście, słoneczne, wygody.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 754

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje pokoju uży-
waniem kuchni cenę. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 66 051

Studentki
dwie poszukują pokoju w śród-
mieściu bez utrzymania, pościeli.
Oferty Kurjer Poznański
nw 5903

Lokal
w suterenie na warsztat, skład
wynajme. Garncarska 2, Wska-
że dozorca. zdw 65 222

Ubikacje
przemysłowe mniejsze, większe
do wydzierżawienia. Gospodarz.
Dąbrowskiego 88. zdw 64 578

Skład
100 mtr. przy ulicy Marszałka
Focha za zgodą gospodarza tanio
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 64 854

Ubikacje
parter, I. piętro, sklep 360 m.
kw. Wielka oraz parter 300 m.
kw. Św. Marcin, na hurtownie,
przemysł wydzierżawie. Bukow-
ska 43, mieszkanie 5. zdw 65 579

Na pracownię
jasna duża ubikacja. Zgłoszenia
Wichrzycka, Górna Wilda 44.
zdw 65 455

Skład
i dwa pokoje świeżo odrestaura-
wane do wynajęcia. Garncarska 5
zdw 63 031

Duży
frontowy pokój z telefonem świa-
tłem elektrycznym na biuro do
wynajęcia. Woźna 14b, I, m. 12.
zdw 65 916

Stajnię
2-4 lub 6 koni przy dworcu wy-
najme. Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 959

Suterenę
na warsztat lub składnice wy-
najme gospodarz Woźna 1.
zdw 65 959

3
ubikacje na biura lub handel przy
Wodnej 2, I piętro do wynajęcia
Wiadomości Jaroszewski, Maszta-
larska 6. zdw 65 958

Poszukuje
próżnej ubikacji nadającej się
na restaurację w Poznaniu. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 904

Biuro
1-3 wynajme. Poczta 11, m. 9.
Zgłoszenia 2-4. zdw 65 765

5 ubikacji
na wysokim parterze w centrum
miasta, nadające się na biura lub
lokale handlowe, zaraz do wynaj-
ęcia wprost od gospodarza. —
Oferty zdw 65 949

Pokój
na biuro, telefon, śródmieście. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 65 935

Ubikacji
fabrycznych tylko Wida szukam
informacje telefon 77-06.
zdw 66 090

Trzy ubikacje
parterowe, centralne ogrzewanie
przy rynku nadające się na każdy
przemysł od gospodarza. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 66 014

Pokoju
z telefonem w śródmieściu, próż-
nego poszukuje na biuro organi-
zacja zawodowa. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański pod zdw 65 914

Lokal
handlowy ul. Kraszewskiego do
wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn.
jw 1526

14 DZIERŻAWY

Skład
kolonialny z mieszkaniem w ma-
łym mieście handlowym zaraz do
wydzierżawienia. Oferty Kurjer
Poznański nw 5794

Plac
w pobliżu Tamy Garbarskiej
wydzierżawie Szczegóły: Składo-
wa 12, m. 8. zdw 64 709

Ubikacje przemysłowe
z elektryką dla zapędu wraz z
placem około 600 mtr. w Pozna-
niu Łukaszczyca 26, oddam w
dzierżawę na przystępnych war-
unkach Celem obejrzenia zgła-
szyć się na miejscu do J. Gier-
lińskiego. Zgłoszenia piśmie
Bałanowska, Gniezno, Września-
ska 9, m. 4. nw 5877

Przedsiębiorstwo
fabryczne poszukuje odpowied-
niej 800 kw m., możliwie parter,
zamknięte, podwórza. Oferty
tylko z podaniem dzierżawy do
Kurjera Poznańskiego zdw 65 575

Młyna
wodnego w powiecie poznańskim
poszukuje celem kupna lub
dzierżawy. Potrzebna siła od 35
H. P. Oferty Kurjer Poznański
zdw 65 576

Surowców
hurt, jedyny na miejscu, większe
miasto powiatowe, oddam natych-
miast w dzierżawę. Oferty Agencja
Kurj. Pozn. Krotoszyn
nw 5906

Wydzierżawie
pracownię cukierniczą, Kawiarnia
Marszałka Focha 52.
zdw 65 558

Ubikacje
na stajnię lub składnice za do-
wydzierżawienia. Wierzbicice 37.
zdw 65 584

Piekarnię
w wielkiej wsi, kościół, szkoła,
kolej w miejscu istniejąca 50 lat
wydzierżawie. Adres Kurjer. Poz-
nański zdw 65 501

Piekarni
w dzierżawie (ewentl. z cukiernią
lub kolonjalką) poszukuje. Wa-
runki Kurjer Poznański
zdw 65 597

Plac
1.000-2.000 m². okolice Wierz-
biecice, wydzierżawie. Telefon
74-10. zdw 65 729

Dzierżawia
Resztówka 550 morg. bonitacja
2.40, pałac w pięknym dużym
parku, letnisko, blisko las, pałac
16 pokoi, centralne ogrzewanie,
własne światło elektryczne we
wszystkich zabudowaniach 2 km
od stacji, 10 km od Gniezna. —
Przebiecie 20.000. Zgłoszenia St.
Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4.
zdw 65 901

Dla rzeźnika
skład z warszatem lodownia mie-
szkaniem, nadaje się bekony od
właściciela za dzierżawę. Oferty
Kurjer Poznański zdw 66 115

Gospodarstwo
50 morg przy Poznaniu matwym
inwentarzem, ubikacjami, wy-
dzierżawie. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 66 088

Piekarnia
z składem i mieszkaniem zaraz do
wydzierżawienia. Zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego nw 5898

Piekarnia
dobrze prosperująca zaraz do wy-
najęcia, dzierżawa podług umowy.
Kmieciak, Krotoszyn, Kaliska 72.
nw 5904

Składnica
obok dworca z bocznica około 2600 mtr kw z szopami sprzedamy — wydzierżawimy lub zamienimy na mniejszą za dopłatą. Zgłoszenia: Poznań skrytka 131 zdw 63 566

15 UZDROWISKA
„Milowody“, zakład przyrodoleczniczy
leczy nerwy i choroby wewnętrzne. Ceny niskie. Poczta stacja kol. Oborniki Wlkp. zdw 1045

Pan
poszukuje spokojnego pobytu na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 108

16 OSOBISTE
Czując opiekę
dobre utrzymanie przy znacznej rodzinie znajdzie starsza osoba w procencie za wypożyczenie na I hipotece 15 tysięcy (wartość obiektu 37 tysięcy). Zgłoszenia Kurjer Poznański nr 5833

Francuskiej
konwersacji wzamian niemieckiej poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 582

59 364
poniedziałek 8 wieczorem. zdw 65 554

Studentka
którą 29. 8. 31 jechał z siostrą II kl. Zakopane — Poznań musiał opuścić przedział zamieniony dla kobiet. Upraszam o laskawy spieszny adres do Kurjera Poznańskiego zdw 65 816

64 965
Oczekuje odpowiedzi. zdw 65 895

Pana
piątek 25. 9. godz. 12 przed Zygalskim (Kurjer), list odebrałam zapóźno. Wobec tego w poniedziałek godz 12 przed Zamkiem ten sam znak. Za interesowaną zdw 65 893

„Ciekawemu“
Bywam zwykle czytelną Dippa około piątej po poł. „Niewiadzialna“.

21 ZGUBY
Znaleziono
bransoletki. Wszystkich świętych 6. 1. zdw 65 611

Zaginął
kanarek żółtożary uciążliwego znalezienie proszę o oddanie. Za wywagrodzeniem. Nowy Rynek 4. m. 6. zdw 66 085

Szal
zagubiony płatek wiewiórki poznana osoba. Oddać Winiewicz Św. Marcin 25 (nagroda). zdw 66 107

22 ROZMAITE

Pała
pluszowe wytłaczam tani w desenie najmodniejszych futer. Marja Magdalena 1. mieszkanie 6. Pw 7519/20-57.101

Chiromantka
przepowiada z kart i reki. Seweryna Mielżyńskiego 22. m. 8. zdw 64 915

Detektywne
biuro Greif od 20 lat Obserwacja wywiady. Ratajczaka 15 (Apollo). zdw 63 529

Futra
modernizowanie, naprawy, poszukiwanie wykonuje rzetelnie Janowski. Kreta 23 drugi dom od Młyńskiej dawniejszy mistrz Bodego. Wrocław. zdw 65 225

Salon
mód, pracownia sukien li najnowszymi modeli najnowszej wypracowanie; dział angielski plastry talowych, kostiumów, amazoнок — Zależne zamówienia wykonuje w 24 godzinach firma Janowski. Kreta 23. zdw 65 226

„Krystyna“, ul. Fredry 6
poleca szykowne kapelusze damskie, przyjmuję zamówienia jak i wszelkie prace w tym zakresie. zdw 65 206

Na jesień
niezbędne suknie, kostiumy, swetry, jumpy, pulowery wykonuje przerabia „Tricot“ Szumański-go 10 przy Świętokrzyskim mieszkanie 12 Pw 7242-37.166

Akuszka
Kleinwächterowa. Poznań, centrum, ulica Romana Szumańskiego 2. pierwsze piętro. lewo, drugi dom od pl. Świętokrzyskiego zdw 63 142

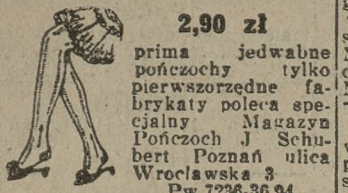
Domokrążni
kupia korzystnie okazyczne północny skarpetyki Aleje Marcinowskiego 2 parter. „Emzet“ zdw 63 941

Odnisy
maszynowa powielanie — tani. Biuro. Piekary 6 zdw 64 289

Fotografie
portrety Bracia Pecherscy — Aleje Marcinkowskie nr 8 — Ceny niższe zdw 63 276

Worki
jutowe, linae z metalu i inne, nowe oraz używane do wszelkich celów oraz szycie powierzonych worków placht itp. wykonuje i dostarcza po cenach konkurencyjnych R. Kunert i Ska T z o. p. Poznań Woźna 12 tel. 20-21. „Wzorka worków placht i nam.“ w. hurtownia filców i brezentu. Pw 6988-35.9

Krawcowe - krawcy
posiadający własne pracownie w Poznaniu i Pomorzu. mogą zarobic przyjmując zniszczone palta pluszowe do wytłoczenia deseni pod futra. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 64 160

Krawiec
wykonuje gwarantowane ubrania 30—40 zł Józefa 9. parter. lewo. zdw 65 905

Obiady
kolacje smaczne tani wydaty Jadłodajnia Półwiejska 17. zdw 65 885

Krawcowa
wykonuje wszelkie prace tani oraz przyjmie uczennice. Ogrodowa 16 podwórze. zdw 65 763

Krawcowa
działa na płaszcze suknie poleca się poza dom 4. 12. dziennie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 65 771

Sokołowski Pracownia sukien św. Marcin 78 II
wykonuje płaszcze suknie, kostiumy oraz przerabia podług najnowszych modeli po cenach jak najniższych Naprawa futer. Panny do nauki. zdw 65 963

Futra
gotowe i na miarę skórkę i blamy w wielkim wyborze po cenach bardzo korzystnych poleca Z Królikiewicz Poznań Podgórna 6 telefon 58 87. Przerobki wszelkich futer według najnowszych fasonów — Przyjmuje asygnaty Tow. Kredyt. Pw 7009 32.26

Krawcowa
wykonuje po znacznie niższych cenach płaszcze, suknie. Feglerska. W. Garbary 33. rw 2842

Szukam
dla porządnej pracownicy rodziny stróżka. Laskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 65 850

Sluchawki telefoniczne
winien odkażać każdy według rozporządzenia p. wojewody z dnia 23. 5. 31. Piyn do samodzielnego odkażania poleca apteka w Bazarze. telefon 50-80. zdw 66 039

Chiromantka
przyjeżdża. przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość. dobrze z rak kart. Romana Szumańskiego 8. podwórze. parter. lewo, przy Placu Świętokrzyskim. zdw 66 111

Cierpiącym
na reumatyzm, artretyzm, ischias zapalenie stawów, choroby skóry nawet w stanach przewlekłych polecam skuteczny środek. Zadać cenie prospektu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 714

Salon mód
Wykwintna pracownia kapeluszy damskich. Przyjmuje zamówienia. Przerabiam ze starych na najnowsze modele oraz kapelusze żalobne. Duży wybór modeli gotowych. Ceny bardzo przystępne. — F. Niemyska. ul. Matejki 1. II. piętro. telefon 72-16. zdw 65 753

Sukienki
od 8. płaszcze kostiumy od 15. bielizki od 3 zł wykonuje eleżancko szybko. Waly Królowej Jadwigi 3a. parter. lewo. zdw 65 751

Kurs modniarski
Oznajmiam, że na pierwszy okres szkolny modniarstwa kapeluszy damskich posiadam miejsce wolne dla czterech uczennic. Zgłoszenia przyjmują do dnia 15 października. Koszt kursu 150 zł. płatne w trzech ratach. „Salon Mód“ — F. Niemyska. Matejki 1. II piętro. telefon 72-16 zdw 65 752

Kostiumy
płaszczki i futra wykonuje pierwszorzędnie P. Binkowski Szumańskiego 27. Ceny bardzo przystępne. jw 1539

Koldry
wykonuje, stare przerabia. Smoczyńska Kwiatowa 8. zdw 65 874

Kuśnierka
zna pierwszorzędna prace berlińska fasonowania, naprawiania wszelkich futer damskich, oraz podciąganie futer. Naszywanie kolnierzy. Niskie ceny. Rybaki 20a. I. front. zdw 65 937

Salon Mód „Zofia“
wykonuje w 24 godzinach, eleganccko i tani suknie, płaszcze, kostiumy. Bukowska 3. zdw 65 917

Przepisuję
maszyną polsku niemiecką. francusku. Dzielnicy 7. m. 2. zdw 65 104

Sprzedam
za gotówkę nowe pianino czarne Arnolda Fibigera. nowy sztuczek platirwany 12-osobowy. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 738

Abażury
stylowe oraz modern wykonuje po cenach przystępnych. Drzewoski. Polna 18. zdw 65 517

Kto stracił
na dłużnikach polskich lub zagranicznych wzgl. ma pretensje waplwe. zechce podać bliższe szczegóły firmie „Providencia“ Międzynarodowe Biuro Informacyjno-Inkasowe. Poznań. św. Marcin 18. — 3. zdw. 65 640

Malarz
wykonuje prace dobrze tani i przedko Oferty Kurjer Poznański zdw 65 453

Pracownia Gorsetów „Wanda“
Ratajczaka 27 wykonuje szybko sumienne wszelkie gorsety pasy sportowe do podcięży itp. Biustonosze wszelkiego rodzaju, oraz reparacje zdw 65 451

Koncesja
na wyszynk wódek zaraz na powiat. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 64 479

Wykonuję
garderobe damska, gustownie, noszoną modernizuje. „Felicia“ Wierzbicie 17. front. zdw 65 499

Student
krytycznym położeniu, prosi o życzkę. Kurjer Pozn. zdw 65 673

Damskie
płaszczki i kuśnierstwo podług najnowszych modeli wykonuje fachowo: tani Domaszewski. Sew. Mielżyńskiego 22 zdw 64 902

Dla towarzyszy
największe i najjaśniejsze źródło dla bibliotek szkolnych, prywatnych, wypożyczalni książek. Wielki wybór. Mocne oprawy. „Książka Antykwarjat“ Woźna 12. Dom firmy Kuźaj. Woźna 12. zdw 65 127

Malarza
taniego szukam zaraz Zgłoszenia Oredownik zdw 65 179

Przyjmuje
wielkie ręczne robotki drobniarzy artystyczne bardzo tani. — Wielkie Garbary 35 w podwórzu. zdw 65 409

Fabrykanci koniec przesilenia
gospodarczego przez wzmocną sprzedaż. — Przedstawiciel firm eksportowych komisjonera wyjeżdża wkrótce do Francji. Szwajcari, gotów objąć kilka artykułów masowej sprzedaży, także opatentowane wynalazki przyjmują do rozwikłania zawile sprawy rozliczenia. Zgłoszenia „Par“ Poznań. pod „Szwajcariją“ Pw 7 533-72.72

Zwózki
wielkie wykonuje. Telefon 2970. Św. Marcin 46. zdw 65 860

Okrajki
wykonuje tani J. Szymańska. ul. Staszica 22 m. 16. zdw 65 569

Inwalida
wojenny, mechanik na maszyny biurowe, wykonuje wszelkie naprawy i czyszczenie maszyn na miejscu. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań Fredry 7. pokój 47. telefon 39 97. zdw 65 631 a

Chiromantka
z dwójka kart książki i klucza. Szumarszewskiego 47. m. 30. podwórze. zdw 65 712/13

Oczka
podnoszą pończoszczką, trykotach. Michałska św. Marcin 63 zdw 65 926

Przerabiam
damskie kapelusze tani. Mistrzy ni stroju Wroniecka 24 II. zdw 65 863-4

23 OZENKI
Kupiec bławatnik
lat 28, samodzielny, oficer rezerwy, przystojny, posiadający własne przedsiębiorstwo, majątek 75 000, poszukuje na tej niezwyklej drodze towarzyszy życia do lat 26, przystojnej, zdrowej, inteligentnej, z lepszej rodziny, materialnie niezależnej. Wyczerpujące zgłoszenia, możliwe z fotografią, która się zwraca pod słowem honoru, proszę przesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 65 131. Pośredniow rodziców mile widziane.

Wyszczałconą
muzykalną panienką na dobrej posadzie, pozna z powodu braku znajomości, pana szlachetnego charakteru, religijnego i solidnego od 30—40 lat, chętnie profesora, sędziego lub urzędnika na wyższym stanowisku. Cel matrymonialny. Poważne oferty możliwe z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 65 378

Z powodu
braku znajomości poznam moja siostrę, unię wykształcenie samodzielną egzystencją w Poznaniu, która nie rzuca, adwokata, lekarza wyższego urzędnika odpowiadającego równemu wykształceniu, nieskazalnego charakteru, wiek 35—40, majątek dla obopólnego dobra 20—25 tysięcy koniecznie. Dyskrete ręce słowem honoru sprawie traktuję poważnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 730

Inteligentny
kupiec lat 46, przychylny bez nacisków, gdańszczanin, majątny, poszukuje znajomości skromnej, przystojnej pani z własnym domem lub sklepem, do lat 36, w celu matrymonialnym. Może być nieszczęśliwa z amana życiem. Oferty z fotografią, która się zwraca do Kurjera Poznańskiego pod zdw 64 513

Dla
mej krewnej pani lat średnich z braku znajomości poszukuje przyjaciela (wdowcy nie wykluczeni). Cel matrymonialny. Bliższe szczegóły osobiste. Proszę pisać na adres: A. Jasko, Poznań, Karwowskiego 12 a. zdw 65 080

Dla jedynaczki
młodej przystojnej wykształconej, panny córki właściciela ziemskiego 1500 morg poszukuje odpowiedniej partii. Piotr Mrówka. Ostrów (Wlkp.) Kościuski 2. zdw 65 236

Kawaler
lat 36. były oficer inwalida wojenny, posiadający kilka tysięcy ożeni się z panną lub wdówką posiadającą gotówkę skład wgl. restaurację lub gospodarstwo rolne. Oferty z fotografią Kurjer Poznański zdw 64 310

Panna
inteligentna szatynka lat 27 nie biedna z braku znajomości panna szuka odpowiedniej partii. Anonim w kos. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 65 862

Przystojna
wdówka z inteligencji, wysoka, ładna lat średnich uczciwa szlachetnego charakteru z własnym mieszkaniem w Poznaniu i wdówką zapoznaną pana kulturalnego na stanowisku do 50 l. Cel matrymonialny. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 65 880

Starszy
emeryt szuka znajomości starszej bezdzietnej osoby z mieszkaniem celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 606

Kulturalna
panienka lat 28 religijna, posiadająca realność, poszukuje męża lepszego urzędnika ewentl inne stanowisko. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 65 790

Kawaler
lat 40, własnym mieszkaniem — ożeni się miłą, skromną panną. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 65 702

Profesora
lub wyższego urzędnika, blisko emerytury, o szlachetnym charakterze, szuka w celu matrymonialnym wykształconą, o dobrych zaletach kobietę, z dobrego rodziny, właścicielką dobrej prosperującej księgarni w dużym mieście. Poważne zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 65 941

Dwie przyjaciółki
lat 23 i 30 miłego usposobienia, gospodarne, religijne lecz biedne pragną poznać inteligentnych panów. Cel matrymonialny. Tylko poważne oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 67 851

Młody
nawekroś przystojny kawaler, kupiec, na kierowniczym stanowisku, z dobrej rodziny z majątkiem ca 150.000 zł., szuka odpowiedniej panny w celu matrymonialnym. Pośrednictwem krewnych mile widziane. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 126

Dwie szatynki
lat 19 i 21 przystojne, niebrydkie, miły i kulturalne, z wyższym wykształceniem posiadające 30.000 gotówek, poszukują znajomości w celu matrymonij. Panowie na wyższym stanowisku zechcą złożyć oferty koniecznie z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 66 124

Panienka
z posagiem 70 000 (gotówka) poślubi kulturalnego pana. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 139

Znajomości
matrymonialne ułatwia dyskretne biuro „Wanda“ Fabryczna 35a m. 20. zdw 66 133

Blondyn
lat 24, na posadzie zapozna miła oświeca cel: późniejszy ożenek; dyskretnie zwrót fotografii. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 147

Dentysta
samodzielny, posiadający dobrą, szeroką praktykę, większe miasto powiatowe, szuka towarzyszy życia. Panie posiadające, odpowiedni posaż zechcą laskawie złożyć oferty do Kurjera Pozn. w 5005. Rzecz traktuje się honorowo.

Niebiesdny
samodzielną, zapewnioną egzystencją, trzydziestotrzyletni, kawaler poszukuje odpowiednich znajomości. Cel matrymonialny. Poważne wyczerpujące zgłosz. proszę skierować Kurjer Pozn. jw 1530

24 NAUKA
Kurs tańców rozpoczynamy
Mikolajczak, Kledecka Poczta 29 Pw 7247-38.216

Kursy tańców
tanie Opalski. 27 Grudnia 19. 11 zdw 64 548

Lekcji francuskiego
Kto podejmie się nauczyć dorodzie, języka francuskiego gruntownie i w krótkim czasie? — Oferty z podaniem warunków i kosztów za lekcje trzy razy tygodniowo udzielenie. Oferty Kurjer Poznański pod zdw 64 725

Angielka
rodowita z Londynu udziela lekcji konwersacji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 64 916

R. de Brugière
lektor U P udziela lekcji języka francuskiego, konwersacji według najnowszych i najszybszych metod Ul. Matejki 59 zdw 61 415

Szkoła Tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 I Kursy początku jace uzupelniajace lekcje orywatne. Pw 7232 36.92

Angielskiego
gruntowne udzielam. Wymowa londyńska. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 63 139

Student
rutynowany korepetytor udzieli lekcji za utrzymanie względnie mieszkanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 330

Francuski
teoria praktyka również matuzystom Ratajczaka 29 III lewo zdw 64 847

English
lady wanted by Polish gentleman for English conversation. — Apply to Kurjer Poznański zdw 65 630

Francuskiego
udziela doświadczona nauczycielka (z paryskiego uniwersytetu) Św. Marcin 64, mieszkanie 13 — front. zdw 65 590

Dwaj
uczniowie udziela korepetycji, dobrze i tani. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 502

Studentka
doskonała korepetytor a korepetycji. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 654

Szkoła Makowskiego Sensacja Paryża „Rumba“
Nowy taniec, oparty na motywach hawajskich. Lekcje rozpoczyna 5 października. Szczegóły wkrótce. Pw 7 534 57.111

Matematyk
udzieli korepetycji Oferty Kurjer Poznański zdw 65 432

Kursy
kroju i szycia II. Sroczyńskiej, Wrocławska 26 — 7. zdw 65 471

Absolwent
uniwersytetu (filologia) poszukuje lekcji na prowincji Posiada również znajomość wielu sportów oraz gimnastyki nowoczesnej. — Oferty Kurjer Poznański zdw 65 466

Kto
udzieli konwersacji francuskiej za niemiecką? Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 67 998

Student
prawa dzielną, energiczną udzieli korepetycji — specjalność łacina. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 464

Francuskiego
konwersacji, lekcji, doskonały akcent, dyplom zagraniczny udzieli absolwenta romanistyki. — codzina 2:50 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 483

Konwersacji
lekcji niemieckiego udziela młoda osoba z Berlina Oferty Kurjer Poznański zdw 67 50

Kursy tańców Szczyrkówny
Zgłoszenia Rzeczypospolitej 9. I. piętro. zdw 64 919

Poznańskie Kursy Budownictwa
Kraszewskiego 17. III. prawo, przyjmują jeszcze zgłoszenia na kursy Pw 7 528-57.117

Gry
fortepianowej udziela gruntownie Kamieniczna, Długa 11. zdw 65 661

Młoda
Francuzka udziela lekcji konwersacji francuskiego dzieciom szkolnym Św. Wojciech 4. mieszkanie 4. zdw 65 736

Nauka
fizyki, matematyki udziela profesor. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 631

Studentka
udzieli korepetycji. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 583

Kursy
stenoigrafii, pisania na maszynie, księgowości rozpoczynam 1 października. Teran Zawadowski Strzelecka 33 i Poznańska 28/30. Dla urzędników i niezamężnych znaków. zdw 63 361/2

Ondulacji
kurs tani udzielam Oferty Kurjer Poznański zdw 65 792

Kursy
handlowe rozpoczynam 1 października Kromczyńska, Ogrodowa 16 II. zdw 65 738

Kolnierz 20 gr
z praniem 25 każdego rodzaju bielizne po najniższych cenach. Pralnia Piekary 3. zdw 66 095 6

Dla uczennic szkół kursistek
pensjonat Aleje Marcinkowskiego 19. Warunki bardzo przystępne. Suszczyńska. zdw 65 911

Od
1 października rozpoczyna się nowe kursy tańców, początkujące i uzupełniające. — Zapisy Kwiatowa 4. parter, lewo. zdw 65 912

Akademja Tańców Wituszkowskich
po powrocie rozpoczyna 1 października. Ostatni przebieg taneczny „Rumba“. Pw 7542-57.119

Szkoła Tańców Modernistycznych Jaroslawa Średzińskiego
Strzelecka 3. zdw 66 078

25 MUZYKA
Piano
oddam do ćwiczeń po zł. 35. miesięcznie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 102

Poznańska
Szkoła gry fortepianowej Wpisy Wodna 8 Dla niezamężnych ulgi zdw 59 636

Profesorka
fortepianu dyplom wirtuozowski, studia zagraniczne nowoczesna metoda. Ratajczaka 29. III. lewo zdw 64 848

Lekcji
gry fortepianowej udziela dypl. nauczycielka Ogrodowa 3. parter zdw 65 410

Nuty
przepisuje (fortepian) Jakubowski, Wilda. Strumykowa 7. III. zdw 65 382

Lekcji
gry skrzypcowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. — Kaulfussówna, Wilda Strumykowa 7. III zdw 65 38

Wypożyczalnia nut
na dogodnych warunkach Dippel,
Plac Wolności 11. zdw 66 048

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej cenę drobnych.

Maturzysta
książkowy, z dłuższą praktyką biurową, biegły w sprawach sądowych, podatkowych, pisaniu na maszynie, języku niemieckim, poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dw 1162

Szofer - mechanik
długoletnia praktyka z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 728

Zdolna
bufetowa poszukuje posady 1. 10. Miejscowość obojetna. Łaskawe oferty pod adres: M. Nawrocka, Poste restante, Rawicz, zdw 64 700

5 000
kaucji złoży handl. kolonialny za odpowiednią posadę. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 64 821

Rządca gospodarczy
55 lat, wyższym wykształceniem, 15 letnia szeroka praktyka, wzorowych majątkach przyjmie posadę samodzielną lub ogólną dysp. Referencje poważne. Rozchodzi się o posadę stałą i zaufania. Okolica obojetna. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 65 156

Szofer
z kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer Poznański zdw 65 153

Poszukuję
posady do wszystkiego od 1. — Oferty Kurjer Poznański zdw 65 200

Kuchmistrzini
pierwszorzędna poszukuje posady także na zastępstwo lub wyjazd. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 125

Kaucji
1000 zł i zabezpieczenie 10 000 zł hipoteka złoży za posadę inkasenta lub inną. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 65 107

Dyplomowany drogerzysta
młodszy, obeznany w dziale fotograficznym i pisaniem reklam poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 096

Starsza
osoba inteligentna, wykształcona, zaufana znająca gospodarstwo domowe przyjmie za skromnym wynagrodzeniem posadę w samotnej osobie albo do wyreczenia pani domu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 405

Absolwentka
szkoły handlowej poszukuje posady kasjerki, najchętniej w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 404

Wdowa
młodej powierzchowności przyjmie posadę gospośnią w księdza. Oferty Kurjer Poznański zdw 60 321

Kasjerka
działa, znająca księzkowość poszukuje posady ewtl. zaraz. Referencje pierwszorzędne. Grotówna, Kościężyna, Głaska, zdw 60 931

Gospodyni samodzielną
znająca wykwinną kuchnię pieczenie ciast, konserwy, chów drobiu i szyć, przyjmie samodzielną posadę 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 64 766

Aptekarz
spróbowany w Niemczech z najlepszymi referencjami przyjmie zarząd, zastępstwa lub stałą posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 64 339

Pani
inteligentna władająca językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, obeznana z księzkowością i maszyną poszukuje posady biuralistki, sekretarki lub t. p. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 322

Poszukuję
samodzielną posadę w majątku, probostwie, w samotnej pani od 1. 10. 31., jako gospodyni. Penja skromna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 64 990

Chłopak
uczciwy, który zna wszelką pracę domową, (jak lokaj) poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 198

Poszukuję
lekkiej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 191

Panienska
w przykrej sytuacji, inteligentna, uczciwa, szuka posady do pomocy pani, lub, krawcovej. Oferty Walicka, Lwówek, dw 1 034

Podróżujący
dzielny w oddziale spożywczym, poszukuje posady podróżującego, inkasenta lub innej. Kaucja do dyspozycji. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 215

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego od pierwszego. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 165

Kto przyjmie
15 letniego sierotę jako ucznia fryzjerskiego. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 65 021

Ogrodnik
w starszym wieku, dłuższą praktyką poszukuje posady. Koniczyn, Promnie, poczta Murowana Goślina, zdw 65 173

Studentka
szuka pracy biurowej za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 109

Dziewczyna
do wszystkiego z praniem gotowaniem poszukuje posady od 1 października. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 057

Gospodyni
znająca doskonale gospodarstwo domowe z dłuższą praktyką szuka posady do samotnej osoby od 1. lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 637

Pokojowa
znająca polski, niemiecki, dobre świadectwami, poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 551

Bona
kochająca dzieci, znająca krawczyznę, pragnie przyjąć posadę od 1. 10. lub 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 555

Dziewczyna
kucharka poszukuje posady obojetnie gdzie. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 557

Praktykant
rolny samodzielną pracował 4 lata szuka praktyki w większym majątku, wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 590

Chłopiec
do posyłek, uczciwy, pracowity z dobrej rodziny poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 531

Ekspedjentka
branży blawatnej i towarów krótkich poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 534

Cukiernik
młody, energiczny, znający dobrze swój zawód poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 538

Szofer
kawaler, nawskroś, uczciwy, kilkuletnia praktyka szuka posady — mniejsza kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 520

Pracowita
sumienna i uczciwa dziewczyna, lat 18, poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 501

Osoba
w starszym wieku z dobrym świadectwem poszukuje posady, portiera, stróża. Oferty Kurjer Poznański zdw 63 504

Posługaczka
uczciwa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 529

Kucharka
z pracą domową i naprawami — osoba zaufana poszukuje stałej posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 522

Dziewczyna
samodzielną i do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 571

Dziewczyna
z długoletnią praktyką poszukuje posady od 1. 10, w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 581

Pokojowa
czysta z dobrymi świadectwami, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 614

Książkowa
która u mnie prowadziła żurnal amerykański, podatki ubezpieczenia, korespondencje może polecić jako bardzo dobrą pracowniczkę i szukam dla niej posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 65 617

Służąca
uczciwa do wszystkiego szuka miejsca. Marzałka, Pocha 84, skład, zdw 65 627

Służąca
uczciwa poszukuje posady z dobrymi świadectwami od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 635

Praczką
sumienna bardzo akurata poleca się. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 507

Dziewczyna
uczciwa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 510

Nauczycielka
przyjme prywatną posadę. — Skromne wymagania. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 530

Sekretarz notarialny
długoletni, przyjmie stanowisko od 1 października, znajomość języka polskiego i niemieckiego. — Oferty Kurjer Poznański zdw 64 726

Ogrodnik
kawaler, lat 27, dobrze polecony, zmienia posadę od 1. 10. Łaskawe zgłoszenia uprasza A. Długiewicz, Rusko, pow. Jarocin, zdw 60 917

Pomocnik
zegarzystowski poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 64 574

Poszukuję
posługi z dobrem gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 65 615

Monte
dzielny w repara i ustawianiu maszyn, motocykli itd., poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 618

Inwalida
wojenny, rymarz, tapicier, poszukuje posady. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97, zdw 65 683/a

Inwalida
wojenny, pałac centralnego ogrzewania, poszukuje pracy. — Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97, zdw 65 682/a

Fryzjerka
poszukuje stałej posady. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 695

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn zdw 65 264

Uczciwa
posługaczka poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 263

Praczką
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 403

Książkowa
z praktyką, pisząca na maszynie, znajomością języka niemieckiego, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 312

Służąca
pracowita, uczciwa poszukuje posady do wszystkiego od 1. 10. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 334

Nauczycielka
muzyki, inteligentna, przyjmie posadę w księgarni, w handlu nut, lub sekretarki u lekarza, w szpitalu etc. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 324

Nauczycielka
muzyki przyjmie posadę do starszych dzieci do nadzoru, pomocy w lekcjach, udzielania muzyki lub towarzyszyli sekretarki u starszej pani. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 323

Dziewczyna
młodsza, szuka posady do wszelkiej pracy domowej z ukończonym półrocznym kursem szkoły gospodarczej. Oferty Kurjer Poznański jw 1524

Osoba
z 3 1/2 letnią praktyką przy lekarzu poszukuje zaraz posady. — Miejscowość obojetna. Zgłoszenia Kurjera Kurjera Poznańskiego, Gniezno 256, nw 5 874

Gospodyni
lat 45 szuka posady w internacie lub kasynie. Oferty Kurjer Poznański zdw 63 251

Gospodyni
średnim wieku poszukuje posady w zamożnym, spokojnym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 343

Panna służąca
szuka posady. Zna cośkolwiek gotowanie, robótki i szyć. Także jako pokojowa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 420

Czeladnik
piekarski poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 418

Starsza
pani uczciwa z dobrymi poleceniami, znająca się na kuchni i drobiu, przyjmie posadę gospośnią samodzielną. Łaskawe zgłoszenia Markiet, Gasiorowskich 8, mieszkanie 7, zdw 65 152

Sierota
szuka posady, początkująca do biura za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 154

Panna
z uciwłej rodziny, znająca życie bielizny, lubiąca dzieci, przyjmie odpowiednią posadę od 1. 10, lub 15. 10. Oferty prośbę do Kurjera Poznańskiego zdw 65 136

Służący szofer
lat 28, dobrymi świadectwami — szuka posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Bronisław Mikołajczak, Poznań, Plac Nowomiejski 10 b, m. 10, zdw 65 130

Piekarz cukiernik
z dwuletnią praktyką poszukuje posady, najchętniej samodzielną lub piecową. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 118

Posługaczka
uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 151

Inteligentna
wiek średni przystojna, przyjmie posadę gospośnią u samotnej starszej osoby lub u plebanji. Posiada dobre świadectwa, Warszawa, Krucza 17, mieszkanie 15, dla Matyldy, dw 1 008

Pomocnik
fryzjerski poszukuje posady. — Miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer Poznański zdw 61 114

Polsko niemiecka
steno typistka szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 65 141

Panna
skromna, uczciwa, znająca robótki i szyć bielizny, przyjmie posadę od 1. 10, do dwóch lub trzech osób tylko w lepszym domu. Oferty prośbę do Kurjera Poznańskiego zdw 65 137

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 430

Prasowaczka
prasuje bieliznę poza domem oraz przyjmuje w dom, robię czysto i tania. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 422

Kucharka
dobrze i smacznie gotująca poszukuje posady 1 października. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 416

Inteligentna
panna lat 38 uczciwa, dobra gospodyni, zajmie się domem samotnej osoby, małej rodziny za utrzymania rodzinne, traktowanie — miejscowość obojetna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 478

Młody
inteligentny, dobrze prezentujący się szofer - mechanik poszukuje posady na auto prywatne, półciezarowe lub ciężarowe. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 473

Pokojowa
szuka posady od 1. 10., z długoletnią praktyką, uczciwa, umiejąca robótki. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 684

Dziewczyna
młoda, zdrowa, chętna szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 825

Podróżujący
pilny i sumienny poszukuje posady. Kaucja gotówka. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 370

Służąca
z dobrem gotowaniem, długoletnie świadectwa, poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański rw 2 857

Szofer
strzelec, inteligentny lat 33, wyższe wykształcenie, dobry kierowca, znający się na dobrym remoncie, przyjmie posadę na wieś lub inkasenta ewtl. wyjazd do granicy, znający język polski, niemiecki i dostatecznie francuski. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 990

Dziewczyna
wiejska z gotowaniem poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 973

Osoba
inteligentna, wiek średni z długoletnią praktyką gospodarstwa domowego z dobrymi poleceniami, przyjmie posadę samodzielną gospośnią. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 972

Czeladnik
piekarski poszukuje posady jako piecowy lub samodzielną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 461

Kto
da pokój nauczycielce za muzykę i francuską konwersację. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 459

Chłopak
pilny poszukuje posady jako młody służący lub posłaniec. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 63 495

Elektromonter
mechanik samotny szuka posady, który pracował ostatniej firmie przeszło 4 lata, obsługiwał centralę elektryczną i motor Deutza. Zajmie centralne ogrzewanie portiera albo woźnego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 63 489

Szofer
mechanik - rzeźnik lat 25, kilkuletnia praktyka, dobrymi świadectwami, znający dobrze Poznańskie, Pomorskie, była Kongresówką, biegi w polskim, niemieckim w słowie piśmie szuka posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 488

Dziewczyna
uczciwa, sumienna, pracowita z gotowaniem i do wszelkich prac domowych, dobrymi świadectwami, poszukuje stałej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 485

Dziewczyna
do wszystkiego samodzielną gotowaniem, dobrymi świadectwami, szuka posady od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 685

Dziewczyna
zaufana, czysta, z dobrem gotowaniem, dobrymi świadectwami, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 671

Posługi
z gotowaniem cały dzień. Jezyce, poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 807

Diennikarz
student prawa (ukończeniu), bez nadziejnym położeniu, szuka zajęcia lub pożyczki. Kurjer Poznański zdw 65 672

Gospodyni
kucharka, młoda, inteligentna panna, ukończyła Wyższą Szkołę Gospodarstwa Domowego, pani Norkowskiej, poszukuje posady na wyjazd. Wiadomość: Warszawa, Bracka 17, biuro "Par" "Posada". Pw 7 532-62, 310

Kupiec
władający polskim niemieckim z kaucją 10 000 poszukuje odpowiedniego stanowiska ewentl. przedstawicielstwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 63 622

Sierota
lat 18 poszukuje posady do prac domowych lub dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 634

Dam
200 zł. temu, który wskaże mi stałą pracę w biurze. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 598

Panienska
sierota, która pracowała jako panna-służąca, bardzo ładne szyć, prasuje szyć bieliznę, zna gospodarstwo domowe, poszukuje posady zaraz lub później. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 800

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem z długoletnimi świadectwami, czysta i uczciwa poszukuje od 1 października. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 803

Posługaczka
młodsza poszukuje posady lub prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 701

Dla szofera
dobrze poleconego, dobrego mechanika pod każdym względem, sumiennego, trzeźwego, z dobrymi świadectwami, poszukuje posady. — Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 65 950

Panienska
ze znajomością życia szuka posady do dzieci lub pomocy w domu jako przychodnia. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 946

Mistrz
piekarski poszukuje posady jako kierownik lub samodzielną. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 917

Służąca
uczciwa, sumienna, pracowita z gotowaniem — dobrymi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 66 001

1 500 zł
złoży kaucji młody człowiek szukający posady inkasenta lub jakiegokolwiek innej. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 020

Kucharka
pierwszorzędna poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 60 030

Panienska
uczciwa (Niemka) do wszelkich prac domowych poszukuje posady do lepszego domu, gdzie brak żony i matki. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Oborniki, nw 5899

Biegła
steno typistka polsko - niemiecka, pisząca Adlerce Remingtonie. — poszukuje jakiegokolwiek zajęcia ewentl. godzinowego. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 062

Wychowawczyni
nauczycielka, pozwolenie rządowe, długoletnie świadectwa, kochająca dzieci, przyjmie posadę. — Oferty Kurjer Poznański zdw 66 061

Dziewczyna
skromna, dobrem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady 1. 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 967

Biuralistka - bufetowa
znająca wszelką pracę biurową, perfekcyjnie liczenia, język niemiecki, maszyną, ładnym charakterem, pismem poszukuje posady, posiada także dobre świadectwa bufetowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 059

Samodzielną gospodyni
kucharka z dobrym charakterem, czysta i sumienna, bezwzględnie uczciwa, znająca się na dobrej kuchni oraz we wszystkich gałęziach pracy gospodarskiej, szuka posady również na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 079

Rutynowana
biuralistka, tłumaczka polsko-niemiecka szuka posady, 10 lat praktyki, świadectwa pierwszorzędne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 65 988

Starsza
osoba z długoletnią praktyką, sumienna, znająca się na gospodarstwie domowym, gotowaniu, hodowli drobiu, ogrodnictwie — przyjmie posadę najchętniej na plebanji. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 650

Dziewczyna
starsza samodzielną, z dobrem gotowaniem, dobrymi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 651

Gospodyni - kucharka
z bardzo dobrymi świadectwami, znająca dobrą kuchnię, pieczenie tortów poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 655

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami, znająca prasowanie i haftowanie (filet) z językiem polskim i niemieckim szuka posady, najchętniej pokojowej. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 656

5 000 zł
złoży kaucji za stałą posadę. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 449

Pomocnik
fryzjerski szuka posady, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 447

Pomocnik
branży kolonialnej win po wyuczeniu poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 63 445

Panienska
z szyć i prasowaniem szyć bielizny szuka jakiegokolwiek posady. Łaskawe oferty prośbę złożyć do Kurjera Poznańskiego zdw 65 438

Filolog
kłaśyk z czteroletnią praktyką nauczycielską poszukuje posady. Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 468

Dwory wiejskie
dbające o przysporzenie swych dochodów używają podczas wykopków ziemniaków, buraków i ziemiopłodów wogóle

znaczkii kontrolne
które wydają za każdy wybrany szefel w celu przeprowadzenia kontroli zbioru i ułatwienia pracy przy obliczeniu wypłaty.

Kursy handlowe Tadeusza Preissa

w Poznaniu, ul. Fr. Ratajczaka nr. 29

Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału. Tygodniowo 30 lekcji.
Nowe kursy 1 października 1931 r.
Wpisy o godz. 9-1 i od 3-6. Prospekty na żądanie.

Podróżujący

poszukuje posady, Kurjer Pozn. zdw 66 041

Służąca

do wszystkiego poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 909

Wychowawczyni

szuka posady do dzieci, udziela także początków lekcji, najchętniej na wies. Łaskawe zgłoszenia proszę Kurjer Poznański zdw 65 892

Młodszy dekorator

na wszystkie branże, poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 65 938

Dziewczyna

dobrze gotuje, dobre świadectwa lubiąca dzieci, uczciwa, czysta, poszukuje posady od 1. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 744

Dziewczyna

znająca szycie, pranie, prasowanie oraz gotowanie poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 753

Sierota

uczciwa pracowita osóbkolwiek gotowaniem 7-letnim świadectwem poszukuje posady lub posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 775

Uczciwa

młoda osoba z ładnym charakterem pisma szuka jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 849

Sierota

szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 831

Każdy musi wiedzieć!

- Kapel velour imit. 10,75
- Chustka na szyję. 3,75
- Getry. 2,95
- Szal jedw. z wełną 2,95
- Kolnierz. sztyw. szt. 75 gr.

St. Ceglowski,

Pocztowa 5.
dw 117

Posługi

na przed południe w śródmieściu poszukuje do wszystkiego mająca dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 853

Dziewczyna

czysta i sumienna poszukuje raz lub dwa razy pociąg tygodniowo Oferty Kurjer Poznański zdw 65 832

Dziewczyna

dobrze polecona poszukuje posady do wszystkiego od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 839

Dziewczyna

poszukuje posady z gotowaniem świadectwa dobre 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 837

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Buster Keaton na froncie!”
- Aurora: „Ken Maynard Senior Americano”
- Casiro: „Przygody jeńca wojennego”
- Colosseum: „Podcięte skrzydła”
- Corso: „Groza Tekasa”
- Edison: „Milcny szepc nocny”
- Harfa: „Pustynia w płomieniach”
- Kapitol: „Tempo... Tempo”
- Metropolis: „Światło i cienie macierzyństwa” oraz operetka p. t. „Czarodziejskie skrzypce”
- Odeon: „Córka Zorzy”
- Renaissance: „Nocna przygoda”
- Słońce: „On i Jego Siostra”
- Tecza: „Ostatni Uśmiech Błazna”
- Wilsona: „Higiena Seksualna”

Inteligentna

sympatyczna wzorowa gospodarka, bezwzględnie uczciwa znająca tak skromna jak i wyk. n. na kuchnie poszukuje posady gospodyn i samotnej osoby. Świadectwa chlubne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 66 131

Rządca gospodarczy

Wielkopoleński lat 29, praktyki 7 lat w wzorowych majątkach szkole rolnicze, oraz kurs asystentów kontroli mleczności, zna się na wszelkich pracach biurowych oraz książkowości, obecnie 2 lata na samodzielnej posadzie kawalera pragnie zmienić posadę jako żony od 1. 1. 32 lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 128

800 zł

dam za wyrobienie posady urzędnika gospodarczego, żonatego. Polecenia dobre. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 66 123

PODGÓRNA TO ZA 5 GROSZY

1500 MIESIĘCZNIE PRZECZYTAĆ MOŻE KAŻDE CO DZIENNIE KILKIEK Z OSTATNICH NOWOŚCI NICH WYPOZYCHA SIĘ

W. Wilak

zw 11 166

28 WOLNE MIEJSCA

Kontrolerów

do kina poszukuje się Zgłoszenia sobota godz 8 rano. Marszałka Focha 4. zdw 65 396

Służąca

z dobrem gotowaniem, sumienna i uczciwa potrzebna do lekarza w mieście powiatowym od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański dw 1172

Poszukuje

na prowincję służącej jako druga, uczciwa, czysta z amilowaniem do dziecka. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera dw 1171

Panienska

do robienia poręczoch na maszynie długiej potrzebna zaraz na prowincję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 5902

Uczennica

do szycia potrzebna. Dąbrowskiego 33. jw 1542

Wspólnik

do dobrej restauracji z gotówką potrzebny Oferty Kurjer Pozn. zdw 66 093

Posługaczka

młodsza z praniem do dwóch osób na przedpołudnie potrzebna od 1. 10. Górna Wilda 3. m. 12. wejście 2. Zgłoszenia między 5-6 i 12-2 godz. zdw 65 197

Przedstawicielstwo

wódek odstąpię poważnemu kupcowi. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 913

100 zł tygodniowo

i więcej mogą zarobić jeszcze kilku panów wymownych i energicznych propagandą aktualnego i bezkonkurencyjnego artykułu poważnej firmy. Zgłoszenia w poniedziałek od 11-13, 3-5. Pocztowa 31a. m. 4. Pw 7541-38.239

Uczennica

do składu rzeźniczego tylko z prowincji zaraz potrzebna. Szypułki. Poznań. Prądzynskiego 48. rw 2834

Dziewczyna

uczciwa do wszystkiego potrzebna Zgłoszenia sobota 6-8 Wrocławska 9. mieszkanie 5. rw 28

Podróżującego

branży żywnościowej poszukuje. Referencje, świadectwa. Oferty Kurjer Poznański rw 2859

Kucharka

restauracyjna potrzebna. Babińskiego 7. m. 1. Kamińska. Pw 7546 57.120

Malarz

może się natychmiast osiedlić w pow. mieście i objąć od paru lat zaprowadzoną firmę z klientelą. Mieszkanie i ubikacja na warsztat wolne. Wynagrodzenie 300 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 66 130

Pierwszorzędny hotel

i restauracja poszukuje kucharkę lub kucharkę tylko pierwszej sily. Odpisy świadectw z podaniem tygodniówki lub miesięcznej gaży skierować pod Bona. Grudziądz pl. 23 Stycznia 25/26. zdw 66 129

Poszukuje

kasjerki do mego składu det., wymagany język niemiecki. Oferty pisemne do W. Thiem. ul. 27 Grudnia 11. skład porcelany i szkła. zdw 66 119

Posługaczka

uczciwa, chętna, czysta, z praniem, potrzebna. Fr Ratajczaka 28. m. 9. zdw 65 704

Wiejska dziewczyna

do wszystkiego, dobre gotowanie, od 1. 10. do dwóch osób i dziecka. Konopnickiej 15. m. 5. zdw 65 915

Służąca

potrzebna od 1 października uczciwa i zdolna do wszystkiego z gotowaniem do lepszemu domu. Wymagane są dobre świadectwa. Telefonować 66-24 od 11-1 lub 5-7 wieczór. zdw 65 910

Posługaczka

z gotowaniem od 1. Prusa 20. m. 13. od 2-4. zdw 65 982

Ucznia

fryzjerskiego przyjmie Salon Fryzjerski, ul. Adama Jeskiego. zdw 66 055

Do

haftu uczennice potrzebne. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 66 033

Piekarza

energicznego do prowadzenia interesu powodu choroby właściciela, jako współnika gotówka 5-7.000 poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 66 032

Aptekarskiego

pomoconika młodszego rutynowanego lub magistra farmacji z dyplomem poszukuje apteka w Poznaniu, wymagana pensja, referencje Kurjer Poznański zdw 65 567

Inteligentna

osoba znająca dokładnie z własnej praktyki cały mechaniczny przebieg masowej fabrykacji pasty do obuwia lub innych nast terpentynowych potrzebna zaraz Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 549

Osoba

uczciwa dobrego charakteru potrzebna do skromnego gospodarstwa domowego za skromnym wynagrodzeniem do sam. naucz. na wies - dość daleko od Poznania Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 65 448

Dziewczyny

uczciwej do wszelkich prac domowych z dobrymi świadectwami poszukuje. Karasińska. Matejki 38. zdw 65 429

Girlsy

dobrze tańczące potrzebne na wyjazd. Podgórna 13 m. 9. od 5-7 wiecz. zdw 65 470

Ucznia

z lepszym wykształceniem szkolnym i ukończoną szkołą handlową przyjmie przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe. Warunek ładny charakter pisma i biegłe rachowanie Zgłoszenia z własnoręcznie napisanym życiorysem do Kurjera Poznańskiego zdw 64 752

Poważna

fabryka poszukuje natychmiast zdolnych w branży tapicerskiej i meblowej dobrze zaprowadzonych odróżniających za prowizja. Oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 64 988

Prasowaczki

na sztywna bieliznę poszukuje. Strzelecka 33. podwórze, parter, prawo. zdw 65 665

Poszukujemy

sprzedawczyń (ców) również początkujących oraz domokrążnych na lukratywny uniwersalny artykuł masowy. Wzory 1.25 zł znaczkami. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 65 533

Krawcowa

otrzyma stałą posadę za wypożyczenie 200-300 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 519

Wychowawczyni

ewtl. zredukowana nuczycielka potrzebna od 1. 10. br. do 9 letniej dziewczynki. Uważalnia się tylko osobę wzorowo wychowaną, zamieszkaną w swym zawodzie, skromną, sumienną, czystą i zdrową. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 65 299

Apteka Poznaniu

poszukuje praktykanta (ki) - względnie młodszego magistra (ki) zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 234

Chcesz

otrzymać posadę? Naucz się pisać na maszynie „Remington”. Zapisy codziennie w firmie Block-Brun w Poznaniu Plac Wolności 8. I. piętro. Pw 5700-30.91

Pomocnik ogrodnicy

(młodszy) sumienny trzeźwy, pracowity może się zgłosić zaraz lub później Oferty z odpisami świadectw Kurjer Poznański zdw 64 485

Do

bufetu dziewczyna zdolna, uczciwa, chętna z dobrimi świadectwami. Zgłoszenia w poniedziałek godzina 3-7. Kraszewskiego 13, mieszkanie 4. zdw 65 717

Podróżującego

z gotówką 1.000 zł przyjmijmy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 932

Służąca

młodsza potrzebna. Staszica 17. m. 4. zdw 65 388-9

Przyjmę

na stałe objazda do fabryki drewniaków. Oferty Kurjer Poznański zdw 65 595

Potrzebna

gospodyn-kucharka z wykwalifikowanym gotowaniem pod dyspozycje od 15 października Wymagane świetne referencje i podanie w ranków. Adresować Chwałkowo, poczta Krobia, pow. Gostyń, Korytowska. zdw 65 602

Uczeń

fryzjerski z porządnej rodziny potrzebny zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 65 802

Prelegentów

na wykłady z zagadnień życiowych, gospodarczych, poszukuje Szkoła. Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 592

Młodsza

dziewczyna z praniem i gotowaniem potrzebna zaraz. Skład papieru, Wielkie Garbary 48. zdw 65 801

Ekspedjentka

z branży obuwia może się zgłosić. Pocztowa 2. zdw 65 836

Kroju

i szycia wyuczam w ciągu dwóch miesięcy także wieczorami. W. ul. Królowej Jadwigi 3a parter, lewo. zdw 65 750

Ekspedjentka

rutynowana do działu gramofonów i płyt przyjmie K. Kłosowski, ul. 27 Grudnia 6 zdw 65 762

Uczeń

piekarski potrzebny. - Zasada. Mlyńska 2. zdw 65 794

Butony brylantowe

ca 14 kar., wspaniale okolicznościowo do nabycia

W. SZULC,

pl. Wolności 5.

Pw 7545-48 2 0

Uczennicę

ucznią fryzjerskiego z prowincji przyjmie. Słusarska 3. zdw 66 024

Salon

bielizny i roletek przyjmuje uczennice na haft biały i kolorowy Wielkie Garbary 18. zdw 66 043

Dziewczyna

do wszystkiego tylko z dobrimi świadectwami potrzebna zaraz, na wies Zgłosz. u p. Koszczyńskiej, ul. Dominikańska 7. zdw 66 084

Potrzebna

zaznaczająca do domu. Strzelecka 28. Ciborska zdw 65 897

Nauczycielka

umiejąca nauczać w języku niemieckim potrzebna do dziewczynki z 5 klasy liceum. Zgłoszenia po niemiecku do Kurjera Pozn. pod zdw 65 469

Kucharka

młodsza umiejąca doskonale gotować wypiekać potrzebna od 1 października. Zgłoszenia ulica Chelmońskiego 29 mieszkanie 3. zdw 65 460

Uczennice

do krawieczyzny na rok przyjmie „Felicia”, Wierzbicice 17, front. zdw 65 500

Służąca

z gotowaniem do restauracji potrzebna zaraz z pościelą. Marsz Pocha 85. zdw 65 686

Uczciwa

służąca do wszystkiego. Śniadeczek 19. parter lewy. zdw 65 693

Handlowiec

młodszy możliwie z branży kolonialnej, biegły w językach polskim i niemieckim z udziałem 10.000 zł potrzebny. Zgłoszenia pisemnie tylko dobrze poleconych osób uprasza się do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57.118 Pw 7 530-57.118

Trzy

inteligentne panie wymowne, którym zależy na dobrej egzystencji, mogą się zgłosić, fachowość nie konieczna. Wyszkolenie na miejscu. Zgłoszenia sobota - poniedziałek 10-12 i 3-5. ul. Skarbowa 17, parter, prawo. Pw 7 520-57.115

Dywany - Chodniki - Firanki

koldry watowane, nakrycia, materiały meblowe

w wielkim wyborze i tanio!

T. Woźniak

Poznań ul. Kramarska 16 Pw 7 6 38.317

PUDER SNIEG TATRZAŃSKI NR 755

ZEŁ 1.50

FALKIEWICZ-POZNAŃ

Pw 6 982-34.62

Humor zagraniczny

— Czy to prawda tatusiu że zwierzęta co roku zmieniają swą futrzaną skórę?
— Nie mów tak głośno! jeszcze matka usłyszy...
(Matin, Paryż). S. F.

Przedpłata na październik 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kw. 4.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 5.01 kwartalnie 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce 4.90, w innych krajach 5.10. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczyściowych poprzedza normalną codzienną, część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiały poświęcone danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej 100 gr., na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia ekomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne” do godz. 11, większe według możliwości. Drobne ogłoszenia; słowo napisowe (tłuste) 25 gr., każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.